

Memorie van toelichting

1. Inleiding

Vlaanderen is rijk aan cultureel erfgoed. Van grote internationaal vermaarde cultureel-erfgoedorganisaties die cultureel erfgoed beheren waar niemand naast kan kijken en waarvan iedereen de waarde erkent tot lokale heemkundige kringen en volksculturele verenigingen die tradities bewaken, actualiseren, doorgeven en in stand houden. Het cultureel erfgoed wordt in Vlaanderen zowel bewaard en gekoesterd door privé-personen als door verenigingen, musea, archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken. Vele organisaties, van muziek- en sportverenigingen tot scholen- en kloostergemeenschappen maar ook bedrijven en overheden beheren, vaak onbewust, een cultureel-erfgoedcollectie. Er zijn duizenden mensen betrokken bij de zorg voor en de ontsluiting van ons cultureel erfgoed, zowel vrijwilligers als mensen die ervoor worden betaald. Iedereen probeert zijn taak zo deskundig mogelijk in te vullen en te werken volgens de gangbare praktijken. Er wordt rekening gehouden met standaarden, er worden afspraken gemaakt over de wijze waarop het best wordt gewerkt; vaak binnen een internationale context. De kennis die hiervoor nodig is wordt gedeeld en inzetbaar gemaakt.

In het cultureel-erfgoedveld kunnen verschillende praktijken worden onderscheiden. Er is de etnologie, die focust op de genius locus, het wezen van een plaats, op de identiteit van een groep of het ter harte nemen, in stand houden, doorgeven en bewaken van tradities, gebruiken en gewoontes. Er is de museologie die op een hedendaagse wijze, vanuit een lange traditie, focust op het verzamelen, bewaren, beheren en ontsluiten voor het publiek van materiële en immateriële getuigenissen van de mens en zijn omgeving. Er is de archivistiek en het hedendaagse documentenbeheer die het ter beschikking stellen van archieven en documentatie over welbepaalde themata tot haar kerntaken rekent. Ten slotte is er de praktijk van de informatie- en bibliotheekwetenschap die in erfgoedbibliotheken wordt gehanteerd met als voornaamste doel het bijhouden, documenteren en ter beschikking stellen van cultureel erfgoed, van de oudste schriftmaterialen en de eerste gedrukte werken tot de moderne en hedendaagse gedrukte en digitale publicaties en de kennis uit het verleden die erin is opgenomen.

Elk van deze praktijken kent zijn eigen wetmatigheden, zijn eigen normen, standaarden en afspraken.

Niet alleen beheerders van collecties cultureel erfgoed scheppen plezier in het omgaan ermee. Het cultureel erfgoed wordt ook bijgehouden en gekoesterd omdat mensen erom geven en het dus belangrijk vinden, omdat het een houvast geeft in een veranderende wereld, omdat kennis over het verleden verrijkt Het cultureel erfgoed kan ook nieuwsgierig maken naar andere culturen, andere plekken, andere gewoonten en meer kennis.

Er wordt omgegaan met cultureel erfgoed, niet om het verborgen of opgeborgen te houden maar net omdat het al die betekenissen heeft. Het cultureel erfgoed moet daarom ingezet, getoond en ter beschikking gesteld worden. Het actualiseren van het cultureel erfgoed, het geven van een actuele betekenis of het cultureel erfgoed een plaats geven binnen de gemeenschap van vandaag is daarom cruciaal. Belangrijk hierbij is dat de betekenissen uit het verleden worden meegenomen.

Omwille van al deze betekenissen is het het waard aandacht te besteden aan cultureel erfgoed en er een beleid voor te ontwikkelen.

De Vlaamse overheid bouwt een beleid uit, vertrekkend van deze rijkdom aan cultureel erfgoed en de mogelijkheden die het bezit. Een dergelijk beleid omvat twee sporen:

1. Een beschermingsbeleid waarbij cultureel erfgoed dat omwille van zijn bijzondere archeologische, historische, cultuurhistorische, artistieke of wetenschappelijke betekenis voor Vlaanderen, op een lijst wordt geplaatst en de grootste zorg op het vlak van behoud en beheer verdient. Dit gebeurt via het zogenaamde Topstukkendecreet en het decreet tot bescherming van het varend erfgoed. Vanuit de wisselwerking met het onroerend erfgoed (zie verder) worden door de minister bevoegd voor het onroerend erfgoed op een aantal vlakken ook de nodige initiatieven genomen, bijvoorbeeld via de bescherming van archeologische relictten via het archeologiedecreet, via de bescherming van de cultuurgooderen die integrerend deel

uitmaken van een beschermd monument, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen (bv. Kruisafneming van Rubens in de Antwerpse kathedraal, de collectie van Plantin Moretus in het gelijknamige museum).

2. Een ondersteuningsbeleid voor cultureel-erfgoedorganisaties die zich inzetten voor de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed. Ze erkent daarbij de verschillende praktijken, de kennis die nodig is om die professioneel in te zetten, wenst de ontwikkeling ervan te stimuleren en de kennis voor een goede zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed meer te verspreiden over Vlaanderen. Waar kennis aanwezig is moet ze versterkt worden, waar kennis nodig is moet ze ingezet worden, waar kennis ontbreekt moet ze kunnen ontwikkeld worden. Vanuit dezelfde wisselwerking met de zorg voor het onroerend erfgoed neemt ook de minister bevoegd voor het onroerend erfgoed de nodige initiatieven voor de projectmatige of structurele ondersteuning van organisaties die zich inzetten voor archeologie, of vanuit een integrale benadering ook voor de cultuurgooderen die integraal deel uitmaken van een beschermd monument, bijvoorbeeld via educatieve of sensibiliserende projecten, via de ondersteuning van Intergemeentelijke Archeologische Diensten of door de ondersteuning van Monumentenwacht en meerbepaald van de werking m.b.t. interieurs. In deze legislatuur neemt deze minister tevens initiatieven voor het varende erfgoed.

2. De relatie tussen cultureel erfgoed en onroerend erfgoed

UNESCO omschrijft cultureel erfgoed als volgt:

"Het cultureel erfgoed neemt verschillende vormen aan, zowel tastbare (monumenten, landschappen, objecten enzovoort), als niet-tastbare (talen, knowhow, podiumkunsten, muziek enzovoort) en is van onschatbare waarde voor de culturele verscheidenheid. Het is een bron van waaruit creativiteit en welvaart ontspringen. Volkeren ontlenen een gevoel van identiteit en samenhang aan hun erfgoed. De oorsprong van het erfgoed is divers en de ontwikkeling ervan is gekleurd door een veelheid aan invloeden."

Het onderscheid dat in het Frans gemaakt wordt tussen 'héritage'¹ enerzijds en 'patrimoine'² anderzijds is in het Nederlands iets moeilijker te maken. Erfgoed is een containerbegrip, waarbij het roerend en immaterieel erfgoed als cultureel erfgoed wordt geduid, terwijl monumenten, landschappen en archeologie over het algemeen onder de noemer onroerend erfgoed vallen. Erfgoed is dan ook zowel van toepassing op museumobjecten, archivalische documenten, tradities en gebruiken als op monumenten, archeologische sites en landschappen.

België heeft steeds een voortrekkersrol gespeeld op het vlak van het erfgoed, bijvoorbeeld door als eerste Europese land in de 19e eeuw een wettelijke regeling voor het behoud van het zogenaamde natuur- en stedenschoon te voorzien samen met de installatie van een daartoe bevoegde Koninklijke Commissie. Vanaf 1931 vaardigde België als eerste land een wet uit die voorzorg in de bescherming van het onroerend cultureel patrimonium en het roerend cultureel patrimonium. Enkel het luik gericht op de bescherming van het onroerend erfgoed werd echter gerealiseerd.

Bij de eerste staatshervorming in de jaren zeventig van de vorige eeuw werden de cultuurgemeenschappen opgericht. Deze kregen de bevoegdheden over de culturele aangelegenheden en konden een beleid ontwikkelen met betrekking tot onder andere het cultureel patrimonium. Een beleid met betrekking tot de monumenten en landschappen maakte hier deel van uit. Door de grote internationale aandacht voor de bescherming van monumenten en landschappen ontwikkelde de Vlaamse cultuurgemeenschap in de eerste plaats initiatieven voor de monumenten- en landschapszorg. Het decreet van 1976 is hiervan het resultaat.

In 1980 werden, bij een volgende staatshervorming, de gewesten gecreëerd. De bevoegdheid over de ruimtelijke ordening werd aan de gewesten toegewezen. Omdat het beschermen van

¹ Héritage: Van Dale Groot woordenboek: 0.1 erfenis, nalatenschap, erfgoed, erfdeel (ook fig.). 0.2 bezit aan onroerend erfgoed, grond.

² Patrimoine: Van Dale Groot woordenboek: 0.1 erfdeel, erfgoed, familiegoed, patrimonium, patrimonie. 2.1 patrimoine architectural: architectonisch erfgoed; patrimoine culturel: cultuurbezit.

monumenten in Brussel van uit de cultuurgemeenschappen niet evident was, want niet taalgebonden, hevelde de bijzondere wetten van 12 en 16 januari 1989 op de staatshervorming de bevoegdheid inzake de monumenten en landschappen over van de gemeenschappen naar de gewesten. De argumentatie die hiervoor werd gehanteerd was de band die de monumenten en landschappen hebben met de ruimtelijke ordening. De overheveling van de bevoegdheid voor het archeologisch patrimonium gebeurde vanuit dezelfde argumentatie, namelijk de band met de ruimtelijke ordening. In 1993 resulteerde dit in het decreet houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium. Centraal in dit decreet staat de opstelling van een lijst van beschermde archeologische monumenten en zones.

Sinds de jaren 90 werden onder impuls van de Koning Boudewijnstichting ook een aantal ondersteunende initiatieven opgestart (Monumentenwacht, VCM, Open monumentendag) die ondertussen structureel ondersteund worden door de Vlaamse overheid vanuit het beleid met betrekking tot het onroerend erfgoed. Het beleid met betrekking tot het onroerend erfgoed werd binnen het beleidsdomein RWO ondergebracht. Door de expertise met betrekking tot het varend erfgoed wordt het decreet houdende de bescherming van het varend erfgoed binnen hetzelfde beleidsdomein behartigd. Als zodanig valt het varend erfgoed in deze legislatuur onder de bevoegdheid van de minister bevoegd voor onroerend erfgoed. Anderzijds worden sinds oudsher heel wat archeologische objecten ontsloten en onderzocht via de door de minister voor Cultuur erkende en gesubsidieerde musea.

Hoewel er op het niveau van de Vlaamse overheid bestuurlijk een onderscheid wordt gemaakt tussen gewest- en gemeenschapsmateries en het erfgoedbeleid (in zijn breedste betekenis) door twee ministers wordt bewaakt, bestaat dat onderscheid op het niveau van de lokale en provinciale besturen veel minder. Het maakt alvast duidelijk dat niettegenstaande de opsplitsing tussen gewest- en gemeenschapsmaterie er veel raakvlakken tussen het onroerend erfgoed en het cultureel erfgoed zijn. Het verhaal van de geschiedenis van een stad of streek en van de mensen die er wonen wordt tastbaarder als het gerelateerd kan worden aan de monumenten en landschappen die het mee vorm hebben gegeven en omgekeerd. Om de geschiedenis van een monument of landschap te kunnen reconstrueren en vaak ook om te bepalen of het beschermingswaardig is, kunnen stads- en gemeentearchieven en de archieven van architecten tegen het licht gehouden. Heemkundigen vertrekken vaak van de eigenheid van een plek om hun werking uit te bouwen; in deze werking wordt zowel aandacht besteed aan monumenten, landschappen, objecten, tradities, verhalen, gebruiken, ... van die plek. Wanneer een archeologische site wordt onderzocht, kan de informatie uit het bodemarchief alleen optimaal ex situ worden bewaard wanneer voldoende aandacht kan worden besteed aan ideale depotomstandigheden, relatie tussen opgravingsarchief en vondsten, conservatie,.... Archeologische objecten in een museum verdienen dezelfde zorg.

Omwille van de talrijke raakvlakken is het afstemmen van het beleid tussen het cultureel erfgoed en het onroerend erfgoed wenselijk. In functie daarvan zullen de bevoegde ministers voor cultuur en voor onroerend erfgoed een protocol afsluiten tussen het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media en het beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Wonen en Onroerend erfgoed. In dit protocol zullen afspraken worden gemaakt over de samenwerking tussen Erfgoeddag en Open Monumentendag, over de ondersteuning van lokale en provinciale besturen (bijv. cultureel-erfgoedconvenants enerzijds en Intergemeentelijke Archeologische Diensten en Regionale Landschappen anderzijds) en over andere specifieke elementen van taakverdeling tussen het roerend en immaterieel erfgoedbeleid enerzijds en het onroerend erfgoedbeleid anderzijds (bijvoorbeeld voor wat betreft het varend, rollend, rijdend en vliegend erfgoed en cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van beschermde monumenten, inzonderheid de bijhorende uitrustingen en de decoratieve elementen).

3. De evolutie naar een cultureel-erfgoedbeleid

Het uitbouwen van een cultureel-erfgoedbeleid door de Vlaamse Gemeenschap gebeurt in verschillende stappen.

In de jaren negentig van de vorige eeuw was het cultureel-erfgoedbeleid nog beperkt tot een museumbeleid. Het Museumdecreet van 1996 was het enige erfgoeddecreet. Provincies, steden en gemeenten zijn van oudsher belangrijke spelers in het cultureel-erfgoedveld. Niet alleen als eigenaars van belangrijke collecties cultureel erfgoed maar ook, en vooral als

inrichtende macht, oprichters of beheerders van de meeste collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties. Voor vele musea, culturele archiefinstellingen of erfgoedbibliotheken dragen zij daarom de hoofdverantwoordelijkheid. In het Museumdecreet van 1996 werd een complementair cultureel-erfgoedbeleid 'avant la lettre' gevoerd. Het museumconsulentschap is daar één voorbeeld van. Ook inzake het toekennen van werkingssubsidies en projectsubsidies maakte de Vlaamse Gemeenschap afspraken met voornamelijk provincies maar ook met de steden en gemeenten. De provinciebesturen gaven een bindend advies over de indeling bij het regionale niveau. Aan een indeling bij het regionale niveau hing een werkingssubsidie van de provincie vast. Deze bedroeg en bedraagt nog steeds 50.000 tot 75.000 euro. De Vlaamse Gemeenschap kende enkel een werkingssubsidie toe aan de musea ingedeeld bij het landelijke niveau. De werkingssubsidie bedroeg 125.000 euro. Deze subsidie werd vanaf 2001 geleidelijk verhoogd tot 250.000 euro. De provincies verhoogden de subsidie aan de regionale musea niet. De Vlaamse Gemeenschap kende daarom vanaf 2001 een extra subsidie van 50.000 euro toe aan de musea ingedeeld bij het regionale niveau.

Dit complementair beleid vond haar neerslag in een protocol tussen de Vlaamse Gemeenschap, de vijf provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

De band tussen musea, archieven en de volkscultuur bestond maar vertaalde zich niet naar een consistent beleid. De privaatrechtelijke archieven en de volkscultuur werden vanuit hun gemeenschapsvormende kracht benaderd; archieven omwille van hun historische reflex, volkscultuur vanuit het verenigingsleven. Vanaf 2000 verruimde de scope van het beleid van museumwerking naar cultureel-erfgoedwerking. In het museumbeleid werd aandacht besteed aan de zorg voor het cultureel erfgoed door conservatie en restauratie en aan de ontsluiting van het cultureel erfgoed door publiekswerking, tentoonstellingen en publicaties. Het besef groeide dat niet alleen het cultureel erfgoed in musea deze aandacht verdiende. Ook cultureel erfgoed dat elders wordt bewaard heeft publiekspotentieel en ook voor dat cultureel erfgoed moet zorg worden gedragen. Door het sluiten van erfgoedconvenants, in het begin met een beperkt aantal steden, werd een experimenteerruimte gecreëerd. Het erfgoedconvenant gaf de steden extra financiële middelen en beleidsruimte om het lokaal cultureel erfgoed dat niet in erkende en gesubsidieerde musea werd bewaard onder de aandacht te brengen, de zorg ervoor te verbeteren en om een draagvlak te creëren voor een verruimd cultureel-erfgoedbeleid.

Mede door internationale tendensen, onder andere vanuit Nederland maar ook vanuit de UNESCO ontdekte de overheid het cultureel-erfgoedpotentieel van de volkscultuur en de culturele archiefwerking.

De sector van het cultureel erfgoed kristalliseerde zich in begin van deze eeuw uit. Het samenbrengen en afstemmen van de verschillende sectoren binnen het cultureel-erfgoedbeleid is een eerste stap in het tot stand komen van een coherent en eenduidig beleid. De verruiming van een jaarlijkse Museumdag naar een Erfgoeddag lag in het verlengde hiervan. Sinds 2006 is ook de aandacht voor de eet- en smaakcultuur daar bijgekomen en kunnen we proeven van de Week van de Smaak.

Als gevolg van deze ontwikkelingen en deze mee sturend paste de Vlaamse Gemeenschap haar eigen organisatie aan en werd de opvolging van de erkende en gesubsidieerde archief- en documentatiecentra en van de erkende en gesubsidieerde organisaties voor volkscultuur naar de afdeling Beeldende Kunst en Musea van de administratie Cultuur overgedragen. Dezelfde afdeling volgde ook het museumbeleid op en stuurde de erfgoedconvenants aan. Sinds mei 2006 (BBB) voert, het agentschap Kunsten en Erfgoed, de afdeling Erfgoed, het cultureel-erfgoedbeleid uit.

4. De bestaande regelgeving

Het decreet van 27 oktober 1998 houdende de erkenning en subsidiëring van organisaties voor volkscultuur en de oprichting van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur, kortweg het Decreet op de Volkscultuur, trad in werking op 1 januari 1999. Met dit decreet werden een aantal belangrijke beleidsinstrumenten en principes in de culturele regelgeving geïntroduceerd: enveloppefinanciering gekoppeld aan beleidsplanning, integrale kwaliteitszorg/ strategische planning en een steunpunt.

Het decreet omvat drie onderdelen: de erkenning en subsidiëring van landelijke organisaties volkscultuur, het toekennen van projectsubsidies (i.c. publicaties inzake volkscultuur en geschiedenis) en de oprichting en subsidiëring van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw. Het decreet benadert de sector van de volkscultuur echter vanuit de socio-culturele invalshoek. Binnen het huidige cultuurbeleid, en rekening houdend met internationale tendensen, wordt vandaag voor deze sector volop de kaart van het cultureel erfgoed getrokken.

In 2002 verving het decreet houdende de privaatrechtelijke culturele archiefwerking, kortweg het Archiefdecreet, het decreet van 27 juni 1985 houdende erkenning en subsidiëring van de privaatrechtelijke Nederlandstalige archief- en documentatiecentra. Het decreet van 1985 was enkel van toepassing op de archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen. Het erkende en subsidieerde 4 archief- en documentatiecentra: het KADOC, het AMSAB, het ADVN en het Liberaal Archief. Deze vier archiefinstellingen werden in 2002 met naam overgenomen in het Archiefdecreet. Daarnaast is het mogelijk ook archief- en documentatiecentra op basis van culturele thema's te subsidiëren. In de overgangsbepalingen is ook de subsidiëring van drie Nederlandstalige archieven in Brussel decretaal verankerd. Tevens voorziet het Archiefdecreet in het toekennen van projectsubsidies. In het Archiefdecreet was ook de oprichting van een steunpunt voorzien. Dit steunpunt werd echter nooit afzonderlijk opgericht. De steunpuntfunctie voor de archiefinstellingen, documentatiecentra en bewaarbibliotheken werd geïntegreerd in het steunpunt dat op basis van het Erfgoeddecreet van 2004 werd opgericht.

Het Archiefdecreet regelt niet alleen de culturele werking op basis van documenten die passen in de traditie van de archivaliek maar ook de werking van de culturele documentatiecentra en de culturele bewaarbibliotheken of erfgoedbibliotheken.

Op 7 mei 2004 werd het decreet houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel-erfgoedbeleid, kortweg het Erfgoeddecreet, bekrachtigd door de Vlaamse Regering.

Met dit decreet wou de Vlaamse Gemeenschap een cultureel-erfgoedbeleid uitbouwen dat vanuit een geïntegreerde aanpak, een kwaliteitsvolle en duurzame zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed stimuleert. Het verbreden van het maatschappelijk draagvlak en het uitbouwen van een netwerk van expertise zijn noodzakelijke voorwaarden om dit beleid mogelijk te maken.

Het Erfgoeddecreet integreerde niet enkel het vroegere Museumdecreet, maar gaf ook een decretale basis aan subsidiemogelijkheden die voordien via tijdelijke reglementen geregeld werden: het reglement voor cultuurhistorische tentoonstellingen en het reglement voor experimentele en vernieuwende initiatieven op het vlak van permanente ontsluiting van cultureel erfgoed. Ook de experimentele erfgoedconvenants werden in het Erfgoeddecreet verankerd. De organisatie van de adviesverstrekking aan het veld door middel van steunpunten kristalliseerde uit en leidde tot de decretale verankering van het steunpunt Culturele Biografie Vlaanderen, één steunpunt voor musea, archiefinstellingen, documentatiecentra, bewaarbibliotheken en de erfgoedconvenantswerking.

Het Erfgoeddecreet van 2004 zorgde voor een eerste verbreding van het cultureel-erfgoedbeleid.

Op het moment dat het Erfgoeddecreet gestemd werd (2004), was de sector nog niet klaar voor een volledige integratiebeweging van de archieven, en bij uitbreiding het documentair erfgoed, en de volkscultuur in het Erfgoeddecreet. Het landschap in deze sectoren was zich nog volop aan het vormen. Een integratie zou een te bruske beweging geweest zijn.

5. Naar één decreet voor het cultureel-erfgoedbeleid

Gevoed vanuit het langetermijndenken, de beleidsvisie om te komen tot een echt geïntegreerd en integraal cultureel-erfgoedbeleid, na een analyse van het Archiefdecreet en het Decreet op de Volkscultuur en rekening houdend met nieuwe ontwikkelingen in het cultureel-erfgoedveld in Vlaanderen en op internationaal niveau werd in 2005 beslist een traject tot integratie en afstemming van de drie cultureel-erfgoeddecreten te starten.

Tevens geldt dat de drie decreten niet zijn aangepast aan en afgestemd op elkaar qua procedures en doelstellingen. Daarnaast zijn er overlappingen merkbaar of hiaten zichtbaar in

het ondersteunings- en subsidiebeleid van de Vlaamse Gemeenschap. De integratie van de drie decreten moet hiervoor een oplossing bieden.

De laatste jaren werden verschillende onderzoeken gevoerd om het cultureel-erfgoedbeleid beter te kunnen afstemmen op de noden in het veld. Het bouwstenenonderzoek behoud en beheer, de onderzoeken naar een beleid voor erfgoedbibliotheken, het traject e-erfgoed en e-cultuur dat werd afgelegd, de verschillende onderzoeken aangestuurd door de eerste experimentele erfgoedconvenants over de depotproblematiek, de culturele archiefwerking en over stadsmusea, het Alpha-onderzoek over volkscultuur, de reeks Erfgoed in Breedbeeld en het in kaart brengen en oplistten van de sector in de erfgoedsite door de steunpunten, de onderzoeken van de Koning Boudewijnstichting "Alledaags is niet gewoon" en "Van advies gediend", de publicaties "In de zon en in de schaduw, Gemeentearchieven in het Vlaamse erfgoedbeleid", "Cultureel Goed, Over een (nieuw) erfgoedregiem", "De poppen aan het dansen, 100 jaar Antwerps volkskundig museum" en nog vele andere onderzoeken en publicaties hebben een wezenlijke bijdrage geleverd aan de kennis over het veld en de ontwikkelingen erbinnen.

Naast de ontwikkelingen in Vlaanderen vonden ook ontwikkelingen plaats in het buitenland en op Europees niveau. De "Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdragen van cultureel erfgoed aan de samenleving" (Faro, 27 oktober 2005) en de UNESCO conventie betreffende de bescherming van het immaterieel erfgoed (17 oktober 2003) zijn twee belangrijke internationale evoluties. De verhoogde aandacht voor de kennismaatschappij, verwoord in de doelstellingen van Lissabon, de aandacht voor informatieoverdracht en kennisuitwisseling door middel van nieuwe technologieën en digitalisering hebben een impact op het cultureel-erfgoedbeleid.

De Kaderconventie van Faro komt verder in deze memorie van toelichting nog aan bod. De UNESCO conventie betreffende de bescherming van het immaterieel erfgoed werd op 17 oktober 2003 door de Algemene Conferentie van UNESCO goedgekeurd. Op 20 april 2006 trad deze conventie in werking na ratificatie door dertig landen. België behoorde tot de eerste dertig landen die de conventie ratificeerden. De landen die zich aansluiten bij de conventie verbinden zich ertoe om het immaterieel erfgoed op hun grondgebied te beschermen en om één of meerdere inventarissen aan te leggen van dit erfgoed in samenwerking met de gemeenschappen en groepen waarbinnen dit erfgoed leeft. De conventie bevat ook verschillende instrumenten voor het beschermen van het immaterieel erfgoed: het Fonds voor de Bescherming van Immaterieel Cultureel Erfgoed en een Algemene Vergadering van Deelnemende Staten en een Intergouvernementeel Comité. België is voor de periode 2006-2008 lid van het Intergouvernementeel Comité. Dit betekent directe betrokkenheid bij de implementatie van de conventie (criteria, te volgen procedures, ...).

Om de juiste elementen in het beleid te kunnen opnemen en om een nieuw erfgoeddecreet te kunnen opstellen, aangepast aan de noden in het cultureel-erfgoedveld, werden verschillende sturgroepen opgericht om het traject te begeleiden en als klankbord te fungeren. Ze moesten helpen de juiste instrumenten te ontwikkelen voor een toekomstgericht cultureel-erfgoedbeleid.

Voor de integratie van het beleid voor de volkscultuur werd een eerste sturgroep opgericht. Voor de verdere integratie van het beleid m.b.t. de culturele archiefwerking en de ontwikkeling van een pril beleid voor erfgoedbibliotheken werd een tweede sturgroep samengesteld. Een derde, meer overkoepelende sturgroep, boog zich over nieuwe instrumenten en de afstemming van de verschillende ondersteuningsmogelijkheden.

Het cultureel-erfgoedbeleid zet met dit nieuwe erfgoeddecreet, het Cultureel-erfgoeddecreet, in op twee strategische doelstellingen:

1. vanuit een geïntegreerde en integrale aanpak het behoud en het beheer van of de zorg voor het cultureel erfgoed stimuleren;
2. vanuit een geïntegreerde en integrale aanpak de ontsluiting van het cultureel erfgoed voor het publiek stimuleren.

Binnen een integrale aanpak gaan de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed steeds samen en versterken ze elkaar. Deskundigheidsbevordering en kennisdeling door

samenwerking binnen een netwerk van cultureel-erfgoedorganisaties en -actoren is hiervoor een sleutelbegrip. Vanuit een geïntegreerde aanpak, door samenwerking met andere organisaties binnen andere beleidsdomeinen zoals toerisme, ruimtelijke ordening, onroerend erfgoed, onderwijs, vrije tijd en recreatie kan de interesse voor het cultureel erfgoed en dus ook het maatschappelijk draagvlak voor een cultureel-erfgoedbeleid versterkt worden. Hiervoor is het belangrijk dat bijvoorbeeld behoud en beheer niet weggestoken blijft voor het publiek of omgekeerd dat allerlei evenementen opgezet worden die meer het karakter hebben van 'erfgoedconsumptie' dan 'erfgoedbeleving'.

Het decreet wil bijdragen aan het tot stand brengen van deze netwerken en samenwerking, aan de verdere ontwikkeling van de verschillende cultureel-erfgoedpraktijken. Om een dergelijk integraal en geïntegreerd cultureel-erfgoedbeleid te kunnen uitbouwen ligt het voor de hand dat de sector aangestuurd en ondersteund wordt door één decreet dat:

1. een coherent instrumentarium met gelijklopende technische procedures bevat;
2. de bestaande instrumenten verfijnt en beter op elkaar en op de noden van het veld afstemt opdat deze effectiever en efficiënter kunnen ingezet worden;
3. een antwoord biedt op nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen;
4. impulsen geeft voor de culturele archiefwerking ook van stads-, gemeente- en provincie-archieven door het erkennen van een kwaliteitsvolle cultureel-erfgoedwerking;
5. impulsen geeft voor erfgoedbibliotheken door het erkennen van een kwaliteitsvolle werking en door een instrument ter ondersteuning van de zorg voor en de ontsluiting van cultureel erfgoed van erfgoedbibliotheken op te starten;
6. een verdere stap zet in de uitbouw van een complementair cultureel-erfgoedbeleid met de steden en gemeenten en provincies door het sluiten van een protocol van akkoord, het ondersteunen van het lokaal cultureel-erfgoedbeleid en de regionale depotwerking;
7. de groeikansen van de cultureel-erfgoedsector versterkt via werking- en projectsubsidies;
8. werk maakt van een vermindering van de administratieve lasten.

Zoals eerder gesteld wordt ook vooropgesteld dat er via een protocol verder wordt gewerkt aan de complementariteit tussen het cultureel-erfgoedbeleid en het onroerend-erfgoedbeleid.

In het Cultureel-erfgoeddecreet zetten we daarom in op één steunpunt voor het cultureel erfgoed, de erkenning van de kwaliteitsvolle werking van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties, het versterken van een complementair beleid, het toekennen van een variabele subsidie aan landelijke cultureel-erfgoedorganisaties op basis van een beleidsplan; ondersteunen we naast collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties ook dienstverlenende cultureel-erfgoedorganisaties, geven we een structurele subsidie voor het beheer van de Archiefbank Vlaanderen, voor een samenwerkingsverband van erfgoedbibliotheken en voor een samenwerkingsverband voor de versterking van de internationale positie van kunstcollecties; verruimen en versterken we de gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een lokaal cultureel-erfgoedbeleid; ondersteunen we de provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het verhelpen van de grote noden aan depots en stemmen we de verschillende projectsubsidies op elkaar af.

6. De belangrijkste krachtlijnen van het Cultureel-erfgoeddecreet

a. Cultureel-erfgoedgemeenschap als nieuw begrip

De integrale en geïntegreerde ruime benadering van het begrip erfgoed is ook op internationaal vlak bijzonder inspirerend geweest. Vooral de specifieke rol voor het middenveld in het tot stand komen van een maatschappelijk draagvlak heeft in gans Europa navolging gekregen via de zgn. 'Verklaring van Portoroz'.

De Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van cultureel erfgoed aan de samenleving (Faro, 27 oktober 2005) bouwt daarop verder. Belangrijkste gegeven binnen de kaderconventie van Faro is ongetwijfeld de introductie van het nieuwe begrip "Erfgoedgemeenschap". De kaderconventie koppelt het recht op erfgoed aan de plicht het

eigen erfgoed, maar ook dat van anderen, te respecteren. De hele kaderconventie ademt de democratische basisdoelstellingen van de Raad van Europa uit en benadrukt daarom sterk de rol van erfgoed in conflictbeheersing door dialoog en wederzijds respect voor de diversiteit van het erfgoed.

In Vlaanderen bestaan zowel met betrekking tot het onroerend als tot het cultureel erfgoed heel wat erfgoedgemeenschappen. De vele raakvlakken kunnen in het eerder genoemde protocol verder worden uitgeklaard. Vanuit beide beleidsdomeinen wordt aandacht besteed aan het begrip erfgoedgemeenschap en de kaderconventie van Faro.

In het Cultureel-erfgoeddecreet wordt het begrip erfgoedgemeenschap nader gespecificeerd als cultureel-erfgoedgemeenschap omdat het zich beperkt tot de erfgoedgemeenschappen die zich bekommeren om het roerend en immaterieel erfgoed.

Het begrip 'cultureel-erfgoedgemeenschap' speelt in het Cultureel-erfgoeddecreet een cruciale rol. Een cultureel-erfgoedgemeenschap is namelijk een groep organisaties en personen die een bijzondere waarde hechten aan specifieke aspecten van het cultureel erfgoed en die deze aspecten wensen door te geven aan toekomstige generaties.

Wij behoren allemaal, bewust of onbewust, tot één of meerdere cultureel-erfgoedgemeenschappen. Het behoren tot een cultureel-erfgoedgemeenschap vertelt iets over de verhouding die we hebben met cultureel erfgoed of met bepaalde aspecten ervan. Een cultureel-erfgoedgemeenschap gaat over relaties, over hoe we ons aangetrokken voelen of een verwantschap hebben met cultureel erfgoed of aspecten ervan. Het zegt niets over het eigenaarschap of het bezit. We hoeven namelijk geen eigenaar – in de strikte betekenis van het woord – te zijn om er ons toe aangetrokken te voelen.

Heemkundigen bijvoorbeeld behoren tot een cultureel-erfgoedgemeenschap van heemkundigen. Wat deze mensen met elkaar bindt, is de passie voor het onderzoek naar lokale geschiedenis en de beleving van het lokale cultureel erfgoed. Een heemkring zet zich actief in voor de beleving, de zorg en de valorisatie van het cultureel erfgoed. Hetzelfde kan gezegd worden over een gemeenschappelijke geschiedenis, zich aangetrokken voelen tot bepaalde culturen, interesse hebben voor volkscultuur of voor een bepaalde schildersschool of stijlperiode of zich aangetrokken voelen tot handschriften, miniaturen of oude drukken. Het is een gelaagd verhaal waarbij verschillende cultureel-erfgoedgemeenschappen ook gevormd kunnen worden op basis van bijvoorbeeld eenzelfde taal of gedeelde humanistische waarden.

Cultureel-erfgoedorganisaties zijn belangrijke stakeholders in een cultureel-erfgoedgemeenschap. Ze hebben een ankerfunctie of een voorbeeldfunctie en zorgen vaak voor het cement binnen een cultureel-erfgoedgemeenschap. Het bindend element om actief van een cultureel-erfgoedgemeenschap deel te gaan uitmaken is de gemeenschappelijke interesse, de passie en de zorg voor een bepaald type cultureel erfgoed.

Het begrip 'cultureel-erfgoedgemeenschap' neemt een centrale rol in het Cultureel-erfgoeddecreet in. In de oude decreten wordt vaak gesproken over het opnemen van een 'culturele en maatschappelijke verantwoordelijkheid'. Er werd echter nooit gezegd voor wie of voor wat deze verantwoordelijkheid moest opgenomen worden. We spreken in het Cultureel-erfgoeddecreet niet meer over een 'culturele en maatschappelijke verantwoordelijkheid' maar over het opnemen van een verantwoordelijkheid voor een cultureel-erfgoedgemeenschap. Cultureel-erfgoedorganisaties die een werkingssubsidie ontvangen op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet moeten een actieve rol spelen in de cultureel-erfgoedgemeenschap waar ze deel van uitmaken. Ze vervullen daarbinnen een ankerfunctie, nemen een voorbeeldrol op zich en zorgen voor samenhang. We verwachten dat alle landelijke cultureel-erfgoedorganisaties dit doen. Het is een rol die zowel landelijke musea, landelijke culturele archiefinstellingen, landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur, landelijke expertisecentra cultureel erfgoed als het samenwerkingsverband van erfgoedbibliotheken, de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, op zich moeten nemen. Het is onder andere voor het opnemen van deze rol dat deze landelijke cultureel-erfgoedorganisaties een werkingssubsidie ontvangen. De werkingssubsidie is variabel, de hoogte ervan wordt bepaald op basis van het beleidsplan.

Met het nieuwe Cultureel-erfgoeddecreet geven we zo invulling aan een aantal belangrijke principes van de Kaderconventie van Faro. De ratificatie van deze kaderconventie ligt in de lijn der verwachtingen.

b. Het steunpunt voor cultureel erfgoed

In 1998 stond de Vlaamse Gemeenschap mee aan de wieg van het eerste steunpunt voor het cultureel-erfgoedveld: het Vlaams Centrum voor Volkscultuur (VCV). Het VCV kreeg als opdracht het verlenen van technische adviezen over volkscultuur, het begeleiden, stimuleren en coördineren van wetenschappelijk onderzoek over volkscultuur, het verzorgen van publicaties, het zich begeven in een internationaal netwerk, het ondersteunen van de volkscultuur door kennisoverdracht, het organiseren van een documentatie- en informatiedienst en het adviseren van de administratie over aanvragen voor projectsubsidies aan publicaties over volkscultuur.

In 2004 werd beslist om voor de musea, de archiefinstellingen, de erfgoedbibliotheken, de documentatiecentra en de erfgoedconvenantswerking geen afzonderlijke steunpunten op te richten, maar slechts één. Culturele Biografie Vlaanderen (CBV) kreeg deze taak toebedeeld. De opdracht van Culturele Biografie Vlaanderen verschilde van deze van het VCV. CBV moest zich voornamelijk toeleggen op de praktijkondersteuning, praktijkontwikkeling en beeldvorming en communicatie. Het coördineren van wetenschappelijk onderzoek, het verzorgen van publicaties en het adviseren van de administratie stonden niet vermeld in de doelstellingen van dit steunpunt.

Waar de twee steunpunten nauw samenwerkten maar aanvankelijk elk hun eigen terrein hadden, begon de werking meer te overlappen. Vanuit de sector volkscultuur werden initiatieven ondernomen over archiefzorg, erfgoedcellen gingen aan de slag met immaterieel erfgoed, archiefinstellingen beheren klankbanden, verhalen en mondelinge bronnen en dus immaterieel erfgoed, er zijn musea die focussen op de volkscultuur ... Er zijn overlappingen en de grenzen zijn soms vaag. Organisaties wisten niet steeds tot wie ze zich moesten richten. De integratiebeweging van de drie decreten moest logischer wijze haar weerslag hebben op de twee steunpunten. Sinds februari 2007 zijn beide cultureel-erfgoedsteunpunten, CBV en het VCV, een fusietraject gestart. Het doel is te komen tot een stevig en performant steunpunt voor de hele cultureel erfgoedsector. De nieuwe organisatie zal operationeel zijn tegen 1 januari 2008. De fusie heeft onder meer als doel om schaalvoordelen te realiseren (meer bepaald een efficiënt gezamenlijk beheer van huisvesting, onthaal, bibliotheek, documentatie, ICT, ...), knowhow uit te wisselen, kruisverbanden te leggen, nieuwe methodes te verkennen en te ontwikkelen, en in overleg met de betrokken sectoren sectoroverschrijdende activiteiten te bevorderen (inzake onroerend erfgoed kan dit vanuit de nauwe verwantschap in het protocol worden opgenomen), kortom te komen tot een slagkrachtige organisatie.

Het steunpunt is een dienstverlenende organisatie die zich situeert tussen de overheid en het cultureel-erfgoedveld. Het doel van het steunpunt is om op basis van zijn kerntaken - praktijkondersteuning, praktijkontwikkeling en beeldvorming en communicatie - cultureel-erfgoedactoren, lokale en provinciale besturen en beheerders van cultureel erfgoed te ondersteunen en de ontwikkeling van het cultureel-erfgoedveld te stimuleren. Het steunpunt verwerkt informatie vanuit verschillende hoeken (het beleid, het buitenland, ...) en geeft dit door aan het veld. Het zorgt ervoor dat het veld zich hierdoor ontwikkelt in de richting van de doelstellingen van het cultureel-erfgoedbeleid van de Vlaamse Gemeenschap. Het steunpunt is hierdoor een belangrijke partner van de Vlaamse overheid.

c. Een stap in de uitbouw van een complementair beleid met steden, gemeenten en provincies

Niet alleen de Vlaamse Gemeenschap voert een cultureel-erfgoedbeleid. Ook steden en gemeenten en provincies doen dat. Allen vanuit dezelfde bekommernis: dat de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed belangrijk is en het cultureel erfgoed een meerwaarde betekent voor de gemeenschap. Het beleid van de verschillende bestuursniveaus werd echter steeds minder op elkaar afgestemd. Door de onafhankelijke ontwikkeling kan een organisatie nu voor sommige initiatieven bij verschillende bestuursniveaus subsidies aanvragen, nemen de verschillende bestuursniveaus vaak initiatieven die aan dezelfde noden tegemoet komen.

Andere noden worden echter door geen enkel bestuursniveau opgenomen. Door het maken van afspraken en door samenwerking moet elk bestuursniveau zijn middelen efficiënter kunnen inzetten.

In het Cultureel-erfgoeddecreet schrijven we daarom een protocol van akkoord in tussen de Vlaamse Gemeenschap, de provincies, vertegenwoordigd door de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP), en de steden en gemeenten, vertegenwoordigd door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). We bouwen hiervoor verder op het complementair museumbeleid dat in de jaren negentig werd ontwikkeld en op de ambtelijke gesprekken die tussen 2004 en 2006 werden gevoerd met de provincies en de steden en gemeenten.

Het uitgangspunt van het protocol van akkoord is een afsprakenkader over welk bestuursniveau de verantwoordelijkheid draagt om een ondersteuningsbeleid uit te bouwen voor welke collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties; met name voor musea en culturele archiefinstellingen. Omdat het beleid voor erfgoedbibliotheken nog vrij jong is, neemt de Vlaamse Gemeenschap de verantwoordelijkheid op zich om dit veld eerst meer te structureren. De Vlaamse Gemeenschap wenst deze groep van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties te ondersteunen door de subsidiëring van een samenwerkingsverband van erfgoedbibliotheken.

Het protocol van akkoord creëert een draagvlak bij de verschillende bestuursniveaus voor het erkennen van de kwaliteitsvolle werking van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties – musea, culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken. Een kwaliteitsvolle werking, een correcte zorg voor en een goede ontsluiting van het cultureel erfgoed vormt namelijk de basis voor een efficiënt cultureel-erfgoedbeleid. Over de waarde van het kwaliteitslabel verder meer (zie d).

Een toetsing aan de voorwaarden om het kwaliteitslabel te krijgen gebeurt daarom door een gemengde visitatiecommissie, samengesteld uit experts aangeduid door de Vlaamse Gemeenschap, de provincies en de steden en gemeenten. Concrete afspraken hierover worden in het protocol van akkoord opgenomen.

De Vlaamse Gemeenschap, de provincie- en gemeentebesturen staan in voor de structurele financiering en ondersteuning van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties. Elk bestuursniveau richt zich daarbij op de financiering van de werkingen die relevant zijn voor respectievelijk Vlaanderen, de provincie of de stad of gemeente. Een indeling drukt geen waardeoordeel uit. Ze geeft wel aan wie verwacht wordt een verantwoordelijkheid op te nemen voor de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie.

- De Vlaamse Gemeenschap draagt een belangrijke verantwoordelijkheid voor cultureel-erfgoedorganisaties die een relevantie hebben voor Vlaanderen. Dit wordt vertaald in een substantiële financiële ondersteuning van de werkings- en personeelskosten.
- De provincies dragen een verantwoordelijkheid voor de cultureel-erfgoedorganisaties die een regionale werking ontwikkelen en die bijdragen aan een streekgericht cultureel-erfgoedbeleid.
- De gemeenten dragen verantwoordelijkheid voor de cultureel-erfgoedorganisaties die een lokale werking ontwikkelen. Van de lokale besturen wordt verwacht dat ze over de lokale inbedding van cultureel-erfgoedorganisaties een visie ontwikkelen.

De vaak complexe ontstaansgeschiedenis van bepaalde collecties cultureel erfgoed en van de behorende cultureel-erfgoedorganisaties zorgt er echter voor dat de hoofdverantwoordelijkheid steeds bij de eigenaar van de collectie of het bevoegde gezag van de cultureel-erfgoedorganisatie ligt.

In het protocol van akkoord worden afspraken gemaakt over de criteria en voorwaarden waaraan de werking van een museum of een culturele archiefinstelling moet voldoen om ingedeeld te worden bij het lokale, het regionale of het Vlaamse niveau. Door die in het protocol van akkoord te verankeren ontstaat hierover consensus. Elk bestuursniveau beslist daarbinnen autonoom over hoe ze deze organisaties wenst te ondersteunen.

In het Cultureel-erfgoeddecreet wordt enkel opgenomen hoe de Vlaamse Gemeenschap de musea en culturele archiefinstellingen die ingedeeld worden bij het Vlaamse niveau zal ondersteunen.

Het sluitstuk van het protocol van akkoord kan bestaan uit afspraken over projectsubsidies, over beleidsoverleg, over samenwerking en informatie-uitwisseling.

d. Het toekennen van een kwaliteitslabel aan collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties

Het erkennen van een kwaliteitsvolle werking is niet nieuw. Met het Museumdecreet (1996) voerde de Vlaamse Gemeenschap het uitreiken van een kwaliteitslabel aan musea in. Hiermee schakelde de overheid zich in in een internationaal verhaal. Ook in Nederland, Groot-Brittannië, Denemarken en in vele andere Europese landen en regio's wordt een kwaliteitslabel uitgereikt aan kwaliteitsvol werkende musea.

Op vraag van, en in overleg met de culturele archiefinstellingen en de erfgoedbibliotheken wordt een volgende stap gezet in het erkennen van de kwaliteitsvolle werking van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties: ook voor culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken is het belangrijk dat de kwaliteit van de werking wordt gemeten en erkend en dat organisaties die aan de standaarden voldoen een kwaliteitslabel krijgen. Het toont aan dat het cultureel erfgoed dat door de organisatie wordt bewaard in goede handen is, dat er zorg- en duurzaam mee wordt omgesprongen; kortom dat het wordt beheerd volgens de regels van de kunst.

Door het erkennen van de kwaliteitsvolle werking van ook culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken, elk vanuit de eigen praktijk, neemt de Vlaamse Gemeenschap het voortouw op internationaal vlak.

Er wordt geopteerd voor het nieuwe begrip 'culturele archiefinstellingen'. Sommige archieven hebben voornamelijk een cultuurhistorische waarde of worden voornamelijk vanuit cultuurhistorische, geschiedkundige of wetenschappelijke invalshoek benaderd of na verloop van tijd voornamelijk omwille van die redenen bewaard. De werking die hiervoor ontwikkeld wordt is een cultureel-erfgoedwerking. Het is deze erfgoedwerking die in het Cultureel-erfgoeddecreet in beeld komt. Voor deze werking kan een culturele archiefinstelling een kwaliteitslabel ontvangen en subsidies aanvragen. Voor de administratieve/ bestuurlijke aspecten is voor de publiekrechtelijke archieven nog steeds de Archiefwet van 1955 van toepassing. Ook documenten uit stads- gemeente- of provinciearchieven kunnen een cultureel-erfgoedwaarde bezitten. Als de stad, de gemeente of de provincie een cultureel-erfgoedwerking uitbouwt op basis van deze documenten moet deze werking aan dezelfde kwaliteitsvoorwaarden als voor het omgaan met privaatrechtelijke archieven kunnen worden getoetst. Dit hoeft helemaal niet in tegenspraak te zijn met de administratieve/ bestuurlijke taakstelling van een stedelijke, gemeentelijke of provinciale archiefdienst. De kwaliteitsvoorwaarden van beide werkingen zijn op elkaar afgestemd. Het respecteren van regels over openbaarheid van bestuur, privacywetgeving, kwaliteitsstandaarden eigen aan hedendaags documentenbeheer, het hanteren van standaarden bij digitalisering en bij het omgaan met digital born erfgoed gelden zowel voor de cultureel-erfgoedwerking als voor de administratieve/ bestuurlijke taakstelling.

Wanneer publiekrechtelijke archiefinstellingen in beeld komen, zal er op toegezien worden dat alleen de cultureel-erfgoedwerking wordt beoordeeld. Stads-, gemeente- en provinciearchieven kunnen daarvoor een kwaliteitslabel ontvangen op basis van dit decreet.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een erkend museum, een erkende culturele archiefinstelling en een erkende erfgoedbibliotheek. Het is niet de bedoeling dat een collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie haar werking opsplijt en een erkenning vraagt als museum, als culturele archiefinstelling en als erfgoedbibliotheek. De cultureel-erfgoedorganisatie kiest het label dat het best beantwoordt aan de wijze waarop ze zich profileert en positioneert in het cultureel-erfgoedveld, ten opzichte van de gemeenschap en haar publiek. Het is evident dat bijvoorbeeld in een museum over design in Vlaanderen archieven van ontwerpers worden verzameld. Het is evident dat in een archiefinstelling ook oude drukken worden bijgehouden. Vaak worden deze bijgehouden als aanvulling op of omdat ze het thema documenteren. Om als erkend museum, als erkende culturele archiefinstelling of als erkende erfgoedbibliotheek gelabeld te kunnen worden moet de collectie cultureel erfgoed

die beheerd wordt voldoende groot zijn. De museumcollectie, de archiefcollectie of de bibliotheekcollectie mag niet uit de werking worden gelicht. De collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie en haar werking moet duidelijk afgebakend zijn in het organigram van de rechtspersoon en zich binnen een cultureel-erfgoedcontext begeven. Dit geldt zeker wanneer het museum, de culturele archiefinstelling of de erfgoedbibliotheek zich binnen een stads- of provinciebestuur bevindt of bijvoorbeeld deel uitmaakt van een klooster of universiteit. Alleen onder deze voorwaarden kunnen ook stedelijke archiefdiensten of erfgoedbibliotheeken in kloosters of erfgoedbibliotheeken binnen een universiteit of binnen een openbaar bestuur worden erkend.

Het beheren van cultureel erfgoed is een eerste voorwaarde voor de toekenning van het label. Het beheren alleen is echter niet genoeg. Cultureel erfgoed wordt niet bewaard om te verstoffen, ver- of opgeborgen te blijven maar net omdat het een waarde heeft voor de gemeenschap. De organisatie moet het cultureel erfgoed inzetten, tonen, ter beschikking stellen, presenteren, ... en dit niet zomaar, maar wetenschappelijk/ methodologisch onderbouwd. De museologie, de archivaliek en het hedendaagse documentenbeheer en de informatie- en bibliotheekwetenschap vormen hiervoor de basis.

De volledige werking vatten we samen in vier basisfuncties:

- de verzamelfunctie;
- de behoud- en beheersfunctie;
- de onderzoeksfunctie;
- de publieksgerichte functie.

Een erkende organisatie draagt verantwoordelijkheid over cultureel erfgoed dat in Vlaanderen wordt bewaard. Ze beheert het cultureel erfgoed en oefent de vier basisfuncties op een evenwichtige wijze uit. Ze focust op alle basisfuncties en zorgt er zo voor dat het cultureel erfgoed blijft bestaan, kan overgedragen worden en ze vermijdt een letterlijke consumptie, verbruiken of opgebruiken van het cultureel erfgoed. Het uitvoeren van de vier basisfuncties en de evenwichtige invulling ervan zorgt ervoor dat een integraal cultureel-erfgoedbeleid wordt gestimuleerd.

Komt elke gepassioneerde eenmansverzamelaar die een collectie luciferdoosjes, postzegels of kostuums van operadiva's heeft dan in aanmerking voor een erkenning als collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie? Ook niet als die kostuums veelvuldig getoond worden en op wetenschappelijke basis worden onderzocht? Neen, er moet een voldoende breed draagvlak of een cultureel-erfgoedgemeenschap aanwezig zijn. Er moeten voldoende mensen betrokken worden bij de werking en er moet een degelijke structuur worden uitgebouwd.

Het uitreiken van een kwaliteitslabel is meer dan een medaille of schoonheidsprijs van de Vlaamse Gemeenschap. Het kwaliteitslabel moet vertrouwen geven tegenover derden. Het moet de cultureel-erfgoedorganisatie in staat stellen om haar kwaliteitsvolle werking te garanderen naar de toekomst door gemakkelijker fondsen te werven, voldoende middelen te krijgen van het bevoegde gezag. Het kwaliteitslabel geeft ook garanties naar de toekomst van het cultureel erfgoed.

De cultureel-erfgoedorganisatie toont met dit label aan dat het haar verantwoordelijkheid als beheerder van het cultureel erfgoed ernstig neemt. Erkende cultureel-erfgoedorganisaties weten wat ze aan elkaar hebben. Het label moet, rekening houdend met de aard van het cultureel erfgoed dat de organisatie beheert, mogelijkheden creëren voor bruiklenen, collectiemobiliteit en informatie-uitwisseling. Het bezit van een kwaliteitslabel kan in de toekomst een voorwaarde worden om van een 'staatswaarborg' te kunnen genieten.

Particulieren die iets willen schenken of in bruikleen geven, weten dat een erkende cultureel-erfgoedorganisatie er op een verantwoorde wijze mee zal omgaan. Geïnteresseerden mogen een minimum dienstverlening verwachten.

De Vlaamse Gemeenschap neemt het engagement om cultureel-erfgoedorganisaties die het kwaliteitslabel dragen in te schakelen in haar internationale netwerken en deze organisaties in de kijker te plaatsen in Vlaanderen.

De erkenning wordt uitdrukkelijk losgekoppeld van de subsidiëring. De erkenning gaat over de dagelijkse werking, hoe deze wordt georganiseerd en hoe wordt omgegaan met het cultureel erfgoed dat de cultureel-erfgoedorganisatie beheert. De erkenningsvoorwaarden en de criteria

op basis waarvan de hoogte van de subsidie wordt bepaald, zijn verschillend. Een organisatie kan bijgevolg erkend worden zonder werkingssubsidies te ontvangen. Bij het toekennen van een werkingssubsidie wordt ervan uitgegaan dat de kwaliteitsvolle werking al aanwezig is en dat de cultureel-erfgoedorganisatie dus erkend is.

Zoals hierboven reeds aangehaald wordt de erkenning in het protocol van akkoord met de provincies en de steden en gemeenten opgenomen.

e. Landelijke cultureel-erfgoedorganisaties

Vanuit de groeiende dynamiek in het cultureel-erfgoedveld, vanuit de wil tot samenwerking, door een algemeen maatschappelijke vraag naar gespecialiseerde knowhow en door steeds complexere noden worden voor het cultureel-erfgoedveld relevante expertises ontwikkeld. Sommige organisaties richten zich op het inzetbaar maken van deze expertise voor het volledige cultureel-erfgoedveld. Op dit moment moeten deze organisaties zich proberen te wringen in het keurslijf van een overkoepelend samenwerkingsverband van minstens drie erkende musea (artikel 12 van het Erfgoeddecreet), het geluk hebben dat het thema waarop ze zich richten als cultureel thema op basis waarvan een archief- en documentatiecentrum kan worden gesubsidieerd door de Vlaamse Regering op de lijst van thema's wordt geplaatst (Archiefdecreet) of zich binnen de criteria en voorwaarden plaatsen van een organisatie voor volkscultuur (Decreet op de Volkscultuur).

Daarom wordt een nieuw instrument dat open wordt geformuleerd in het Cultureel-erfgoeddecreet opgenomen, namelijk landelijke expertisecentra cultureel erfgoed. Er worden geen thema's afgebakend, er wordt geen verplichte samenwerking ingeschreven zodat maximaal kan ingespeeld worden op nieuwe ontwikkelingen of noden.

Landelijke expertisecentra zijn dienstverlenende organisaties die zich inzetten om rond een bepaalde erfgoedspecialisatie (bijv. digitalisering, cultureel erfgoed en recht, ...) of rond een bepaald thema (bijv. architecturaal archivalisch erfgoed, kerkelijk cultureel erfgoed) de actoren in het veld te begeleiden en internationale expertise binnen te brengen. De doorstroming van kennis en expertise staat er centraal. Ze kunnen zich enten op het sectorale, maar hebben een meer transversale betekenis. Ze staan ten dienste van cultureel-erfgoedorganisaties maar ook van cultureel-erfgoedbeheerders die vaak eerder toevallig een collectie cultureel erfgoed bezitten en die de zorg voor het cultureel erfgoed niet als kerntaak hebben. Landelijke expertisecentra cultureel erfgoed moeten gemakkelijk kunnen ontstaan, maar ook, wanneer de expertise voldoende doorgedrongen is in het veld, weer kunnen verdwijnen.

Het zijn knooppunten voor kennisdeling en expertise-uitwisseling, het zijn bemiddelaars tussen het cultureel erfgoed en de zorg ervoor en de ontsluiting ervan. Een landelijk expertisecentrum cultureel erfgoed zet daarom in op de verdere ontwikkeling van de expertise enerzijds en het op een actieve manier ter beschikking stellen van deze expertise van het veld anderzijds. Hierdoor is een voldoende breed draagvlak belangrijk. Dit draagvlak strekt zich in twee richtingen uit: enerzijds een voldoende breed draagvlak voor het verder ontwikkelen van de expertise (bijdrage van anderen aan de expertise – netwerk van organisaties met deelexpertise of verwante kennis) en anderzijds een voldoende breed draagvlak voor het verspreiden van expertise (bijdrage aan de ontwikkeling in het veld – draagvlak bij organisaties die nood hebben aan die specifieke expertise). Alle organisaties die zorgen voor dit voldoende breed draagvlak vormen de cultureel-erfgoedgemeenschap van het landelijke expertisecentrum. Ook andere maatschappelijke actoren zoals universiteiten kunnen hier deel van uitmaken. De kerntaak van deze netwerkorganisatie situeert zich altijd binnen een context van de zorg voor of het omgaan met het cultureel erfgoed. Hierdoor werkt het landelijke expertisecentrum cultureel erfgoed mee aan de doelstellingen van het cultureel-erfgoedbeleid.

Landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur zijn evenzeer dienstverlenende cultureel-erfgoedorganisaties. Ze onderscheiden zich van landelijke expertisecentra doordat hun netwerk of hun cultureel-erfgoedgemeenschap bestaat uit verenigingen van voornamelijk vrijwilligers die met de cultuur van alledag bezig zijn of focussen op bepaalde historische praktijken zoals de familiekunde of de heemkunde. Landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur nemen een voorbeeldfunctie op zich binnen deze cultureel-

erfgoedgemeenschap en vormen zo een ankerpunt. Deze organisaties stimuleren hun cultureel-erfgoedgemeenschap in het toepassen van nieuwe methodieken om het cultureel erfgoed ter harte te nemen, te bewaren en door te geven aan volgende generaties.

Ook van landelijke collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties - musea en culturele archiefinstellingen ingedeeld bij het Vlaamse niveau – verwachten we dat ze hun expertise ter beschikking te stellen van het brede veld. Het ter beschikking stellen gebeurt op een actieve en receptieve manier. Ook landelijke collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties zijn dus per definitie expertisecentra. Afstemming is bijgevolg noodzakelijk. Om te bepalen of een cultureel-erfgoedorganisatie kan gesubsidieerd worden als landelijk expertisecentrum cultureel erfgoed zal dus steeds het volledige cultureel-erfgoedveld, met bijzondere aandacht voor de expertises aanwezig in landelijke collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties, in ogenschouw worden genomen. Het is niet de bedoeling om een landelijk expertisecentrum te subsidiëren wanneer deze expertise reeds aanwezig is bij een andere landelijke cultureel-erfgoedorganisatie. Tevens moet de kritische massa m.b.t. de expertise voldoende groot zijn om als aparte organisatie in aanmerking te komen voor subsidiëring. Ook hierover kunnen in het protocol tussen de beide beleidsdomeinen verantwoordelijk voor het cultureel erfgoed en voor het onroerend erfgoed afspraken worden gemaakt.

In het van onderuit laten groeien van nieuwe ontwikkelingen, schuilt een gevaar voor versnippering van expertises. Een goede opvolging van het veld is noodzakelijk. Het cultureel-erfgoedsteunpunt en de overheid spelen hierin een belangrijke rol.

f. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek

De sector van de erfgoedbibliotheeken was - en is nog steeds - nauw verwant met de sector van de culturele archiefinstellingen. Het Archiefdecreet van 2002 nam, in theorie, ook deze sector mee. Er werd echter nooit een volwaardig beleid ontwikkeld. Met projectsubsidies aan onder andere het platform van erfgoedbibliotheeken en de opbouw van de Short Title Catalogue Vlaanderen (STCV) en met de onderzoeken van dr. Jeroen Walterus "Bewaar(de)bibliotheeken in Vlaanderen" uit 2003 in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap en het onderzoek uitgevoerd door Ludo Simons "Bewaarbibliotheeken in Vlaanderen. Ideeën voor een beleid terzake", uit 2005 in opdracht van Culturele Biografie Vlaanderen, werden eerste aanzetten gegeven. De achterstanden zijn dus enorm.

Het probleem is echter dat de sector ook vrij moeilijk af te bakenen is. Weinig erfgoedbibliotheeken voeren een autonoom beleid. De meeste maken namelijk deel uit van archiefinstellingen, openbare bibliotheken, bevinden zich in musea, bisdommen en kloosters of universiteiten en andere wetenschappelijke en onderwijsinstellingen. Net daar bevinden zich topcollecties met een internationale faam. Sommige inrichtende machten hebben in de mate van het mogelijke en met bescheiden middelen aandacht besteed aan hun erfgoedbibliotheeken. Met dit decreet wil de Vlaamse Gemeenschap een eerste aanzet geven voor een structureel beleid. Ze doet dit enerzijds door het toekennen van een kwaliteitslabel aan erfgoedbibliotheeken. Dit moet die bibliotheken die kwaliteitsvol werken en waar ingezet wordt op een evenwichtige invulling van de vier basisfuncties zichtbaarder maken. Door anderzijds te investeren in een samenwerkingsverband van de belangrijkste erfgoedbibliotheeken (we denken hierbij voornamelijk aan diegenen die het platform van erfgoedbibliotheeken hebben gedragen) wil de overheid een aanzet geven voor een beleid voor erfgoedbibliotheeken. Ze wil de sector die cruciale stappen laten zetten om zichtbaarder te worden, meer waardering te krijgen en een duidelijke positie te verwerven in het cultureel-erfgoedveld en -beleid. Dit gebeurt met de nodige openheid en flexibiliteit zodat toekomstige partners, indien opportuun, kunnen toetreden.

Omdat het eerste stappen zijn die moeten worden gezet, worden in het decreet zeven afgelijnde doelstellingen ingeschreven. Deze doelstellingen verwezenlijken zal niet kunnen in één beleidsperiode. Meerdere beleidsperiodes zullen nodig zijn voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en de volledige sector om een duidelijke positie in Vlaanderen en in internationale netwerken te verwerven.

g. Het subsidiëren van samenwerkingsverbanden met het oog op de versterking van de internationale profilering van kunstcollecties

In het Cultureel-erfgoeddecreet wordt ingezet op samenwerkingsverbanden met het oog op de versterking van de internationale profilering van kunstcollecties. Van alle landelijke cultureel-erfgoedorganisaties wordt verwacht dat ze zich in een internationale context begeven. Dit moet meegenomen worden in hun beleidsplan.

Een bundeling van krachten en de versterking van de eigen werking door afstemming moet de Vlaamse musea die kunstcollecties beheren, voldoende sterk maken om een partner te zijn van internationaal vermaarde instellingen. De samenwerking tussen het Groeningemuseum te Brugge, het Museum voor Schone Kunsten te Gent en het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen onder de noemer Vlaamse Kunstcollectie, heeft bewezen dat dit werkt. De werking van de drie individuele musea is sterker geworden door samenwerking; de samenwerking geeft aanleiding tot vernieuwende invalshoeken. Deze samenwerking kan uitgebreid worden voor musea met moderne of hedendaagse kunst. Ook deze musea moeten door samenwerking of door het instappen in de Vlaamse Kunstcollectie hun werking kunnen versterken en een sterker internationaal profiel krijgen. Daarnaast heeft ook een gecentraliseerde dienstverlening vanuit bijvoorbeeld de NV Reproductiefonds (ook bekend onder de noemer Lukasweb) zijn meerwaarde bewezen. Digitalisering en marketing kunnen belangrijke hefboomen zijn om de positie in het internationale landschap van kunstmusea te versterken. Het versterkt voor deze musea ook de interne samenwerking voor bijvoorbeeld collectiemobiliteit, uitwisseling van kennis en informatie.

h. De regionale depotwerking voor cultureel erfgoed

Overall in Vlaanderen is de vraag naar voldoende, geklimatiseerde en kwaliteitsvolle depots voor het cultureel erfgoed groot. Voor er naar oplossingen kan worden gezocht voor deze depotproblematiek moet men weten wat men heeft. Een goede inventarisatie, een stafkaart waarop het cultureel erfgoed in Vlaanderen in kaart wordt gebracht is onontbeerlijk. Sinds het Museumdecreet wordt meer ingezet op inventarisatie in de musea. De archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen brengen archieven in kaart. De Archiefbank Vlaanderen geeft een lijst van Vlaamse privaatrechtelijke archieven. De archief- en documentatiecentra op basis van culturele-thema's lokaliseren collecties cultureel erfgoed. Binnen steden en gemeenten met een erfgoedconvenant wordt rekening gehouden met de collecties cultureel erfgoed die aanwezig zijn op het grondgebied. Verschillende onderzoeksrapporten zoals het Alpha-onderzoek binnen de sector van de volkscultuur, brengen cultureel erfgoedcollecties of deelcollecties in kaart. De Erfgoedsite (www.erfgoedsite.be), ontwikkeld en beheerd door de beide erfgoedsteunpunten in samenwerking met het VIOE (Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed) en andere onroerend erfgoedpartners, geeft informatie over de in Vlaanderen beheerde erfgoedcollecties. Met de Erfgoedsite is de Vlaamse Gemeenschap eveneens partner in het Europese Michael-Plus programma. Michael staat voor 'Multilingual Inventory of Cultural Heritage in Europe'. Dit project past perfect binnen het concept van de Europese Digitale Bibliotheek (European Digital Library of EDL) die een overzicht wil bieden van het wetenschappelijk en cultureel erfgoed in Europa. Men wenst dit op een eenvoudige manier te ontsluiten en het gebruik ervan aan te moedigen voor werk, vrije tijd en studiedoeleinden. De Vlaamse Gemeenschap schaarst zich achter dit concept en stimuleert de sector om rekening te houden met de finaliteit van de Europese Digitale Bibliotheek bij het in kaart brengen en inventariseren van het cultureel erfgoed.

Ook in andere Europese landen is eerst de stap van het inventariseren gezet vooraleer een depotbeleid werd uitgetekend. Tijdens de inventarisatie worden ook de materiaalsoorten opgenomen en wordt zo bepaald wat de klimatologische noden zijn. Het Nederlandse Deltaplan voor het cultuurbehoud 1990 – 2000 is een schoolvoorbeeld van deze aanpak.

Terwijl er verder wordt gewerkt aan het inventariseren is het hoogdringend om, op basis van de stand van zaken, een gecoördineerd depotbeleid op te starten. De noden situeren zich overal te lande bij de beheerders van cultureel erfgoed, cultureel-erfgoedorganisaties en bij

lokale en provinciale besturen. Om efficiënte oplossingen uit te kunnen werken is een zekere afstand en de blik van bovenuit nodig. Een afstemming tussen de noden van de verschillende cultureel-erfgoedcollecties en cultureel-erfgoedbeheerders is een eerste vereiste. De afstand tussen de Vlaamse overheid en de individuele collecties cultureel erfgoed is te groot. Daarom zijn de provincies het ideale bestuursniveau om een regierol op te nemen. Aan hen wordt gevraagd om als moderator in de depotproblematiek op te treden. Voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad krijgt de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) deze rol toebedeeld.

De Vlaamse Gemeenschap wenst de provincies en de VGC te ondersteunen in het opnemen van deze regiefunctie. We verwachten dat de provincies en de VGC op basis van de noden van het cultureel erfgoed, van de cultureel-erfgoedorganisaties en van de lokale besturen, een werking opzetten. Dit kan door in te spelen op wat bestaat, door thematisch te bundelen (bijv. één depot voor het kerkelijk cultureel erfgoed), of door het cultureel erfgoed dat dezelfde zorg vraagt samen te brengen (bijv. één depot voor paneelschilderkunst), door geografische bundeling (inzetten op regionale depots in samenwerking met de lokale besturen). We verwachten dat het cultureel erfgoed toegankelijker wordt voor het publiek maar ook voor bruikleennemers. Een onderbouwde depotwerking wordt gedragen door een degelijk depotmanagement. Een goede inventaris met toestand- en standplaatsrapportering, gekoppeld aan een geautomatiseerde collectieadministratie, maakt hier deel van uit.

Voor een goede zorg voor het cultureel erfgoed zijn aangepaste klimaatomstandigheden vereist. Het toepassen van de internationale standaarden hiervoor geldt dan ook als een voorwaarde.

i. Het verbreden van het beleidsinstrument cultureel-erfgoedconvenant

Sinds 2000 sluit de Vlaamse Gemeenschap erfgoedconvenants met lokale besturen om het ontwikkelen van een lokaal cultureel-erfgoedbeleid te stimuleren.

Een cultureel-erfgoedconvenant is een overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en het lokale bestuursniveau. Het bevat twee lagen:

1. de krijtlijnen die voor elke convenant gelijk zijn (de subsidievoorwaarden);
2. de specifieke afspraken die gemaakt worden met het lokale bestuursniveau op maat van de analyse en de behoeften. Een goede omgevingsanalyse, het in kaart brengen van alle actoren op het grondgebied van de gemeente of gemeenten en het oplijsten van de noden van het cultureel erfgoed en de actoren vormen de basis voor een onderbouwd lokaal cultureel-erfgoedbeleid.

De periode waarvoor het cultureel-erfgoedconvenant wordt gesloten is afgestemd op de gemeentelijke beleidsperiodes.

In het Cultureel-erfgoeddecreet verwachten we dat de lokale besturen zich inschrijven in de geïntegreerde en integrale aanpak van het cultureel erfgoed. Integraal betekent dat bij alle acties die de gemeente onderneemt wordt rekening gehouden met de zorg voor het cultureel erfgoed en de ontsluiting ervan. De verschillende basisfuncties (verzamelen, behoud en beheer, onderzoek en publiekswerking en -werving) interageren met elkaar. Het zorgzaam omgaan is een basisprincipe, ook bij publieksontsluiting. Geïntegreerd wil zeggen dat rekening wordt gehouden met andere beleidsdomeinen. Er is een wisselwerking met bijvoorbeeld het onderwijsbeleid, het jeugdbeleid, het seniorenbeleid, het beleid voor het onroerend erfgoed en het beleid op het vlak van toerisme dat de gemeente of de gemeenten voeren. Ook voor het zorgzaam omgaan of met het oog op het behoud van immaterieel erfgoed is een integrale benadering noodzakelijk.

Met het Cultureel-erfgoeddecreet is het de bedoeling om sterker in te zetten op dit beleid en meer lokale besturen de kans te geven hierop in te schrijven. Tegelijk is het de bedoeling de inhoud van deze overeenkomsten te verbreden tot het volledige lokale cultureel-erfgoedbeleid. Het lokale niveau is het best geplaatst om nieuwe initiatieven te detecteren, op te pikken en te begeleiden in een mogelijk groeiscenario. Het cultureel-erfgoedconvenant functioneert zo ook als kweekvijver of proefbuis. Het lokale bestuursniveau kan vanuit haar expertise een comfortzone bieden voor beginnende cultureel-erfgoedorganisaties, organisaties die de zorg voor of de ontsluiting van het cultureel erfgoed als kerntaak hebben. Binnen het cultureel-

erfgoedconvenant moet hiervoor voldoende financiële ruimte en experimenteerruimte worden voorzien.

Een cultureel-erfgoedconvenant omvat daarom afspraken over:

- expertise-uitwisseling en samenwerking gecoördineerd door de cultureel-erfgoedcel (dit sluit aan bij de invulling van de erfgoedconvenants gesloten op basis van het Erfgoeddecreet van 2004);
- ondersteuning van het lokaal cultureel-erfgoedbeleid;
- een cultureel erfgoedforum

Een dergelijke verruimde cultureel-erfgoedconvenant of een cultureel-erfgoedconvenant 'nieuwe stijl' gaat verder dan expertise-uitwisseling, de ontwikkeling van methodes voor de ontsluiting van cultureel erfgoed en het organiseren van activiteiten op het vlak van sensibilisering, promotie, communicatie en culturele ontsluiting. Het cultureel-erfgoedconvenant 'nieuwe stijl' ondersteunt de lokale besturen ook om de lokale verankering van cultureel-erfgoedorganisaties mogelijk te maken. Het cultureel-erfgoedconvenant sluit hierdoor aan bij "c. Een stap in de uitbouw van een complementair beleid met steden, gemeenten en provincies".

De doelstellingen van de erfgoedconvenants gesloten op basis van het Erfgoeddecreet van 2004 worden geïntegreerd in dit cultureel-erfgoedconvenant 'nieuwe stijl'. Voor de expertise-uitwisseling, de ontwikkeling van methodes voor de ontsluiting van cultureel erfgoed en het organiseren van activiteiten op het vlak van sensibilisering, promotie, communicatie en culturele ontsluiting is extra personeel noodzakelijk. Dit personeel wordt ondergebracht in een cultureel-erfgoedcel. De cultureel-erfgoedcel is een versterkend instrument in de uitbouw van een geïntegreerd en integraal lokaal cultureel-erfgoedbeleid. Het extra personeel en het profiel van de cultureel-erfgoedcel worden bepaald op basis van de noden en behoeften in het lokale cultureel-erfgoedveld en op basis van de keuzes die de gemeente of de gemeenten maken voor het uitvoeren van een geïntegreerd en integraal lokaal cultureel-erfgoedbeleid.

Met het derde spoor – een cultureel erfgoedforum – speelt het beleid in op recente ontwikkelingen in het cultureel-erfgoedveld. De groeiende aandacht voor de geschiedenis of geschiedenissen, voor de verhalen in de stad, gemeente of streek, de groei van de thematiserende historische kijk op de werkelijkheid leiden tot een nieuw soort werking. In sommige steden wordt deze werking gedragen of gecoördineerd door een stadsmuseum of een historisch museum, in andere door een erfgoedcentrum. Wat ze overal gemeen hebben is dat ze verankerd zijn in het lokale cultureel-erfgoedveld, vertrekken vanuit het verhaal van de stad, gemeente of streek en hiervoor putten uit het cultureel erfgoed dat op het grondgebied van de stad aanwezig is (we spreken hierbij dan over bijvoorbeeld de Collectie Gent, de Collectie Antwerpen ...). Er wordt maximaal ingezet op een geïntegreerd en integraal cultureel-erfgoedbeleid. Vanuit innovatieve concepten worden diverse erfgoedcollecties en – praktijken (museologie, archiefwetenschap, etnologie, enz.) met elkaar in verbinding gebracht. omwille van deze brede werking noemen we een dergelijke organisatie een cultureel-erfgoedforum.

Zo'n forum hoeft niet noodzakelijk vanuit een museumcontext ontwikkeld te worden. Het kan evengoed vanuit een archiefcontext of streekhuis naar voor komen. Zo'n forum is niet noodzakelijk gebonden aan 1 vaste plaats of verschillende vaste plekken. Zo'n forum is een cultureel-erfgoedorganisatie met als kerntaak de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed. Een forum functioneert als een netwerk van collectiebeherende en andere cultureel-erfgoedorganisaties die dezelfde doelstelling, namelijk vanuit een geïntegreerde en integrale werking het verhaal van de stad of streek vertellen, nastreven. De collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties die binnen dit netwerk functioneren en dus deel uitmaken van het cultureel-erfgoedforum kunnen als ze voldoen aan de voorwaarden voor het krijgen van het kwaliteitslabel erkend worden. Daarvoor moeten ze binnen hun eigen individuele werking de vier basisfuncties op een kwaliteitsvolle manier uitoefenen.

Voor het cultureel-erfgoedbeleid van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt een cultureel-erfgoedconvenant gesloten met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Het cultureel-erfgoedbeleid dat de VGC opzet moet gedragen zijn door de lokale besturen binnen het tweetalige gebied.

j. Cultureel-erfgoedprojecten

De ondersteuning van het cultureel-erfgoedveld gebeurt door het subsidiëren van een steunpunt, door de ondersteuning van de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap, door het verstrekken van werkingssubsidies aan landelijke collectiebeherende en dienstverlenende cultureel-erfgoedorganisaties, door het ondersteunen van de lokale besturen en de VGC voor het uitvoeren van een geïntegreerd en integraal lokaal cultureel-erfgoedbeleid en door de ondersteuning van de provincies en de VGC voor de regiefunctie die deze opnemen in het voorzien van oplossingen voor de depotproblematiek. Elk van deze organisaties ontvangt een werkingssubsidie als bijdrage voor de totaliteit van de werking. De hoogte van de subsidie wordt bepaald op basis van het beleidsplan voor de beleidsperiode. Dergelijke organisaties kunnen dus voor hun werking geen projectsubsidies meer aanvragen.

Een laatste, maar daarom niet minder belangrijk, instrument dat wordt ingezet ter ondersteuning van de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed zijn de projectsubsidies. Met projectsubsidies wil de Vlaamse overheid de projecten die relevant zijn voor Vlaanderen mogelijk maken of versterken. De schaalgrootte, de voorbeeldwerking of de reikwijdte van een project vormen belangrijke criteria. De landelijke relevantie kan zowel betrekking hebben op de collectie als op de methodiek, de doelgroep, de uniciteit, ... van het project. Projectsubsidies zijn dus niet alleen voorbehouden voor grote projecten, ook een klein project kan een meerwaarde betekenen voor Vlaanderen.

Samenwerking is een belangrijk criterium voor het al of niet toekennen van een projectsubsidie. Van cultureel-erfgoedorganisaties, zoals gedefinieerd zijn dit organisaties met de zorg voor of de ontsluiting van cultureel erfgoed als kerntaak, wordt verwacht dat de basisprincipes van de cultureel-erfgoedzorg gekend zijn. Voor hen is samenwerking met een erkende of gesubsidieerde cultureel-erfgoedorganisatie geen verplichting. Natuurlijk verwachten we wel dat ze de nodige expertise voor het specifieke project halen waar deze zich bevindt. Van organisaties echter die de zorg of de ontsluiting van cultureel erfgoed niet als kerntaak hebben verwachten we dat ze samenwerken met een erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie of een gesubsidieerde landelijke cultureel-erfgoedorganisatie. Dit moet een garantie bieden naar continuïteit en toepassing van de basisprincipes van cultureel-erfgoedzorg in het project. Naast deze samenwerking ondersteunt het steunpunt organisaties in het uitwerken en opstarten van projecten.

Door het opstellen van beleidsprioriteiten kan de minister van Cultuur klemtonen leggen. Het geeft sturingsmogelijkheden aan het beleid.

In het Cultureel-erfgoeddecreet maken we geen onderscheid tussen ontwikkelingsgerichte projecten, projectsubsidies voor cultuurhistorische tentoonstellingen, voor de culturele ontsluiting van privaatrechtelijke archieven of de archivalische ontsluiting van privaatrechtelijke archieven door middel van ICT. Elk van deze projecten blijven mogelijk, alles wordt echter gegroepeerd onder de titel: 'ontwikkelingsgerichte projecten met het oog op de zorg voor of de ontsluiting van het cultureel erfgoed'. Ze zijn immers allemaal ontwikkelingsgericht en richten zich op een betere zorg voor of ontsluiting van het cultureel erfgoed.

Naast de projectsubsidies voor ontwikkelingsgerichte projecten blijft het mogelijk om een projectsubsidie aan te vragen voor een internationaal project of voor de productie van een eenmalige publicatie. Ook deze projecten hebben de zorg voor of de ontsluiting van het cultureel erfgoed voor ogen.

Beide soorten hebben hun eigen wetmatigheden. Internationale projecten kunnen ook aangevraagd worden door buitenlandse organisaties. Subsidies voor eenmalige publicaties kunnen aangevraagd worden door uitgeverij die niet noodzakelijk geen winstgevend doel hebben.

k. De normalisering van de DAC'ers

Zoals in 2004 werd afgesproken en deels uitgevoerd wordt het tewerkstellingsbeleid dat gevoerd wordt met de subsidies voor aanvullende tewerkstelling in het culturele veld ingepast in het sectorale beleid.

Dit gebeurt in het Cultureel-erfgoeddecreet. We onderscheiden drie categorieën:

1. organisaties die gesubsidieerd worden op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet;
2. organisaties die enkel erkend zijn op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet;
3. organisaties die niet erkend en niet gesubsidieerd worden.

Voor cultureel-erfgoedorganisaties waaraan een werkingssubsidie wordt toegekend op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet wordt de subsidie voor aanvullende tewerkstelling toegevoegd aan de werkingssubsidie. Voor deze organisaties wordt dezelfde techniek toegepast als voor de archief- en documentatiecentra op basis van maatschappelijk-filosofische stromingen (in 2002).

Organisaties die erkend zijn of erkend worden behouden de subsidies voor de oorspronkelijke DAC-ers. Ze kunnen ook voor de vervangers de subsidies voor aanvullende tewerkstelling behouden op voorwaarde dat ze een tewerkstellingsnota indienen die moet worden goedgekeurd door de minister. De subsidies voor aanvullende tewerkstelling moeten ingezet worden voor de ontwikkeling van de erfgoedorganisatie. Deze tewerkstellingsnota beslaat een periode van 5 jaar.

Organisaties die noch erkend noch gesubsidieerd worden op basis van het Erfgoeddecreet behouden de subsidies voor de oorspronkelijke DAC-ers. Ze verliezen de subsidies voor aanvullende tewerkstelling voor de vervangers.

Deze vrijgekomen subsidies voor aanvullende tewerkstelling worden blijvend ingezet voor tewerkstelling. Ze worden geormerkt voor depotbeleid. In uitvoering van het complementair beleid tussen de Vlaamse Gemeenschap, de provincies en de steden en gemeenten worden deze subsidies toegekend aan provinciebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het uitvoeren van het depotbeleid voor het cultureel erfgoed dat op het grondgebied van de respectievelijke provincies en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt bewaard. Zo wordt ingespeeld op één van de grootste noden in het veld en wordt het beleid verder versterkt. De toekenning van deze subsidies voor aanvullende tewerkstelling zal zo, in tegenstelling tot het verleden, naadloos aansluiten bij het cultureel-erfgoedbeleid dat op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet wordt ontwikkeld.

7. Commentaar bij de artikelen

Titel I. Algemene bepalingen

Artikel 1

Artikel 1 verwijst naar de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 2

Dit artikel verklaart de begrippen die in het decreet voorkomen.

1° cultureel erfgoed: Hoewel ze deel uitmaken van het internationale koepelbegrip 'cultural heritage', behoren de monumentenzorg, de landschapzorg en de zorg voor het onroerend archeologisch patrimonium in Vlaanderen grondwettelijk niet tot de culturele materie. Ze zijn voor het Vlaams cultuurbeleid drie externe domeinen onder de bevoegdheid van de minister bevoegd voor onroerend erfgoed. Zoals zovele andere is het een beleidsveld waarmee het beleidsveld cultureel erfgoed structurele partnerships moet aangaan. De raakvlakken met het onroerend erfgoed zijn groot, daarom wordt een protocol afgesloten. Bijgevolg wordt er in dit decreet met cultureel erfgoed alleen het roerend en immaterieel erfgoed bedoeld.

Het roerend erfgoed omvat objecten, informatie en culturele bronnen met een gemeenschappelijke betekenis. Die betekenis kan industrieel-technisch zijn, archeologisch, artistiek, wetenschappelijk, (cultuur-) historisch of antropologisch,....

Het immaterieel erfgoed omvat de beeldvorming door middel van beschrijving of culturele bronnen bijvoorbeeld allerhande verhalen en geschiedenissen maar ook tradities, gebruiken en gewoontes.

2° zorg voor het cultureel erfgoed: Publieksparticipatie blijft een centraal aandachtspunt van het beleid. Dit impliceert echter in geen geval dat de zorg voor het cultureel erfgoed, het letterlijk 'zorg dragen voor', geen aandacht krijgt. Integendeel, zonder die zorg zou er voor toekomstige generaties niet veel cultureel erfgoed overblijven. Dit wordt voor de overheid de komende jaren een gigantische uitdaging.

Onder 'zorg dragen voor het cultureel erfgoed' wordt de hele waaier van activiteiten, maatregelen en handelingen begrepen op het vlak van behoud, beheer en wetenschappelijk onderzoek. In bepaalde gevallen betekent dit aankopen en verwerven van cultureel erfgoed met het oog op het bewaren en ontsluiten. In alle gevallen betekent dit het zorgen voor een optimale bewaar- of presentatieomgeving (klimaatregeling, beveiliging, ...), het stellen van de juiste handelingen op het vlak van conservatie en restauratie, het inventariseren en documenteren van het cultureel erfgoed. Omwille van de wisselwerking met het beleidsdomein onroerend erfgoed zal er over verschillende aspecten hiervan een protocol worden gesloten.

3° ontsluiting van het cultureel erfgoed: Behalve bewaard moet het cultureel erfgoed ook (opnieuw) worden verbonden met de bevolking. Culturele ontsluiting van roerend en immaterieel erfgoed betekent niet enkel toegankelijk maken in de zin van openstellen voor het publiek maar draagt ook de betekenis in zich van begrijpen. Dit gaat over het tot stand brengen van een dialoog en interactie tussen het cultureel erfgoed en de gemeenschap.

De ontsluiting van het cultureel erfgoed houdt een maatschappelijke opdracht in: de actuele ontwikkeling ervan in zijn context en in dienst van de hedendaagse samenleving. Die context is zowel eigentijds als historisch, zowel maatschappelijk als ruimtelijk. Het historische vormt daarbij geen contradictie met het actuele. Geschiedenis is een actuele benadering van het verleden.

Culturele ontsluiting omvat ook publieksbegeleiding (actief en passief), publiekswerving, en samenwerking en netwerkvorming. De nieuwe mogelijkheden van de informatie- en communicatietechnologie kunnen daarbij een belangrijke inbreng hebben.

Memorie van toelichting bij het Voorontwerp van Cultureel-erfgoeddecreet

Het instrumentarium dat bij de ontsluiting kan worden ingezet is zeer verscheiden. Het gaat om het geheel van middelen, methoden, technieken, processen, programma's, gebruikswijzen, samenwerkingsverbanden, attitudes enz. die:

- de draagkracht en de betekenis van het cultureel erfgoed respecteren;
- het cultureel erfgoed en zijn betekenis tot ontwikkeling brengen;
- de beleving van het cultureel erfgoed mogelijk maken.

4° cultureel-erfgoedorganisatie: Er wordt in dit decreet een onderscheid gemaakt tussen organisaties, die de zorg voor of de ontsluiting van het cultureel erfgoed als kerntaak hebben, en organisaties die dit niet als kerntaak hebben. Cultureel erfgoed wordt namelijk niet altijd of, meer zelfs, in heel veel gevallen niet beheerd door een cultureel-erfgoedorganisatie. Designmeubelen worden gekocht door een bank, deze worden cultureel erfgoed. Een bedrijf voert haar activiteiten uit: het archief, de neerslag en het resultaat van deze werking krijgt een cultureel-erfgoedwaarde. Kinderen en jeugdverenigingen bedenken nieuwe spelletjes, ze worden een traditie en maken deel uit van ons collectief geheugen. De Commodore 64 is cultureel erfgoed, wat met de iPod, iPhone, en de mp3-cultuur? Ook voor dat cultureel erfgoed moet zorg gedragen worden; ook dat cultureel erfgoed verdient een ontsluiting. Cultureel-erfgoedorganisaties spelen hierin een belangrijke rol, zowel als bewaarplaats als voor het doorgeven van kennis en expertise over hoe om te gaan met het cultureel erfgoed. De Vlaamse Gemeenschap neemt ook verantwoordelijkheid op voor het cultureel erfgoed van organisaties die de zorg voor of de ontsluiting van het cultureel erfgoed niet als kerntaak hebben. Zij kunnen voor een project met het oog op de zorg voor of de ontsluiting van het cultureel erfgoed projectsubsidies aanvragen.

5° cultureel-erfgoedgemeenschap: zie hoger 1. algemene memorie.

6° interculturaliteit: De maatschappij zoals ze vandaag bestaat en zoals ze ook in het verleden heeft vorm gekregen is een maatschappij waarin dialoog centraal staat. Door in contact te komen met nieuwe zaken, met de andere, of iets anders evolueert een samenleving. De Vlaamse samenleving is veelkleurig en (etnisch-cultureel) verscheiden. Een groot deel van de Vlaamse bevolking is opgegroeid en/of leeft in twee culturen, waarvan één cultuur als niet Benelux kan beschouwd worden. Die verscheidenheid staat voor uitdaging en kracht. Interculturaliteit vormt een uitdaging in de samenleving van vandaag en dus ook voor de cultureel-erfgoedorganisaties.

7° personen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond: behoeft geen commentaar

8° werkingssubsidie: behoeft geen commentaar

9° projectsubsidie: behoeft geen commentaar

10° volkscultuur: behoeft geen commentaar

11° Flandrica: voor deze definitie baseren we ons op de definitie van Belgica. Ze wordt echter ingeperkt tot wat verschenen is in Vlaanderen, door Vlamingen of Nederlandstalige Belgen uitgegeven werken, ongeacht of ze in Vlaanderen wonen of daarbuiten en alle publicaties die verschijnen over Vlaanderen.

12° het Decreet op de Volkscultuur van 1998: behoeft geen commentaar

13° het Archiefdecreet van 2002: behoeft geen commentaar

14° het Erfgoeddecreet van 2004: behoeft geen commentaar

15° DAC: behoeft geen commentaar

16° DAC-project: behoeft geen commentaar

Memorie van toelichting bij het Voorontwerp van Cultureel-erfgoeddecreet

17° DAC-promotor: In de meeste gevallen is de DAC-promotor nog altijd dezelfde organisatie. Enkel wanneer het project – met de expliciete goedkeuring door de administratie Cultuur – is overgegaan naar een andere organisatie, wordt de nieuwe organisatie beschouwd als promotor. Die overgang gebeurt altijd op initiatief van de oorspronkelijke promotor.

18° geregulariseerde DAC'er: Met geregulariseerde DAC'er wordt de werknemer bedoeld die op het moment van de regularisatie van het project een contract van onbepaalde duur had in het geregulariseerde DAC-project. Dat houdt in dat de oorspronkelijke titularis van het contract als geregulariseerde DAC'er wordt beschouwd, behalve wanneer de oorspronkelijke titularis langdurig ziek is. In dat geval wordt de persoon die op het ogenblik van de regularisatie in dienst was, beschouwd als de oorspronkelijke titularis. Een andere werknemer van de organisatie die in het geregulariseerde DAC-project wordt tewerkgesteld, wordt dus niet beschouwd als geregulariseerde DAC'er.

Artikel 3

Dit artikel formuleert in §1 het doel van het decreet. Het decreet is één van de instrumenten in de uitbouw van het cultureel-erfgoedbeleid van de Vlaamse Gemeenschap en moet resulteren in een geïntegreerde aanpak en een kwaliteitsvolle en duurzame zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed.

Een geïntegreerde aanpak zorgt er voor dat ook in andere sectoren waarin het cultureel erfgoed haar betekenis heeft, zoals het onderwijs, het toerisme, maar ook de economische (streek)ontwikkeling, de ruimtelijke ordening en het onroerend erfgoed, kansen worden geboden voor de zorg voor het cultureel erfgoed. Het cultureel-erfgoedbeleid is in feite een transversaal beleidsdomein. Er zijn aspecten van cultureel erfgoed terug te vinden in de economische ontwikkeling, het toerisme, het onderwijsbeleid, Er is een grotere en natuurlijke wisselwerking met het onroerend erfgoed. In een protocol wordt gewerkt aan een verdere afstemming.

De cultureel-erfgoedgemeenschappen spelen in dit decreet een belangrijke rol. Cultureel-erfgoedgemeenschappen bestaan uit organisaties en personen die het cultureel erfgoed ter harte nemen en ermee omgaan vanuit de wens het te behouden voor toekomstige generaties. Het decreet wenst deze cultureel-erfgoedgemeenschappen in beeld te brengen en te ondersteunen. Het decreet doet dit door cultureel-erfgoedorganisaties, die een ankerfunctie hebben binnen een cultureel-erfgoedgemeenschap te ondersteunen voor onder andere de ontwikkeling van die cultureel-erfgoedgemeenschap en het cultureel-erfgoedveld. Door onderlinge verbanden tussen cultureel-erfgoedorganisaties en cultureel-erfgoedgemeenschappen ontstaat een netwerk waarin kennis en expertise uitgewisseld wordt.

Een derde doelstelling gaat over de ontwikkeling van de praktijken binnen het cultureel-erfgoedveld. De wetenschappen die aan de grondslag liggen van onze cultureel-erfgoedzorg en die nodig zijn om een kwaliteitsvolle ontsluiting van het cultureel erfgoed te kunnen garanderen moeten zich verder kunnen ontwikkelen. In het Cultureel-erfgoeddecreet wordt ingezet op de praktijkontwikkeling bij cultureel-erfgoedbeheerders en cultureel-erfgoedzorgers.

De vierde doelstelling richt zich op de noodzakelijke aandacht voor interculturaliteit. In Vlaanderen wonen mensen met verschillende sociaal-culturele achtergronden. Het cultureel-erfgoedbeleid kan bijdragen aan het beter begrijpen van elkaars cultuur, erfgoed, gewoonten, gebruiken en tradities; kortom kennis maken en begrijpen van elkaars cultureel erfgoed.

In het tweede lid worden de verschillende inhoudelijke elementen van het decreet opgesomd.

In §2 wordt bepaald dat de Vlaamse Regering het beleid tussen de verwante beleidsvelden van het cultureel erfgoed en het onroerend erfgoed op elkaar moet afstemmen. Per beleidsperiode, telkens in het eerste jaar van de legislatuur van het Vlaams Parlement wordt hierover een protocol gesloten tussen de respectievelijke beleidsdomeinen. Door het protocol te sluiten in het eerste jaar kunnen ook de beleidsnota's van de beide ministers op elkaar afgestemd worden.

Titel II. Organisatie en subsidiëring van het Vlaams cultureel-erfgoedbeleid

Hoofdstuk I. Het steunpunt voor cultureel erfgoed

Artikel 4 tot en met 7 hebben betrekking op de subsidiëring van een steunpunt voor het cultureel-erfgoedveld.

Artikel 4

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering een werkingssubsidie kan toekennen aan een steunpunt voor het cultureel-erfgoedveld. In deze paragraaf is ook de definitie van een steunpunt opgenomen.

Het steunpunt is een dienstverlenende en ondersteunende instelling ten dienste van het cultureel erfgoedveld, complementair aan organisaties in het veld en aan de overheid.

In §2 worden de kerntaken van een steunpunt toegelicht. Deze taken worden ondergebracht in drie categorieën: praktijkondersteuning, praktijkontwikkeling en beeldvorming/ communicatie.

Praktijkondersteuning: het steunpunt verzorgt een actieve dienstverlening naar alle actoren in het veld en biedt individuele advisering en begeleiding aan op het vlak van informatie en documentatie, deskundigheidsbevordering met betrekking tot publieksopbouw en -participatie, behoud en beheer, ICT, management, internationale samenwerking, enz.

Praktijkontwikkeling: het steunpunt doet aan onderzoek en ontwikkeling met het oog op de opvolging van innovaties in binnen- en buitenland. Het steunpunt heeft hierin een hoofdzakelijk coördinerende en initiërende taak.

Beeldvorming en communicatie: het steunpunt organiseert en coördineert initiatieven die enerzijds de kennis over en de omgang met het cultureel erfgoed bevorderen en stimuleren in Vlaanderen, en die anderzijds bijdragen tot een hogere cultuurparticipatie. Dit houdt zowel een kwantitatieve als kwalitatieve dimensie in (verdieping en verbreding van de participatie).

Het steunpunt realiseert zijn kerntaken in overleg met andere steunpunten en binnen een netwerk van cultureel-erfgoedactoren. De landelijke cultureel-erfgoedorganisaties maar ook de provinciale erfgoedconsulenten en de cultureel-erfgoedcellen zijn belangrijke partners van het steunpunt.

§3 stelt dat de werkingssubsidie wordt toegekend voor het geheel van de werking als bijdrage in de loon- en werkingkosten.

Artikel 5

Dit artikel somt de voorwaarden op waaraan een organisatie moet voldoen om in aanmerking te komen voor een werkingssubsidie als steunpunt.

De organisatie moet over een rechtspersoonlijkheid beschikken, haar zetel en haar werking hebben in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

De organisatie moet een beleidsplan opstellen en indienen voor de beleidsperiode.

Aangezien deze organisatie dicht bij de Vlaamse overheid staat moet ze gelijkaardige regels op het vlak van diversiteit in acht nemen als de Vlaamse overheid.

Artikel 6

§1 bepaalt dat een aanvraag één maal per beleidsperiode kan ingediend worden. Namelijk op 1 februari van het jaar voorafgaand aan de beleidsperiode.

§2 stelt dat de aanvraag moet bestaan uit het beleidsplan. Het beleidsplan vormt de kern van de aanvraag. Op basis van het beleidsplan, inclusief meerjarenbegroting, zal de Vlaamse Regering beslissen over de hoogte van de werkingssubsidie.

In het beleidsplan wordt een omgevingsanalyse opgenomen, formuleert het steunpunt zijn visie en beschrijft hoe het de taken van het steunpunt zal uitvoeren. Het is voor een steunpunt belangrijk dat de werking gedragen wordt door het volledige cultureel-erfgoedveld.

Bij digitaliseringsprojecten of projecten waarbij ICT wordt gebruikt wordt verwacht dat het steunpunt algemeen aanvaarde internationale standaarden gebruikt met het oog op uitwisseling van informatie, duurzaamheid en interoperabiliteit. De Vlaamse overheid kan standaarden opleggen.

Artikel 7

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 oktober beslist over de hoogte van de werkingssubsidie.

§2 bepaalt dat de Vlaamse Regering een beheersovereenkomst sluit met het steunpunt. De Vlaamse Regering houdt hierbij rekening met de beslissing en de aandachtspunten. Deze vormen het uitgangspunt voor de beheersovereenkomst. In de beheersovereenkomst wordt opgenomen wat de Vlaamse overheid verwacht van het steunpunt. De werkingssubsidie staat hier tegenover.

De beheersovereenkomst is een handig instrument om, in overleg met het steunpunt, taken af te spreken en prioriteiten te bepalen. Door de beheersovereenkomst kan de Vlaamse Gemeenschap meer sturend optreden.

De regels voor de evaluatie van de werking en het toezicht op het steunpunt worden eveneens in de beheersovereenkomst afgesproken.

Artikel 8

Dit artikel delegeert de bevoegdheid naar de Vlaamse Regering voor het bepalen van de nadere regels met betrekking tot de aanvraag, de procedure en het sluiten van de beheersovereenkomst.

Hoofdstuk II. De toekenning van een kwaliteitslabel aan collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties en het indelen van musea en culturele archiefinstellingen bij het Vlaamse niveau

Afdeling I. Het sluiten van een protocol

Artikel 9 heeft betrekking op het protocol dat met representatieve organisaties die de belangen behartigen van de Vlaamse provincies, de steden en gemeenten wordt gesloten met het oog op het toekennen van het kwaliteitslabel aan collectiebeherende erfgoedorganisaties en de indeling van musea en culturele archiefinstellingen bij het lokale, regionale of Vlaamse niveau. Deze representatieve organisaties zijn op dit moment de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

Artikel 9

Om de vijf jaar – telkens in het eerste volledige jaar van de legislatuur van het Vlaams Parlement – sluit de Vlaamse Regering een protocol van akkoord met deze belangenbehartigers ter verankering van het complementair beleid.

Het protocol van akkoord is een verdere vertaling van de voorwaarden die in het decreet zijn opgenomen voor het behalen van het kwaliteitslabel.

In het protocol wordt ook afgesproken aan welke voorwaarden een museum of een culturele archiefinstelling moet voldoen om ingedeeld te worden bij het lokale niveau, het regionale niveau of het Vlaamse niveau. Deze voorwaarden maken het mogelijk de inhoud en de werking van de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie te wegen aan de criteria die in het decreet zijn opgenomen. De voorwaarden duiden schaalverschillen aan.

In het protocol van akkoord worden ook afspraken gemaakt over de procedures voor het toekennen van het kwaliteitslabel, voor de samenstelling van elke individuele visitatiecommissie die het kwaliteitslabel toekent en voor advisering over de indeling van musea en culturele archiefinstellingen bij het lokale niveau, het regionale niveau en het landelijke niveau.

De Vlaamse Regering zal zich baseren op deze afspraken om de uitvoeringsbesluiten op te stellen voor:

Memorie van toelichting bij het Voorontwerp van Cultureel-erfgoeddecreet

- het toekennen van het kwaliteitslabel aan musea, culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken. Het gaat hierbij zowel over de nadere specificaties van de voorwaarden als over de procedure;
- het indelen van musea en culturele archiefinstellingen bij het Vlaamse niveau. Ook hierbij gaat het over de nadere specificaties van de criteria en de procedure.

In het protocol kunnen ook afspraken gemaakt worden over beleidsoverleg, informatie-uitwisseling en andere elementen voor een complementair cultureel-erfgoedbeleid.

Afdeling II. De toekenning van een kwaliteitslabel aan collectiebeherende erfgoedorganisaties

Artikel 10 tot en met 16 hebben betrekking op het toekennen van een kwaliteitslabel aan collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties.

Artikel 10

Dit artikel somt de voorwaarden op waaraan een collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie moet voldoen om in aanmerking te komen voor het ontvangen van een kwaliteitslabel of een erkenning.

Een eerste criterium geeft de definitie van een collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie. De definitie is gebaseerd op de ICOM-definitie van een museum. Ze is evenzeer van toepassing op elke organisatie die een collectie cultureel erfgoed beheert en de vier basisfuncties integreert in haar werking. De verschillende functies worden naargelang de specificiteit van een museum, culturele archiefinstelling of erfgoedbibliotheek anders ingevuld.

Het onderscheid tussen musea, culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken wordt gedefinieerd. De wetenschappelijke praktijk die aan de grondslag ligt van de instelling is doorslaggevend om als museum, culturele archiefinstelling of erfgoedbibliotheek gelabeld te kunnen worden.

De museologie vormt de basis voor de museumwerking. De archiefwetenschap en het hedendaags documentenbeheer vormt de basis voor een culturele archiefinstelling. Voor de opbouw van de collectie cultureel erfgoed is voor een culturele archiefinstelling de overdracht de voornaamste methode. Voor erfgoedbibliotheken vormt de informatie- en bibliotheekwetenschap de basis van de werking. De soort collectie die beheerd wordt vormt een tweede belangrijk element. In een erfgoedbibliotheek wordt een werking ontplooid op basis van publicaties, werken die met oog op een ruimere verspreiding werden aangemaakt.

Bezoekerscentra, die een inleiding geven op een bezoek aan een gebied, een site of een terrein, documentatiecentra, sciencecentra, themaparken, planetaria, natuurmonumenten en dieren- en plantentuinen worden uitgesloten. Ze focussen op 1 of meerdere maar nooit op alle basisfuncties of hebben niet de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed als finaliteit.

Een basisvoorwaarde is natuurlijk het beschikken over of het beheren van een collectie cultureel erfgoed die het waard is om in een collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie onder gebracht te worden. Dit kan zijn door haar onderlinge samenhang en profiel, de verbanden en contexten, de mogelijke uniciteit of de materiële waarde van de collectie cultureel erfgoed. Het is een cultureel-erfgoedgemeenschap, een groep van organisaties en personen die daarover beslist. Het is deze gemeenschap van organisatie en personen die publieke actie onderneemt voor het cultureel erfgoed; die bepaalt of iets waardevol is om bewaard te worden en door gegeven te worden.

De totaliteit van de werking bestaat uit vier basisfuncties: verzamelen, behoud en beheer, onderzoek en publiekswerking. De uitvoering van de basisfuncties moet op elkaar zijn afgestemd. Een visie hebben betekent dat de organisatie weet waar ze naar toe wil, welke werking ze wil ontplooiën op korte, middellange en lange termijn, wat ze te bieden heeft, hoe ze haar verantwoordelijkheid voor het cultureel erfgoed zal opnemen en zal handelen in uitvoering van de definitie zoals geformuleerd in de eerste voorwaarde.

Om een goed beleid uit te tekenen zal de organisatie moeten aantonen dat ze de vier basisfuncties op een voldoende professioneel niveau aanpakt en de regels van de kunst, bijvoorbeeld op het vlak van procedures en standaarden, hanteert. Ook op internationaal niveau geldt dit.

Voor het uitvoeren van de vier basisfuncties mag de organisatie samenwerken met andere organisaties. Dan wordt wel verwacht dat de organisatie die een erkenning nastreeft het beleid van deze organisatie mee bepaalt. Zo kan het zijn dat een museum samenwerkt met een archiefinstelling voor het onderzoek, of dat verschillende musea en archiefinstellingen in dezelfde stad een beroep doen op een gemeenschappelijke dienst voor behoud en beheer, dat een erfgoedbibliotheek samenwerkt met een openbare bibliotheek of een universiteitsbibliotheek voor het gebruik van de leeszaal en dus voor bepaalde aspecten van haar publiekswerking.

Een collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie kan slechts een kwaliteitslabel krijgen als ze aan het cultureel erfgoed aangepaste algemeen aanvaarde standaarden en kwaliteitsvolle werkmethoden hanteert. De organisatie schakelt zichzelf hierdoor in in het Vlaamse museumlandschap, het landschap van culturele archiefinstellingen of het landschap van erfgoedbibliotheeken. Samenwerking en kennis- en expertise-uitwisseling zijn hierdoor gemakkelijker.

De zesde voorwaarde vraagt garanties op het vlak van toegankelijkheid, infrastructuur en financiële en personele middelen. Toegankelijkheid gaat hier niet alleen over fysieke toegankelijkheid zoals openingsuren en toegankelijkheid voor mensen met een beperking maar ook over de toegankelijkheid van de informatie en over het doelgroepenbeleid.

De aard van de infrastructuur, de omvang en de samenstelling van het personeel en de hoogte van de financiële middelen hangen samen met de aard van de organisatie, de collectie cultureel erfgoed die ze beheert en de missie die de organisatie zich aanmeet.

De zevende voorwaarde moet voldoende garanties geven over het blijven voortbestaan van de organisatie en de bewaring en toegankelijkheid van het cultureel erfgoed over een langere periode kunnen garanderen.

De deontologische codes vormen het inhoudelijk sluitstuk van het kwaliteitslabel.

De negende en tiende voorwaarde gaan over de rechtspersoon en de plaats waar de organisatie zich moet bevinden om in aanmerking te komen voor het kwaliteitslabel.

Het tweede lid bepaalt dat de Vlaamse Regering op basis van het protocol van akkoord met de provincies en gemeenten de nadere specificaties van deze voorwaarden kan bepalen.

In het protocol zullen de voorwaarden verder worden gespecificeerd rekening houdend met de verschillende praktijken in musea, culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheeken.

Het derde lid bepaalt dat de Vlaamse Regering wanneer er geen protocol wordt gesloten voor 1 oktober van het eerste jaar van de legislatuur van het Vlaams Parlement alleen kan beslissen over de nadere specificaties. Het protocol is niet bindend Het is een gentleman's agreement tussen de gemeenten, de provincies en de Vlaamse Gemeenschap om een complementair beleid mogelijk te maken.

Artikel 11

Dit artikel bepaalt dat de privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtspersoon die een museum, culturele archiefinstelling of erfgoedbibliotheek beheert elk jaar uiterlijk op 15 januari een aanvraag kan indienen voor het verkrijgen van het kwaliteitslabel.

De administratie zal een leidraad opstellen als aanvraag. Deze leidraad is gebaseerd op zelfevaluatie en op het aftoetsen van de voorwaarden. Op basis van de leidraad kan een organisatie een inhoudelijke argumentatie opbouwen en de bewijsstukken samenbrengen om aan te tonen dat de werking van de organisatie voldoet aan de criteria voor een kwaliteitsvolle werking.

Artikel 12

Een visitatiecommissie, samengesteld uit een pool van experts en waarvoor een draagvlak bestaat bij de Vlaamse Gemeenschap, de provincies en de gemeenten, onderzoekt de aanvraag en toetst de werking van de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie aan de voorwaarden.

Voor elk individuele aanvraag wordt een specifieke visitatiecommissie samengesteld waarin de noodzakelijke expertise aanwezig is om de werking door te lichten.

Het advies van de visitatiecommissie over de erkenning wordt aan de Vlaamse Regering bezorgd. Het is de Vlaamse Regering die het kwaliteitslabel toekent.

Artikel 13

De Vlaamse Regering kent het kwaliteitslabel toe uiterlijk 6 maanden na de uiterste indiendatum voor het indienen van een aanvraag.

Aan elke soort organisatie wordt een specifiek label toegekend en is een herkenningsteken gekoppeld. Het gaat hierbij over: erkende musea, erkende culturele archiefinstellingen of erkende erfgoedbibliotheken.

Sommige collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties beheren een collectie cultureel erfgoed die zowel bestaat uit museumvoorwerpen, archiefdocumenten als uit een boekencollectie. Vaak hanteren ze de methodieken en praktijken die verbonden zijn aan de verschillende deelcollecties. Het is wenselijk dat een museum of een culturele archiefinstelling of een erfgoedbibliotheek hiervoor een bijkomend label kan toegekend krijgen.

Artikel 14

Alleen organisaties die het label toegekend kregen mogen/ moeten in de communicatie 'door de Vlaamse overheid erkend museum/ culturele archiefinstelling of erfgoedbibliotheek' dragen.

Artikel 15

Dit artikel bepaalt dat minstens één maal per vijf jaar de werking van de organisatie wordt geëvalueerd met het oog op het behoud van het kwaliteitslabel.

Sowieso kan de Vlaamse Regering op om het even welk moment, wanneer niet meer is voldaan aan de voorwaarden, de procedure opstarten voor intrekking van de erkenning. De procedure is gelijk aan de procedure voor de toekenning ervan.

Artikel 16

Bepaalt dat de Vlaamse Regering op basis van het protocol de nadere regels vastlegt voor de aanvraag, procedure en toekenning van het kwaliteitslabel.

Afdeling III. Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 17 en 18 hebben betrekking op de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 17

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties aanduidt als instelling van de Vlaamse Gemeenschap. Voorwaarde is wel dat deze opgericht zijn of beheerd worden door de Vlaamse Gemeenschap.

Op basis van het Erfgoeddecreet van 2004 werden drie musea aangeduid:

- het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen;
- het Museum voor Hedendaagse Kunst te Antwerpen;
- het Kasteel van Gaasbeek.

Op basis van het Museumdecreet van 1996 konden de musea die beheerd worden door de Vlaamse Gemeenschap of die op initiatief van de Vlaamse Gemeenschap zijn opgericht geen erkenningslabel krijgen. In het Erfgoeddecreet van 2004 werd daarom ingeschreven dat de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap aan de erkenningsvoorwaarden moeten voldoen. Deze erkenningsvoorwaarden zijn in dit decreet opgesomd in artikel 10. De Vlaamse Gemeenschap toont zo dat ze de regels die ze oplegt aan musea van andere overheden of van

privé-organisaties ook hanteert voor de eigen musea. Deze decretale bepalingen vatten dus geenszins eventuele voorwaarden die gekoppeld worden aan zogenaamde 'Grote Instellingen' van de Vlaamse Gemeenschap.

§2. De Vlaamse Gemeenschap wil als overheid haar rol en verantwoordelijkheid t.a.v. het cultureel erfgoed opnemen en het goede voorbeeld geven in de zorg voor en omgang met cultureel erfgoed. Dit wil zeggen dat de cultureel-erfgoedinstellingen die de Vlaamse Gemeenschap zelf beheert of waar ze eigenaar of hoofdaandeelhouder van is, voldoen aan de voorwaarden voor een kwaliteitsvolle werking.

Wanneer een collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie wordt aangeduid als instelling van de Vlaamse Gemeenschap dan moet ze voldoen aan de voorwaarden voor een kwaliteitsvolle werking en wordt ze gelijkgesteld met een erkend museum, een erkende culturele archiefinstelling of een erkende erfgoedbibliotheek. De organisatie komt dan ook in het register terecht en mag het herkenningsteken van erkend museum, erkende culturele archiefinstelling of erkende erfgoedbibliotheek dragen.

Artikel 18

Er zijn instellingen van de Vlaamse Gemeenschap die de Vlaamse Gemeenschap zelf beheert en er zijn er die de Vlaamse Gemeenschap niet zelf beheert.

Voor diegene die ze zelf beheert als verzelfstandigd agentschap of als Dienst in Afzonderlijk Beheer of als deel van een agentschap gelden specifieke regels voor financiering, opvolging en evaluatie. Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen en het Kasteel van Gaasbeek vallen hieronder.

Voor de instellingen die de Vlaamse Gemeenschap niet zelf beheert wordt in artikel 18 een bijzondere regeling ingeschreven voor financiering, opvolging en evaluatie.

Met deze organisaties sluit de Vlaamse Gemeenschap een beheersovereenkomst waarin de opdracht aan de organisatie wordt opgenomen, de missie en doelstellingen worden beschreven en de resultaatgebieden en de jaarlijkse werkingssubsidie worden vermeld. In de beheersovereenkomst worden eveneens de regels voor de evaluatie van de werking en het toezicht opgenomen.

In de beheersovereenkomst kan de Vlaamse Regering opnemen dat de toegang voor min 26-jarigen maximaal 1 euro bedraagt. Deze maatregel moet de financiële drempel wegnemen en de jongeren participatie verhogen. De 1-euro maatregel geldt voor elke jongeren ongeacht of deze het museum individuele of in groep bezoekt.

De beheersovereenkomst wordt opgesteld rekening houdend met het beleidsplan dat door de organisatie wordt ingediend.

Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap die ze zelf beheert moeten op het vlak van diversiteit voldoen aan dezelfde voorwaarden als alle ministeries en agentschappen. Voor de instellingen die ze niet zelf beheert worden gelijkaardige voorwaarden in het Cultureel-erfgoeddecreet ingeschreven. Deze instellingen staan namelijk dicht bij de Vlaamse Gemeenschap.

Afdeling IV. Indelen van musea en culturele archiefinstellingen bij het Vlaamse niveau

Artikel 19 tot en met 25 hebben betrekking op de indeling van musea en culturele archiefinstellingen bij het Vlaamse niveau.

Artikel 19

Dit artikel somt de criteria op waaraan musea en culturele archiefinstellingen worden getoetst voor mogelijke indeling bij het Vlaamse niveau. De Vlaamse Gemeenschap draagt

verantwoordelijkheid voor het ondersteunen van musea en culturele archiefinstellingen ingedeeld bij het Vlaamse niveau.

Paragraaf één legt een eerste voorwaarde op om ingedeeld te kunnen worden bij het landelijke niveau. Het museum of de culturele archiefinstelling moet een kwaliteitslabel hebben.

Paragraaf twee bevat de criteria. Het eerste criterium betreft het belang van de collectie cultureel erfgoed. Dit kan zowel gaan om de cultuurhistorische of de artistieke waarde, de wetenschappelijke waarde maar ook over de unieke samenhang, de omvang en de geografische reikwijdte of verspreiding van de collectie.

Het tweede criterium duidt op de relevantie voor Vlaanderen. Om ingedeeld te kunnen worden bij het Vlaamse niveau is het belangrijk dat het museum of de culturele archiefinstelling een werking ontplooit met een landelijke reikwijdte en dat de werking relevant is voor Vlaanderen. Dit drukt geen waardeoordeel uit maar wijst wel op de schaalgrootte van de werking en van de relevantie van het thema waarrond het museum of de culturele archiefinstelling zijn werking ontplooit. Door zijn werking begeeft de organisatie zich in een internationale context, wisselt het kennis en expertise uit met binnen- en buitenlandse partnerorganisaties.

Het derde criterium betreft de verantwoordelijkheid die het museum of de culturele archiefinstelling op neemt ten opzichte van haar cultureel-erfgoedgemeenschap en de gemeenschap in het algemeen.

Het vierde criterium heeft betrekking op de inhoud en de wijze waarop de kennis en expertise die het museum of de culturele archiefinstelling beschikt ter beschikking wordt gesteld van de cultureel-erfgoedgemeenschap en dus van de belangrijkste stakeholders van de cultureel-erfgoedorganisatie.

Het vijfde criterium heeft betrekking op de kwaliteitsvolle wijze waarop de basisfuncties worden uitgevoerd.

Het zesde criterium gaat over het zakelijke beheer en de kwaliteit daarvan.

In het zevende criterium wordt de geografische reikwijdte van de werking in rekening gebracht.

Het achtste criterium zet aan tot nadenken over en zich positioneren binnen het maatschappelijke debat over interculturaliteit en een doelgroepenbeleid ten opzichte van personen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond.

Het negende criterium brengt de netwerkvorming in kaart en weegt de samenwerking.

Voor culturele archiefinstellingen is er een bijkomend criterium. Om ingedeeld te kunnen worden bij het Vlaamse niveau moet een culturele archiefinstelling archiefbestanden met een geografische spreiding over Vlaanderen verzamelen.

In het derde lid van §2 wordt bepaald dat de nadere specificaties bepaald worden op basis van het protocol van akkoord dat met de gemeenten en de provincies is gesloten. Bij het bepalen van de nadere specificaties wordt rekening gehouden met de specifieke praktijk van musea enerzijds en culturele archiefinstellingen anderzijds. Het vierde lid heeft de mogelijkheid aan de Vlaamse Regering om als er geen protocol wordt gesloten met de gemeenten en de provincies alsnog de nadere specificaties vast te leggen.

Artikel 20

Gelijktijdig met de aanvraag voor een erkenning kan een museum of een culturele archiefinstelling een aanvraag voor een indeling indienen. De indeling bij het Vlaamse niveau behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap. De indeling bij het Vlaamse niveau wordt in dit decreet geregeld. Ook hiervoor kan een leidraad worden uitgewerkt door de administratie.

Artikel 21

De procedure voor de indeling bestaat uit twee stappen. Bij een aanvraag voor een kwaliteitslabel toetst de visitatiecommissie de werking van het museum of van de culturele archiefinstelling ook aan de criteria voor indeling bij het Vlaamse niveau. De visitatiecommissie bezorgt, gelijktijdig aan het advies over de erkenning ook het advies over het al of niet indelen bij het Vlaamse niveau aan de Vlaamse Regering.

Artikel 22

Het zijn de administratie en de beoordelingscommissie die een geïntegreerd advies geven aan de Vlaamse Regering voor indeling bij het Vlaamse niveau. Het advies dat ze opstellen vertrekt vanuit een brede visie op het museum- of culturele archievenlandschap in Vlaanderen, houdt rekening met thematische noden en met ontwikkelingen en evoluties in Vlaanderen, het buitenland en op internationaal vlak. De beoordelingscommissie vertrekt zo vanuit een landschapstekening en positioneert de potentieel landelijke collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties daarbinnen. Net daarom is het belangrijk dat alle organisaties op hetzelfde moment worden beoordeeld. De criteria om elk individueel museum of elke individuele culturele archiefinstelling in te delen zijn de criteria voor indeling bij het lokale, regionale en Vlaamse niveau en de nadere specificaties daarvan voor indeling bij het Vlaamse niveau. De ondergrens voor indeling bij het Vlaamse niveau is tegelijk de bovengrens voor indeling bij het regionale niveau. Net daarom worden in het protocol van akkoord met de provincies en de gemeenten afspraken gemaakt over de indeling.

De beoordelingscommissie en de administratie maken voor het formuleren van hun geïntegreerd advies gebruik van het advies dat de visitatiecommissie heeft opgesteld over de indeling.

Voor het opstellen van het advies kunnen de administratie en de beoordelingscommissie alle stappen ondernemen die ze nodig achten. Ze kunnen een bezoek ter plaatse brengen, de organisatie uitnodigen of documenten opvragen.

Artikel 23

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 december beslist over het al of niet indelen bij het Vlaamse niveau.

§2 De beslissing wordt binnen de maand meegedeeld aan het museum of de culturele archiefinstelling en aan de gemeente en provincie waar de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie gelegen is.

De musea en culturele archiefinstellingen kunnen dan hun beleidsplan afstemmen op deze indeling bij het Vlaamse niveau en uiterlijk 1 april van het volgende jaar indienen met het oog op een werkingssubsidie.

Van een cultureel-erfgoedorganisatie met de ambitie om ingedeeld te worden bij het Vlaamse niveau mag verwacht worden dat ze beschikken over een beleidsplan waarin de werking van de organisatie wordt uiteengezet en waarin wordt aangegeven wat de organisatie op korte, middellange en langetermijn wil bereiken. Op het moment dat de organisatie wordt ingedeeld bij het Vlaamse niveau kan dit beleidsplan aan de termijnen van het Cultureel-erfgoeddecreet worden aangepast en kunnen de meerjarenbegroting en de meerjarenplanning, die deel uitmaken van dit beleidsplan, worden verfijnd.

Artikel 24

§1. De Vlaamse Gemeenschap subsidieert vanuit een complementair beleid met de gemeenten en de provincies enkel nog musea en culturele archiefinstellingen ingedeeld bij het Vlaamse niveau. Deze indeling gebeurt voorafgaand aan de bepaling van de hoogte van de werkingssubsidie. Wie ingedeeld wordt bij het Vlaamse niveau is zeker van zijn jaarlijkse werkingssubsidie voor de beleidsperiode waarop de indeling betrekking heeft.

De indeling gebeurt telkens in het tweede jaar voorafgaand aan de beleidsperiode. Dit betekent dat alle musea en alle culturele archiefinstellingen tegelijk worden beoordeeld en al of niet bij het Vlaams niveau worden ingedeeld.

Dit artikel geeft de beleidsperiodes waarvoor musea en culturele archiefinstellingen ingedeeld worden.

Artikel 25

Behoeft geen commentaar

Hoofdstuk III. Het subsidiëren van landelijke cultureel-erfgoedorganisaties

Afdeling I. Het subsidiëren van landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur en landelijke expertisecentra voor cultureel erfgoed

Artikel 26 tot en met 31 hebben betrekking op het subsidiëren van landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur en van landelijke expertisecentra.

Artikel 26

§1. bepaalt dat de Vlaamse Regering een werkingsubsidie kan toekennen aan twee soorten dienstverlenende cultureel-erfgoedorganisaties namelijk aan: landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur en landelijke expertisecentra voor cultureel erfgoed.

§2 stelt dat de werkingssubsidie wordt toegekend voor het geheel van de werking en een bijdrage vormt in de loon- en werkingkosten. Een minimum van 75.000 euro wordt in het decreet opgenomen.

Artikel 27

Dit artikel somt de voorwaarden op waaraan een landelijke cultureel-erfgoedorganisatie moet voldoen om in aanmerking te komen voor een werkingssubsidie.

Er zijn drie formele voorwaarden:

De organisatie moet een privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid bezitten zonder winstgevend doel. Dit is noodzakelijk omdat het hier een structurele subsidie betreft.

De organisatie moet zijn zetel en zijn werking hebben in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

De organisatie moet een beleidsplan indienen voor de beleidsperiode van maximum vijf jaar. De beleidsperiode voor landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur en voor landelijke expertisecentra is een open beleidsperiode. Dit betekent dat een nieuwe organisatie elk jaar een werkingssubsidie kan aanvragen voor de (rest van de) lopende beleidsperiode. De einddatum van de beleidsperiode ligt wel vast. Afhankelijk van het jaar waarin een aanvraag voor een werkingssubsidie gebeurt, bedraagt de beleidsperiode waarvoor de werkingssubsidie wordt toegekend 5, 4, 3, 2 of 1 jaar.

Er zijn verschillende inhoudelijke voorwaarden. De eerste inhoudelijke voorwaarden bevinden zich in het eerste lid; 4° tot 10°. In het tweede lid zijn specifieke voorwaarden opgenomen voor landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur. In het derde lid een specifieke voorwaarde voor landelijke expertisecentra. De hoogte van de werkingssubsidie wordt bepaald op basis van criteria die op deze inhoudelijke voorwaarden verder bouwen. Deze criteria zijn opgenomen in artikel 29.

4° tot 10° bevatten de voorwaarden die zowel gelden voor landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur als voor landelijke expertisecentra voor cultureel erfgoed.

Beide soorten organisaties zijn in de eerste plaats dienstverlenende organisaties die kennis en expertise inzetbaar maken en inzetten in het cultureel-erfgoedveld in Vlaanderen. De kennis en expertise die de organisatie bezit en de werking die ze uitbouwt moet daarom representatief zijn voor Vlaanderen en dus een meerwaarde betekenen voor het cultureel erfgoed en de beheerders van dit erfgoed. De ontwikkeling van kennis en expertise voor de zorg voor en het omgaan met het cultureel erfgoed gebeurt in Vlaanderen maar ook in het buitenland of in een internationale context van samenwerking en kennisdeling. Een landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur en een landelijk expertisecentrum hebben de taak deze evoluties op te volgen, hieraan mee te werken en kennis terug te koppelen en toepasbaar en inzetbaar te maken.

De organisatie moet de expertise die ze wenst in te zetten voor het cultureel-erfgoedveld hebben ontwikkeld. De expertise moet bewezen kunnen worden in de aanvraag. De subsidiëring gaat over het inzetten ervan voor het veld. De verdere uitbouw van de expertise gaat hiermee gepaard.

De cultureel-erfgoedgemeenschap speelt voor deze organisaties een cruciale rol. De cultureel-erfgoedgemeenschap vormt het draagvlak voor een landelijke organisatie voor volkscultuur en voor een landelijk expertisecentrum. De cultureel-erfgoedgemeenschap is de groep van organisaties en personen die de kennis en expertise nodig heeft en die uiteindelijk ook bijdraagt aan de ontwikkeling van de landelijke cultureel-erfgoedorganisatie. Daarom heeft en neemt de landelijke cultureel-erfgoedorganisatie een taak op in het organiseren en activeren van deze cultureel-erfgoedgemeenschap. Een landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur of een landelijk expertisecentrum heeft een ankerfunctie, neemt een voorbeeldrol op zich, kijkt vooruit, denkt toekomstgericht en probeert ontwikkelingen in te schatten en hierop in te spelen.

Het landelijk expertisecentrum of de landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur heeft een dienstverlenende functie. De ontwikkeling van het cultureel-erfgoedveld staat centraal in de werking van de organisatie. De werking die de organisatie ontplooit is niet alleen vraaggericht maar ook aanbodgericht. Concrete resultaten zijn een goede graadmeter. Een meetbare output (zoals congressen, studiedagen, publicaties, ...) is noodzakelijk. Hierdoor is er een actieve uitwisseling van expertise met de sector.

Vanuit de kerntaak, 'praktijkontwikkeling' van het steunpunt is interactie en overleg met het steunpunt een voorwaarde voor een landelijk expertisecentrum en voor een landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur.

Het tweede lid somt een aantal bijkomende voorwaarden op voor een landelijk cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur.

Dit is een bijzondere soort dienstverlenende cultureel-erfgoedorganisatie. Binnen de sector van de volkscultuur is er een actief verenigingsleven, gegroepeerd rond bepaalde thema's zoals familiekunde, heemkunde enz. Het is voor dit netwerk van verenigingen dat de gesubsidieerde landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur een ankerfunctie op zich neemt. Deze verenigingen vormen de belangrijkste stakeholders van de cultureel-erfgoedgemeenschap.

Deze verenigingen dragen een verantwoordelijkheid voor cultureel erfgoed. Dit gaat zowel over immaterieel erfgoed zoals tradities en gebruiken als over roerend erfgoed dat ingezet wordt in de werking van de cultureel-erfgoedorganisatie. De landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur moet de organisaties begeleiden en er zo mee voor zorg dragen dat het cultureel erfgoed waarvoor de cultureel-erfgoedgemeenschap een verantwoordelijkheid opneemt bewaard blijft, gedocumenteerd wordt, onderzocht, ter harte wordt genomen en voor het publiek wordt ontsloten.

Het derde lid somt een bijkomende voorwaarde op voor landelijke expertisecentra voor cultureel erfgoed.

Collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties ingedeeld bij het Vlaamse niveau verzamelen door de dagdagelijkse omgang met hun collectie cultureel erfgoed heel wat kennis en hebben ervaring met heel wat aspecten en deelaspecten van de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed. Het gaat hierbij onder andere over kennis en ervaring met digitalisering, auteurs- en andere rechten, conservatie en restauratie, marketing, De kennis is daarbij gericht op de eigen werking en de eigen problematiek en daarom vaak niet voldoende breed ontwikkeld om inzetbaar te zijn voor anderen. Een landelijk expertisecentrum kan door het bundelen van deze aanwezige kennis en door het versterken van deze expertise, een specifieke, specialistische deskundigheid inzetbaar en toepasbaar maken voor anderen. Het zou zonde zijn de in het veld aanwezige expertise niet te benutten. Het is dus meer dan logisch dat in dit geval deze collectiebeherende erfgoedorganisaties vertegenwoordigd zijn in de bestuursorganen van het landelijk expertisecentrum.

Artikel 28

§1 bepaalt dat een aanvraag één maal per jaar kan ingediend worden. Namelijk op 1 april. De beleidsperiode waarvoor de organisatie een jaarlijkse werkingssubsidie ontvangt start op 1 januari van het daaropvolgende jaar.

§2 stelt dat de aanvraag moet bestaan uit het beleidsplan. Het beleidsplan vormt de kern van de aanvraag. Op basis van het beleidsplan, inclusief meerjarenbegroting, zal de Vlaamse Regering beslissen over de hoogte van de werkingssubsidie.

Het beleidsplan is in de eerste plaats een richtingaanwijzer voor de organisatie en haar stakeholders: welke resultaten mogen wanneer worden verwacht en met welke middelen? Op basis van het beleidsplan bepaalt de Vlaamse Gemeenschap of de organisatie een meerwaarde biedt voor de ontwikkeling van het cultureel-erfgoedveld, of de organisatie mee helpt de doelstellingen van het cultureel-erfgoedbeleid te verwezenlijken en hoeveel de Vlaamse Gemeenschap daarin wil investeren. Het beleidsplan wordt door de Vlaamse Gemeenschap gebruikt om de werking te evalueren.

Een beleidsplan mag kort, helder en puntsgewijs worden opgebouwd. Het bevat een toekomstperspectief dat evalueerbaar en meetbaar wordt gemaakt. We verwachten dat de organisatie in het beleidsplan, per taak die ze zich stelt en die voortvloeit uit de missie, doelstellingen formuleert.

De missie en doelstellingen zijn gebaseerd op een grondige en kritische omgevingsanalyse van de landelijk relevante expertise binnen het cultureel-erfgoedveld en de nood aan de expertise waarvoor de organisatie een werkingssubsidie aanvraagt. Deze analyse moet gekaderd worden binnen een brede maatschappelijke context. De schaalgrootte moet voldoende groot zijn.

Artikel 29

§1. somt de criteria op waaraan de werking en het beleidsplan van het landelijk expertisecentrum of de landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur worden getoetst. Op basis van deze criteria wordt de werking en het beleidsplan gewogen. De criteria zijn verbonden met de inhoudelijke voorwaarden waaraan de werking van een landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur en een landelijk expertisecentrum moet voldoen.

§2 zorgt ervoor dat de administratie en de beoordelingscommissie alle stappen kunnen ondernemen om de aanvraag te toetsen aan de criteria. Ze kunnen een bezoek ter plaatse brengen, de organisatie uitnodigen of bijkomende documenten opvragen.

Artikel 30

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 oktober beslist over de hoogte van de werkingssubsidie.

Het tweede lid van deze paragraaf bepaalt dat de Vlaamse Regering slechts één organisatie kan subsidiëren per expertise.

Door het niet opnemen van een lijst met thema's waarvoor landelijke expertisecentra kunnen ontwikkeld worden en waarvoor een werkingssubsidie in het vooruitzicht wordt gesteld stijgt de kans op versnippering. Het opstellen van een lijst fnuikt echter de groeikansen van het cultureel-erfgoedveld en gaat in tegen de mogelijkheid om op korte termijn in te kunnen spelen op de noden in het veld. Voor landelijke erfgoedorganisaties voor volkscultuur is er een beperkt aantal cultureel-erfgoedgemeenschappen waarvoor een landelijke ankerfunctie mogelijk is en vereist is. Voor landelijke expertisecentra is concurrentie enerzijds en versnippering anderzijds meer mogelijk. Om dat tegen te gaan en de ontwikkelingen in het veld alle kansen te geven wordt bepaald dat de Vlaamse Regering voor één expertise slechts één organisatie kan subsidiëren. Collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties ingedeeld bij het Vlaamse niveau (musea en culturele archiefinstellingen) bezitten een landelijke expertise bij uitstek over het thema waarrond het museum of de culturele archiefinstelling haar werking uitbouwt. Een expertisecentrum over bijvoorbeeld kunst (opgedeeld in tijdperiodes of stijlperiodes), over mode, over de eerste wereldoorlog, over de katholieke maatschappelijk-filosofische of een andere stroming of over literair erfgoed kan dus niet meer. Daarvoor vervullen collectiebeherende erfgoedorganisaties een expertisefunctie. Voor erfgoedbibliotheken en alle daarmee gepaard gaande problematieken is er de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

§2 bepaalt dat de Vlaamse Regering een beheersovereenkomst sluit met de landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur en het landelijk expertisecentrum. De Vlaamse Regering houdt hierbij rekening met de beslissing die op zijn beurt rekening houdt met het geïntegreerde advies dat door de administratie en de beoordelingscommissie geformuleerd werd. Deze beslissing en de geformuleerde aandachtspunten vormen het uitgangspunt voor de

beheersovereenkomst. In de beheersovereenkomst wordt opgenomen wat de Vlaamse overheid verwacht van de organisatie. De werkingssubsidie staat hier tegenover.

De beheersovereenkomst is een handig instrument om, in overleg met de organisatie, taken af te spreken en prioriteiten te leggen. Door de beheersovereenkomst kan de Vlaamse overheid meer sturend optreden.

Artikel 31

Behoeft geen commentaar

Afdeling II. Het subsidiëren van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties

Artikel 32 tot en met 37 hebben betrekking op het subsidiëren van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties.

Artikel 32

§1. bepaalt dat de Vlaamse Regering een werkingssubsidie kan toekennen aan drie soorten collectiebeherende erfgoedorganisaties namelijk aan: musea en culturele archiefinstellingen ingedeeld bij het Vlaamse niveau en aan Nederlandstalige culturele archiefinstellingen gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Deze laatste groep vormt een bijzondere categorie. Het gaat hierbij niet over alle Nederlandstalige culturele archiefinstellingen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, maar over een specifieke soort culturele archiefinstellingen, namelijk die cultureel erfgoed beheren dat het Vlaamse cultuurleven in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad documenteert. Andere culturele archiefinstellingen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad kunnen enkel een subsidie ontvangen wanneer ze op basis van artikel 23 ingedeeld worden bij het Vlaamse niveau.

§2 stelt dat de werkingssubsidie wordt toegekend voor het geheel van de werking en een bijdrage vormt in de loon- en werkingkosten van het museum of van de culturele archiefinstelling.

Het tweede lid van deze paragraaf vermeldt het minimumbedrag. Voor musea is dit ten minste 200.000 euro, voor culturele archiefinstellingen ten minste 100.000 euro.

Artikel 33

Dit artikel somt de bijkomende voorwaarden op waaraan een collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie moet voldoen om een werkingssubsidie te kunnen ontvangen.

In artikel 32 is een eerste voorwaarde opgenomen. Musea en culturele archiefinstellingen moeten ingedeeld zijn bij het Vlaamse niveau. Hiervoor is een erkenning nodig. Ook voor de subsidiëring van Nederlandstalige Culturele archiefinstellingen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad is een erkenning een voorwaarde. Dit impliceert dat het museum of de culturele archiefinstelling beheerd wordt door een publiek- of privaatrechtelijke rechtspersoon en dat het museum of de culturele archiefinstelling zijn zetel en zijn werking heeft in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

De derde voorwaarde is het indienen van een beleidsplan. Het beleidsplan slaat op de beleidsperiode waarvoor de subsidie wordt toegekend. Deze verschilt voor musea en voor culturele archiefinstellingen.

Artikel 34

§1 bepaalt dat een aanvraag één maal per beleidsperiode kan ingediend worden. Namelijk op 1 april van het jaar voorafgaand aan de beleidsperiode.

§2 stelt dat de aanvraag moet bestaan uit het beleidsplan. Het beleidsplan vormt de kern van de aanvraag. Op basis van het beleidsplan, inclusief meerjarenbegroting, zal de Vlaamse Regering beslissen over de hoogte van de werkingssubsidie.

In het beleidsplan beschrijft het museum of de culturele archiefinstelling wat het wil bereiken in de volgende beleidsperiode en hoe het zijn werking verder zal ontplooiën. Aangezien van

landelijke collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties verwacht wordt dat ze naast een kwaliteitsvolle uitvoering van de vier basisfuncties een dienstverlenende functie op zich nemen moet ook deze functie uitdrukkelijk aan bod komen. Het is namelijk door het ter beschikking stellen van haar kennis en expertise dat het museum of de culturele archiefinstelling een verantwoordelijkheid opneemt voor een cultureel-erfgoedgemeenschap en zo ook voor het cultureel erfgoed dat inhoudelijk verwant is aan dat van het museum of de culturele archiefinstelling.

Artikel 35

§1. somt de criteria op waaraan de werking en het beleidsplan van het museum of de culturele archiefinstelling worden getoetst.

De criteria voor indeling bij het Vlaamse niveau en de nadere specificaties ervan gelden hier als voornaamste parameters. De haalbaarheid en het realiteitsgehalte van de begroting zijn een bijkomend criterium voor het bepalen van de hoogte van de werkingssubsidie.

§2 zorgt ervoor dat de administratie en de beoordelingscommissie alle stappen kunnen ondernemen om de aanvraag te toetsen aan de criteria. Ze kunnen een bezoek ter plaatse brengen, de organisatie uitnodigen of bijkomende documenten opvragen.

Artikel 36

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 oktober beslist over de hoogte van de werkingssubsidie.

§2 bepaalt dat de Vlaamse Regering een beheersovereenkomst sluit met het museum of de culturele archiefinstelling. De Vlaamse Regering houdt hierbij rekening met de beslissing die op zijn beurt rekening houdt met het geïntegreerde advies dat door de administratie en de beoordelingscommissie geformuleerd werd. Deze beslissing en de geformuleerde aandachtspunten vormen het uitgangspunt voor de beheersovereenkomst. In de beheersovereenkomst wordt opgenomen wat de Vlaamse overheid verwacht van het museum of van de culturele archiefinstelling. De werkingssubsidie staat hier tegenover.

In de beheersovereenkomst kan de Vlaamse Regering opnemen dat de toegang voor min 26-jarigen maximaal 1 euro bedraagt. Deze maatregel moet de financiële drempel wegnemen en de jongeren participatie verhogen. De 1-euro maatregel geldt voor elke jongere ongeacht of deze het museum individueel of in groep bezoekt. Het inkomstenverlies wordt desgevallend gecompenseerd.

Artikel 37

Behoeft geen commentaar

Afdeling III. Het subsidiëren van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek

Artikel 38 tot en met 43 hebben betrekking op het subsidiëren van een samenwerkingsverband de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

Artikel 38

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering een werkingssubsidie kan toekennen aan een samenwerkingsverband van een representatieve groep erfgoedbibliotheeken. Deze representatieve groep van erfgoedbibliotheeken wordt de Vlaamse Erfgoedbibliotheek genoemd.

De subsidie die wordt toegekend aan de Vlaamse Erfgoedbibliotheek moet tegemoetkomen aan het volledige veld van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen. Er wordt voor gekozen om in te zetten op een samenwerkingsverband omdat we ervan overtuigd zijn dat door samenwerking, kennisdeling en expertise-uitwisseling betere resultaten kunnen worden bereikt. We gaan ervan uit dat verder wordt gebouwd op de ervaring die de erfgoedbibliotheeken hebben opgedaan met het project 'platform erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen', gesubsidieerd op basis van het Archiefdecreet van 2002. Het platform heeft bewezen dat samenwerking mogelijk is en dat door samenwerking goede resultaten kunnen worden bereikt.

§2 stelt dat de werkingssubsidie wordt toegekend voor het geheel van de werking en een bijdrage vormt in de loon- en werkingskosten van het samenwerkingsverband. Een minimum subsidie van 300.000 euro wordt in het decreet opgenomen.

Artikel 39

Dit artikel somt de voorwaarden op waaraan een dergelijk samenwerkingsverband moet voldoen.

Het samenwerkingsverband moet een publiek- of privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid bezitten zonder winstgevend doel. Dit is noodzakelijk omdat het hier een structurele subsidie betreft, een tussenkomst in andere personeels- en werkingskosten dan de reguliere werking van de leden van het samenwerkingsverband.

Het beleidsplan dat door een dergelijk samenwerkingsverband moet worden ingediend loopt over dezelfde beleidsperiode als van de culturele archiefinstellingen en van de Archiefbank Vlaanderen.

Artikel 40

§1 bepaalt dat een aanvraag één maal per beleidsperiode kan ingediend worden. Namelijk op 1 april van het jaar voorafgaand aan de beleidsperiode.

§2 stelt dat de aanvraag moet bestaan uit het beleidsplan. Het beleidsplan vormt de kern van de aanvraag. Op basis van het beleidsplan, inclusief meerjarenbegroting, zal de Vlaamse Regering beslissen over de hoogte van de werkingssubsidie.

In het beleidsplan moet de Vlaamse Erfgoedbibliotheek aangeven hoe het de doelstellingen opgenomen in het tweede lid zal verwezenlijken.

Deze doelstellingen moeten tegemoet komen aan de voornaamste noden in de sector van erfgoedbibliotheek.

De eerste en tweede doelstelling gaan over het collectiebeleid van de deelnemende partners. Beide doelstellingen moeten het erfgoedbibliotheeklandschap structureren op het vlak van collectievorming. Erfgoedbibliotheek staan open voor iedereen die een boekencollectie wenst te schenken of te deponeren. De erfgoedbibliotheek organiseren zich in een netwerk en verwijzen naar elkaar door zodat dergelijke collecties op de best mogelijke plaats terecht komen. De individuele collectieplannen van de verschillende partners worden op elkaar afgestemd. Het benoemen van themacollecties en zwaartepuntcollecties vormen de basis voor onderlinge afspraken.

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek maakt onderlinge afspraken over het voeren van een proactief collectiebeleid voor Flandrica. Flandrica zijn alle publicaties die verschijnen in Vlaanderen en van Vlamingen in het buitenland. In een eerste fase kan beslist worden om dit te beperken tot publicaties die vanuit cultureel en historisch oogpunt of omwille van hun cultureel-erfgoedwaarde belangrijk zijn voor Vlaanderen. Het gemeenschappelijke collectiebeleid moet ervoor zorgen dat publicaties, bewaard worden en kunnen doorgegeven worden aan volgende generaties.

Door het bundelen van de kennis en de expertise die aanwezig is in de verschillende deelnemende erfgoedbibliotheek moet het mogelijk zijn een schade-inventaris op te stellen van collecties van erfgoedbibliotheek in Vlaanderen. Hieraan wordt een calamiteitenplan gekoppeld. Zo'n calamiteitenplan heeft een belangrijke functie in het behoud van het waardevol cultureel erfgoed.

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek moet het voortouw nemen in het bibliografisch ontsluiten van collecties van erfgoedbibliotheek. Dit gebeurt het best op een uniforme wijze door gebruik te maken van standaarden en het uitwisselen van metadata. ICT en digitalisering spelen hierin een belangrijke rol.

Wanneer collecties worden gedigitaliseerd worden ze duurzaam opgeslagen en beheerd. Dit kan centraal of decentraal worden geregeld. Interoperabiliteit en duurzaamheid zijn twee belangrijke voorwaarden voor de toekomst.

De erfgoedbibliotheek bevinden zich nog steeds aan de rand of in de marge van het cultureel-erfgoedveld. Het opzetten van communicatie- en publieksinitiatieven moet ze een duidelijker

positie geven in het Vlaamse cultureel-erfgoedveld. De Vlaamse Erfgoedbibliotheek neemt hierin een belangrijke rol op zich.

Voor het verwezenlijken van haar doelstellingen moet de Vlaamse Erfgoedbibliotheek overleggen met het steunpunt en met de Nederlandse Taalunie. Deze laatste heeft namelijk ook een functie op het vlak van conservering van het literaire en taalkundige erfgoed.

Artikel 41

§1 geeft de criteria weer waaraan het beleidsplan van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek wordt getoetst.

Het eerste criterium slaat op het zakelijke en beheersmatige aspect van de organisatiestructuur.

Het tweede criterium gaat over de kwaliteit van de inhoudelijke werking.

Het derde criterium bekijkt hoe het samenwerkingsverband haar verantwoordelijkheid voor de volledige sector van erfgoedbibliotheken opneemt.

Net zoals elke organisatie die een werkingssubsidie ontvangt moet het samenwerkingsverband aandacht besteden aan interculturaliteit. Zowel in de programmering, de participatie, het personeelsbeleid als in het bestuur moet ze hiervoor aandacht hebben en een positie innemen tegenover het thema.

§2 zorgt ervoor dat de administratie en de beoordelingscommissie alle stappen kunnen ondernemen om de aanvraag te toetsen aan de criteria. Ze kunnen een bezoek ter plaatse brengen, de Vlaamse Erfgoedbibliotheek uitnodigen of bijkomende documenten opvragen.

Artikel 42

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 oktober beslist over de hoogte van de werkingssubsidie.

§2 bepaalt dat de Vlaamse Regering een beheersovereenkomst sluit met de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. De Vlaamse Regering houdt hierbij rekening met de beslissing die op zijn beurt rekening houdt met het geïntegreerde advies dat door de administratie en de beoordelingscommissie geformuleerd werd. Deze beslissing en de geformuleerde aandachtspunten vormen het uitgangspunt voor de beheersovereenkomst. In de beheersovereenkomst wordt opgenomen wat de Vlaamse overheid verwacht van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. De werkingssubsidie staat hier tegenover.

Artikel 43

Behoeft geen commentaar

Afdeling IV. Het subsidiëren van een samenwerkingsverband voor het beheer van de Archiefbank Vlaanderen

Artikel 44 tot en met 49 hebben betrekking op het subsidiëren van een samenwerkingsverband voor het beheer van de Archiefbank Vlaanderen.

Artikel 44

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering een werkingssubsidie kan toekennen aan een samenwerkingsverband van een representatieve groep van culturele archiefinstellingen ingedeeld bij het Vlaamse niveau voor het beheer van de Archiefbank Vlaanderen.

De Archiefbank Vlaanderen is eigendom van de Vlaamse Gemeenschap. Voor het beheer van dit openbaar register van Vlaams privaatrechtelijk archivalisch erfgoed kent ze een werkingssubsidie toe aan een samenwerkingsverband. De Archiefbank toont niet de archiefdocumenten zelf maar wel de weg ernaar toe. Het is dus bij uitstek een virtueel bijeenbrengen van archieven, archiefcollecties, fondsen en verzamelingen. Op termijn moet de Archiefbank Vlaanderen kunnen zeggen waar zich het archief van Guido Gezelle bevindt, maar ook waar het archief van de Boelwerf of van andere bedrijven is, waar zich dat van Willem Elsschot bevindt of dat van Luc Tuymans, Rosas en andere kunstenaars of gezelschappen.

Een dergelijk register heeft ook belangrijke beleidsinformatie. Op basis van een overzicht kan de rijkdom aan archieven in kaart worden gebracht, kunnen noden worden gedetecteerd en kan een nieuw beleid worden vorm gegeven.

Het beheer van de Archiefbank Vlaanderen krijgt zo een structurele onderbouw. In het samenwerkingsverband moet een representatieve groep van culturele archiefinstellingen ingedeeld bij het Vlaamse niveau het voortouw nemen. Het zijn deze archiefinstellingen die de meeste kennis bezitten over het Vlaams privaatrechtelijk archivalisch erfgoed en ook de expertise hebben om het register volgens internationale standaarden aan te vullen, bij te houden en te beheren. De Archiefbank Vlaanderen wordt zo ook binnen de netwerken van deze instellingen gebracht en kan sneller aanvaard worden voor een publieksgerichte en wetenschappelijke valorisatie.

De Archiefbank Vlaanderen blijft beperkt tot het privaatrechtelijk archivalisch erfgoed. Privaatrechtelijk slaat hier op de archiefvormer. Voor publiekrechtelijke archieven (van steden, provincies, ocmw's, polders en waterringen en van andere publiekrechtelijke rechtspersonen) is de federale archiefwet van toepassing. Zonder toestemming van de rijksarchivaris of zijn gemachtigde mag niets vernietigd worden. Voor privaatrechtelijk archivalisch erfgoed bestaat geen wettelijke regeling. Terwijl ook deze archieven een belangrijke rol kunnen spelen in het wetenschappelijk onderzoek en een culturele of erfgoedwaarde kunnen hebben. De Archiefbank Vlaanderen moet door sensibiliseren en door zichtbaar te maken archivalisch erfgoed onder andere vrijwaren van verdwijnen.

De integratie van alle privaatrechtelijke archieven in de Archiefbank Vlaanderen is wenselijk. Samenwerking met de Archiefbank is een impliciete voorwaarde voor subsidiëring van culturele archiefinstellingen en landelijke cultureel-erfgoedorganisaties die een werking ontplooiën met betrekking tot archivalisch cultureel erfgoed. Idealiter gebeurt de beschrijving op bestands- of fondsniveau in de Archiefbank en de beschrijving op stukniveau in een eraan gelinkte databank.

Doordat Archiefbank Vlaanderen wordt beheerd door een afzonderlijke rechtspersoon kan ze vlotter samenwerken met de diverse spelers in het cultureel-erfgoedveld.

§2 stelt dat de werkingssubsidie wordt toegekend voor het geheel van de werking en een bijdrage vormt in de loon- en werkingskosten van het samenwerkingsverband. Een minimum subsidie van 270.000 euro wordt in het decreet opgenomen.

Artikel 45

Dit artikel somt de voorwaarden op waaraan een dergelijk samenwerkingsverband moet voldoen.

Het samenwerkingsverband moet een publiek- of privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid bezitten zonder winstgevend doel. Dit is noodzakelijk omdat het hier een structurele subsidie betreft, een tussenkomst in andere personeels- en werkingskosten dan de reguliere werking van de leden van het samenwerkingsverband.

Het beleidsplan dat door een dergelijk samenwerkingsverband moet worden ingediend loopt over dezelfde beleidsperiode als van de culturele archiefinstellingen. Culturele archiefinstellingen vormen namelijk de sterkhouders van een dergelijk samenwerkingsverband. Andere cultureel-erfgoedorganisaties, cultureel-erfgoedbeheerders of expertisecentra voor cultureel erfgoed kunnen hierbij aansluiten.

Het opmaken van een beleidsplan voor een langere periode en de jaarlijkse actieplannen en jaarverslagen moeten de werking van de Archiefbank ook beter evalueerbaar maken.

Artikel 46

§1 bepaalt dat een aanvraag één maal per beleidsperiode kan ingediend worden. Namelijk op 1 april van het jaar voorafgaand aan de beleidsperiode.

§2 stelt dat de aanvraag moet bestaan uit het beleidsplan. Het beleidsplan vormt de kern van de aanvraag. Op basis van het beleidsplan, inclusief meerjarenbegroting, zal de Vlaamse Regering beslissen over de hoogte van de werkingssubsidie.

Artikel 47

Memorie van toelichting bij het Voorontwerp van Cultureel-erfgoeddecreet

§1 geeft de criteria weer waaraan een dergelijk samenwerkingsverband wordt getoetst. De eerste twee criteria slaan op het zakelijke en beheersmatige aspect van het beheer van de Archiefbank Vlaanderen.

Het derde en vierde criterium gaan over de inhoudelijke kennis en expertise die het samenwerkingsverband moet bezitten om de Archiefbank Vlaanderen op een goede manier te kunnen beheren. Het gaat hier zowel over de kennis inzake registratie en het kennen en toepassen van internationale standaarden als over de kennis met het oog op het vrijwaren van Vlaams privaatrechtelijk archivalisch erfgoed.

De Archiefbank Vlaanderen is een instrument in de internationale positionering van Vlaanderen. De beheerder van de Archiefbank moet hier voldoende aandacht aan besteden.

De Archiefbank Vlaanderen heeft niet allen een sensibiliserende functie naar archiefbeheerders en -vormers maar heeft ook een sensibiliserende functie naar het publiek. De Archiefbank Vlaanderen kan mee de belangstelling voor het privaatrechtelijk archivalisch erfgoed vergroten zodat de kans op verdwijnen verkleint.

§2 zorgt ervoor dat de administratie en de beoordelingscommissie alle stappen kunnen ondernemen om de aanvraag te toetsen aan de criteria. Ze kunnen een bezoek ter plaatse brengen, de uitgever uitnodigen of bijkomende documenten opvragen.

Artikel 48

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 oktober beslist over de hoogte van de werkingssubsidie.

§2 bepaalt dat de Vlaamse Regering een beheersovereenkomst sluit met het samenwerkingsverband. De Vlaamse Regering houdt hierbij rekening met de beslissing die op zijn beurt rekening houdt met het geïntegreerde advies dat door de administratie en de beoordelingscommissie geformuleerd werd. Deze beslissing en de geformuleerde aandachtspunten vormen het uitgangspunt voor de beheersovereenkomst. In de beheersovereenkomst wordt opgenomen wat de Vlaamse overheid verwacht van het samenwerkingsverband. De werkingssubsidie staat hier tegenover.

Artikel 49

Behoeft geen commentaar

Afdeling V. Het subsidiëren van samenwerkingsverbanden met het oog op de versterking van de internationale profilering van kunstcollecties

Artikel 50 tot en met 55 hebben betrekking op het subsidiëren van samenwerkingsverbanden met het oog op de versterking van de internationale profilering van kunstcollecties.

Artikel 50

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering een jaarlijkse werkingssubsidie kan toekennen aan samenwerkingsverbanden van oude en hedendaagse kunst met het oog op de versterking van de internationale positionering en profilering van kunstcollecties.

Voor musea die kunstcollecties beheren is het voor belangrijke bruiklenen, voor wetenschappelijk onderzoek op objecten, deelcollecties en collecties, voor het opzetten van gezamenlijke tentoonstellingen en projecten belangrijk dat ze zich in een internationaal netwerk begeven en zich positioneren ten opzichte van thematisch verwante musea in het buitenland. Door samenwerking, schaalvergroting en gezamenlijke invulling van expertises en de bundeling van voorzieningen kunnen de musea in Vlaanderen zichzelf een sterker internationaal profiel aanmeten en een betere partner zijn voor internationale samenwerking.

§2 stelt dat de werkingssubsidie wordt toegekend voor het geheel van de werking en een bijdrage vormt in de loon- en werkingskosten van het samenwerkingsverband. Een minimum subsidie van 125.000 euro wordt in het decreet opgenomen.

Artikel 51

Memorie van toelichting bij het Voorontwerp van Cultureel-erfgoeddecreet

§1 somt de voorwaarden op waaraan een dergelijk samenwerkingsverband moet voldoen. Het samenwerkingsverband moet een publiek- of privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid bezitten zonder winstgevend doel. Dit is noodzakelijk omdat het hier een structurele subsidie betreft, een tussenkomst in andere personeels- en werkingskosten dan de reguliere werking van de leden van het samenwerkingsverband.

Het beleidsplan dat door een dergelijk samenwerkingsverband moet worden ingediend loopt over dezelfde beleidsperiode als van de musea. Musea vormen namelijk de sterkhouders van een dergelijk samenwerkingsverband. Andere cultureel-erfgoedorganisaties, cultureel-erfgoedbeheerders of expertisecentra voor cultureel erfgoed kunnen hierbij aansluiten.

Artikel 52

§1 bepaalt dat een aanvraag één maal per beleidsperiode kan ingediend worden. Namelijk op 1 april van het jaar voorafgaand aan de beleidsperiode.

§2 stelt dat de aanvraag moet bestaan uit het beleidsplan. Het beleidsplan vormt de kern van de aanvraag. Op basis van het beleidsplan, inclusief meerjarenbegroting, zal de Vlaamse Regering beslissen over de hoogte van de werkingssubsidie.

Artikel 53

§1 geeft de criteria weer waaraan een dergelijk samenwerkingsverband wordt getoetst. Het eerste criterium gaat over de relevantie van het samenwerkingsverband. Op basis van dit criterium kunnen de beoordelingscommissie en de administratie nagaan of het opportuun is een dergelijk samenwerkingsverband te subsidiëren. Het criterium weegt namelijk het potentieel, op basis van de collecties die door het partners van het samenwerkingsverband worden beheerd, in een internationale confrontatie.

Om zich in een internationale context te kunnen begeven moet het samenwerkingsverband over internationaal relevante kennis en expertise bezitten. Enkel zo kan ze op gelijkwaardige basis gesprekken aangaan met buitenlandse collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties en zich een internationaal profiel aanmeten en een positie verwerven in het internationale landschap van kunstcollecties.

Omdat het samenwerkingsverband toonaangevend is in Vlaanderen mag verwacht worden van het samenwerkingsverband en van de individuele partners erin dat ze een verantwoordelijkheid opnemen voor verwant cultureel erfgoed in Vlaanderen.

Net zoals elke organisatie die een werkingssubsidie ontvangt moet het samenwerkingsverband aandacht besteden aan interculturaliteit. Zowel in de programmering, de participatie, het personeelsbeleid als in het bestuur moet ze hiervoor aandacht hebben en een positie innemen tegenover het thema.

§2 zorgt ervoor dat de administratie en de beoordelingscommissie alle stappen kunnen ondernemen om de aanvraag te toetsen aan de criteria. Ze kunnen een bezoek ter plaatse brengen, het samenwerkingsverband uitnodigen of bijkomende documenten opvragen.

Artikel 54

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 oktober beslist over de hoogte van de werkingssubsidie.

§2 bepaalt dat de Vlaamse Regering een beheersovereenkomst sluit met het samenwerkingsverband. De Vlaamse Regering houdt hierbij rekening met de beslissing die op zijn beurt rekening houdt met het geïntegreerde advies dat door de administratie en de beoordelingscommissie geformuleerd werd. Deze beslissing en de geformuleerde aandachtspunten vormen het uitgangspunt voor de beheersovereenkomst. In de beheersovereenkomst wordt opgenomen wat de Vlaamse overheid verwacht van het samenwerkingsverband. De werkingssubsidie staat hier tegenover.

Artikel 55

Behoeft geen commentaar

Afdeling VI. Het subsidiëren van periodieke cultureel-erfgoedpublicaties

Artikel 56 tot en met 61 hebben betrekking op het subsidiëren van uitgevers voor de uitgave van periodieke cultureel-erfgoedpublicaties.

Artikel 56

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering aan uitgevers een werkingssubsidie kan toekennen voor de uitgave van een periodieke publicatie ongeacht de drager. Een periodieke publicatie hoeft dus niet noodzakelijk op papier te verschijnen, ook on-line publicaties of publicaties op cd-rom en andere media komen voor subsidiëring in aanmerking.

De subsidiëring van periodieke publicaties is een flankerende maatregel. Deze publicaties kunnen namelijk het debat en de discussie voeden en versterken. Ze verstrekken de lezers de nodige informatie om actief te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en voor het cultureel-erfgoedveld relevante maatschappelijk evoluties. Deze publicaties hoeven zich niet alleen te richten op het brede publiek, ze kunnen zich ook richten op de cultureel-erfgoedwerkers en voor hen belangrijke tendensen en evoluties signaleren of de wetenschappelijke discussie aanwakken. Ook wetenschappelijke publicaties over geschiedenis of volkscultuur komen namelijk in aanmerking voor een subsidiëring.

Naast het aanmoedigen en het wekken van interesse van de uitgevers moet een subsidie ook een ruimere verspreiding mogelijk maken door onder andere het drukken van de kostprijs en het investeren in een bredere communicatie en verspreiding.

§2 bepaalt welke publicaties niet in aanmerking komen voor subsidiëring. Publicaties die gesubsidieerd worden op basis van een ander decreet komen niet in aanmerking voor subsidiëring. Publicaties met betrekking tot de professionele kunsten en kunstbeoefening worden bijvoorbeeld gesubsidieerd op basis van het Kunstendecreet.

Er zal altijd een grijze zone bestaan tussen de kunstenpublicaties en de cultureel-erfgoedpublicaties. Sommige periodieke publicaties behandelen beide onderwerpen en gaan over erfgoed en over creatie. Dit is bijvoorbeeld het geval bij klassieke muziektijdschriften of bij tijdschriften over literatuur of kunst. Om een onderscheid te maken tussen cultureel erfgoed en hedendaagse kunsten wordt het principe 'erfgoed = verleden, dood' en 'kunsten = heden, levend' gehanteerd.

Een uitgever die beide aspecten behandelt in zijn publicatie kan één werkingssubsidie krijgen op het ene of het andere decreet.

Organisaties die een werkingssubsidie ontvangen op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet kunnen voor hun periodieke publicatie geen afzonderlijke subsidie aanvragen. Aangezien de werkingssubsidie wordt toegekend voor het geheel van de werking kunnen de kosten voor de periodieke publicatie verhaald worden op de werkingssubsidie.

§3 bepaalt dat de werkingssubsidie ten minste 7.500 euro bedraagt.

Artikel 57

§1 bevat de voorwaarden waaraan de uitgever moet voldoen om een werkingssubsidie te kunnen ontvangen.

Deze werkingssubsidie wordt niet alleen toegekend aan niet commerciële organisaties. Ook commerciële bedrijven komen in aanmerking voor een subsidie. De subsidie moet de verspreiding van weinig commercieel werk mogelijk maken. Hierdoor kan voor een bepaalde doelgroep relevante informatie toch afdoende worden verspreid.

Het is belangrijk dat de uitgever voldoende expertise kan voorleggen met betrekking tot het uitgeven en distribueren van publicaties. De subsidies zijn namelijk vooral bedoeld om kennis en informatie te verspreiden.

Om in aanmerking te kunnen komen moet de uitgever een publicatieplan kunnen voorleggen. Het publicatieplan slaat op een periode van vijf jaar.

§2 beschrijft de voorwaarden waaraan een periodieke publicatie moet voldoen. Ze moet minstens twee maal per jaar verschijnen in dezelfde reeks en verkrijgbaar zijn of gedistribueerd worden in gans Vlaanderen.

Artikel 58

§1 bepaalt dat een aanvraag één maal per beleidsperiode kan ingediend worden. Namelijk op 1 april van het jaar voorafgaand aan de beleidsperiode.

De aanvraag bestaat uit een publicatieplan. In het publicatieplan gaat de uitgever na wat het potentieel is van zijn publicatie. Hij onderzoekt de markt, brengt zijn doelgroep in kaart en past zijn publicatie aan deze analyse aan.

Artikel 59

§1 geeft de criteria weer waaraan een periodieke publicatie wordt getoetst.

De relevantie van de publicatie wordt getoetst. Dit kan gebeuren op basis van de omgevingsanalyse die in het publicatieplan is opgenomen. Een periodieke publicatie moet de doelgroep informatie verstrekken en de kennis verhogen van het cultureel erfgoed of van de praktijken die in het cultureel-erfgoedveld gehanteerd worden. Publicaties moeten het debat aanzwengelen en de discussie mee voeren. In een cultureel-erfgoedpublicatie wordt bijvoorbeeld ook aandacht besteed aan internationale tendensen. De uitgever zorgt zo mee voor de vertaling van internationale, maatschappelijke evoluties naar het Vlaamse cultureel-erfgoedveld en naar het publiek.

In de hedendaagse maatschappij zijn zoveel mogelijkheden voor het mooi, verzorgd en degelijk uitgeven van een publicatie dat ook deze elementen gewogen mogen worden.

Van elke publicatie mag verwacht worden dat ze de taal, gewoontes en de kennis van haar doelgroep kent. Voor het bepalen van de hoogte van de werkingssubsidie zal hieraan aandacht besteed worden.

§2 zorgt ervoor dat de administratie en de beoordelingscommissie alle stappen kunnen ondernemen om de aanvraag te toetsen aan de criteria. Ze kunnen een bezoek ter plaatse brengen, de uitgever uitnodigen of bijkomende documenten opvragen.

Artikel 60

Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 oktober van hetzelfde jaar waarin de aanvraag is gebeurd beslist over de toekenning en de hoogte van de werkingssubsidie.

Artikel 61

Behoeft geen commentaar

Hoofdstuk IV. Het subsidiëren van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, provincie- en gemeentebesturen met het oog op het realiseren van een complementair cultureel-erfgoedbeleid

Afdeling I. Het subsidiëren van een provinciaal cultureel-erfgoedbeleid door het sluiten van een cultureel-erfgoedconvenant met de provinciebesturen

De artikelen 62 tot en met 66 hebben betrekking op het subsidiëren van de provinciebesturen voor de uitvoering van een cultureel-erfgoedbeleid.

Artikel 62

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering aan de provincies, of rekening houdend met het provinciedecreet, ook aan verzelfstandigde diensten van de provincies, een jaarlijkse werkingssubsidie kan toekennen voor de uitvoering van een cultureel-erfgoedbeleid.

§2 De werkingssubsidie wordt toegekend voor twee inhoudelijke lijnen. Ten eerste wordt verwacht dat de provincies, in uitvoering van een complementair beleid de musea ingedeeld bij het regionale niveau verder ondersteunen. De werkingssubsidie kan hiervoor worden ingezet. De tweede inhoudelijke lijn gaat over de depotproblematiek. Zoals aangehaald in de algemene memorie, 6, h, zijn provincies ideaal geplaatst om een depotbeleid te ontwikkelen en een werking uit te bouwen of coördineren. De provincies kunnen, indien ze dit wensen deze taak op zich nemen. Als ze dat doen kunnen ze de werkingssubsidie die ze ontvangen hierop inzetten.

§3. De beleidsperiode waarvoor de subsidie wordt toegekend is gelijk aan de beleidsperiode van het provinciebestuur. In het tweede volledige jaar kan het nieuwe provinciebestuur haar beleid bepalen, de noden in kaart brengen, gesprekken opstarten met de verschillende lokale besturen, cultureel-erfgoedorganisaties en het cultureel erfgoed in kaart brengen, hieraan acties verbinden en een begroting koppelen en een aanvraag indienen voor een werkingssubsidie. Deze aanvraag wordt in hetzelfde jaar beoordeeld.

§4 De Vlaamse Gemeenschap voorziet jaarlijks op haar begroting een budget van 1.140.000 euro. Het bedrag wordt volgens een objectief criterium verdeeld over de vijf provincies; namelijk a rato van de inwonersaantallen.

Artikel 63

§1 bepaalt dat een aanvraag één maal per beleidsperiode kan ingediend worden. Namelijk op 1 april van het jaar voorafgaand aan de beleidsperiode.

De aanvraag bestaat uit een cultureel-erfgoedbeleidsplan waarin hoofdzakelijk aandacht wordt besteed aan de uitbouw van de ondersteuning van de musea ingedeeld bij het regionale niveau en de de uitbouw van een depotbeleid.

Artikel 64

§1 somt de verschillende criteria op waaraan het beleid van de provincies zal worden getoetst. Aangezien de hoogte van de werkingssubsidie bepaald wordt aan de hand van het inwonersaantal zullen deze criteria voornamelijk gelden om een inhoudelijk advies te geven aan de minister die op zijn beurt aandachtspunten en verbeterpunten kan meegeven aan de provincies.

§2 zorgt ervoor dat de administratie en de beoordelingscommissie alle stappen kunnen ondernemen om de aanvraag te toetsen aan de criteria. Ze kunnen een bezoek ter plaatse brengen, de beleidsmakers uitnodigen of bijkomende documenten opvragen.

§3 bepaalt dat de Vlaamse Regering uiterlijk op 1 oktober van hetzelfde jaar waarin de aanvraag is gebeurd beslist over de toekenning en de hoogte van de werkingssubsidie.

Artikel 65

Met elke provincie en met de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt een cultureel-erfgoedconvenant gesloten. Deze convenant wordt onderhandeld. De Vlaamse Regering gebruikt de aandachtspunten, geformuleerd door de administratie en de beoordelingscommissie als zijn uitgangspunt om tot een cultureel-erfgoedconvenant te komen.

Een financiële impuls voor het depotbeleid bestaat uit de aanvullende subsidies voor tewerkstelling. De subsidies die op basis van deze lijn worden toegewezen aan de provincies worden in een addendum bij hetzelfde cultureel-erfgoedconvenant verankerd.

Artikel 66

Behoeft geen commentaar

Afdeling II. Het subsidiëren van het lokale cultureel-erfgoedbeleid door een cultureel-erfgoedconvenant te sluiten.

De artikelen 67 tot en met 73 hebben betrekking op de subsidiëring van het lokale cultureel-erfgoedbeleid door het sluiten van een erfgoedconvenant met de gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden van omliggende gemeenten en met de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Artikel 67

§1 bepaalt dat de Vlaamse Regering een jaarlijkse werkingssubsidie kan toekennen voor het uitvoeren van een geïntegreerd en integraal lokaal cultureel-erfgoedbeleid aan gemeenten,

intergemeentelijke samenwerkingsverbanden van omliggende gemeenten, aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie en, rekening houdend met het Gemeentedecreet, aan verzelfstandigde diensten van de gemeenten.

Integraal betekent dat er zowel rekening wordt gehouden met het verzamelen, het bewaren, het behoud en beheer, het onderzoek en de publiekswerking. Geïntegreerd betekent dat het cultureel-erfgoedbeleid wordt afgestemd op andere beleidsdomeinen zoals het toeristisch beleid, het jeugdbeleid, het kunstenbeleid, het beleid voor het onroerend erfgoed en de ruimtelijke ordening, Een cultureel-erfgoedbeleid is een beleid dat er zorg voor draagt dat het cultureel erfgoed blijft bestaan en kan overgedragen worden. De stad, gemeente, het intergemeentelijk samenwerkingsverband en de VGC vermijden zo een letterlijke consumptie, verbruiken of opgebruiken van het cultureel erfgoed.

Vertrekkende vanuit het aanwezige cultureel erfgoed is het niet wenselijk met elke gemeente een cultureel-erfgoedconvenant te sluiten maar wel om kleinere gemeenten te stimuleren hun krachten te bundelen. Van centrumsteden en grotere gemeenten kan verwacht worden dat ze hierin een trekkersrol gaan spelen. Maar ook kleine gemeenten kunnen hun krachten bundelen. Intergemeentelijke samenwerking, moet een extra dynamiek genereren en de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed een bredere basis geven. Ook cultureel-erfgoedconvenants met intergemeentelijke samenwerkingsverbanden hebben tot doel het lokaal cultureel-erfgoedbeleid te versterken.

Voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt aan de VGC een regiefunctie gegeven om het lokaal cultureel-erfgoedbeleid te versterken. Het cultureel-erfgoedconvenant wordt met de VGC gesloten maar moet mede zorgen voor een versterking van het lokaal cultureel erfgoed.

§2 bepaalt dat de werkingssubsidie kan toegekend worden voor drie onderscheiden sporen. De drie sporen zijn in volgorde van belangrijkheid weergegeven.

Het eerste spoor is het verder zetten van het huidige beleid dat met het sluiten van cultureel-erfgoedconvenants werd opgestart. Samenwerking en uitwisseling van kennis en expertise vormen de basis voor een onderbouwd lokaal cultureel-erfgoedbeleid. De cultureel-erfgoedcel treedt hierbij op als coördinator en is zo een instrument in het bereiken van de beleidsdoelstellingen.

De werkingssubsidie kan ook ingezet worden voor een tweede spoor, de uitbouw van een Cultureel-erfgoedforum. Hiervoor is een duidelijke beslissing nodig van de Vlaamse Regering. Zo'n forum kan naast de werking van de cultureel-erfgoedcel worden ontwikkeld en meer focussen op publiekswerking zonder echter de integrale benadering verloren te laten gaan.

Met het derde spoor wil de Vlaamse Regering de lokale besturen bijtreden om hun verantwoordelijkheid, die is ontstaan door een complementair beleid, op te kunnen nemen. De subsidies van de Vlaamse Gemeenschap die hiervoor worden ingezet zijn een aanvulling op de eigen inspanningen van de gemeente, het intergemeentelijk samenwerkingsverband of de VGC. Zo wordt de subsidiëring van erkende musea, ingedeeld bij het basisniveau geïntegreerd in het lokale cultureel-erfgoedbeleid – zoals oorspronkelijk ook bij het Museumdecreet (1997) was voorzien. Voor 2006, 2007 en 2008 werd 12.500 euro werkingssubsidies per museum toegekend. Er zijn 14 erkende musea ingedeeld bij het basisniveau. De totale subsidie aan lokale erfgoedspelers (beperkt tot lokale musea) bedraagt 175.000 euro voor 2006 en voor 2007. In de eerste beleidsperiode 2009 – 2014 voor gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden wordt voor dit derde spoor de subsidie verhoogt met 12.500 euro per musea dat op basis van het Erfgoeddecreet van 2004 is ingedeeld bij het basisniveau.

Deze drie sporen moeten, indien relevant, ook voorkomen in het lokaal cultureel-erfgoedbeleidsplan dat wordt opgesteld.

Het tweede lid van paragraaf gaat over de regierol die de VGC heeft in de ontwikkeling van een depotbeleid voor het cultureel erfgoed dat in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt bewaard. Deze regiefunctie geldt natuurlijk enkel voor Nederlandstalige cultureel-erfgoedorganisaties.

Het derde lid van paragraaf twee geeft de definitie van een cultureel-erfgoedforum. Een cultureel-erfgoedforum is een cultureel-erfgoedorganisatie waarbinnen de integrale en

geïntegreerde werking centraal staat. Het forum legt zich toe op de vier basisfuncties maar zorgt ook voor een maximale afstemming met andere beleidsdomeinen. Het forum houdt rekening met de verschillende soorten erfgoedpraktijken en zet in op het verhaal van de stad of streek.

Met deze subsidie spelen we in op ontwikkelingen in Vlaanderen waarbij steden of gemeenten meer aandacht besteden aan het verhaal van de stad of streek. Om dat verhaal te vertellen maken ze gebruik van het cultureel erfgoed dat in de stad of de streek wordt bewaard. Het is dus bij uitstek een lokaal verhaal, gedragen door het lokaal cultureel-erfgoedbeleid. Daarom ook past deze subsidiëring binnen het cultureel-erfgoedconvenant.

§3 bepaalt de minimale subsidiebedragen. Deze zijn gekoppeld aan de inwonersaantallen. Voor de kleinste categorie is het bedrag ook het maximumbedrag. Gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met meer dan 20.000 inwoners en minder dan 35.000 inwoners willen we aanzetten tot meer samenwerking om zo een groter draagvlak te creëren voor het cultureel-erfgoedbeleid.

Artikel 68

§1 somt de voorwaarden op waaraan een gemeente moet voldoen om in aanmerking te komen voor een werkingssubsidie ter ondersteuning van het geïntegreerd en integraal lokaal cultureel-erfgoedbeleid. Het cultureel-erfgoedbeleidsplan dat moet worden ingediend vormt een aanvulling op het cultuurbeleidsplan en sluit hier inhoudelijk bij aan. Het hebben van een cultuurbeleidsplan is dus een expliciete voorwaarde om een bijkomende werkingssubsidie te kunnen krijgen.

We zijn ervan overtuigd dat de integratie van het cultureel-erfgoedbeleid in het gemeentelijk cultuurbeleid een meerwaarde betekent. Het lokale cultureel-erfgoedbeleid is namelijk een wezenlijk onderdeel van het lokaal cultuurbeleid. De criteria om in aanmerking te komen voor een afzonderlijke subsidie voor het lokale cultureel-erfgoedbeleid, op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet en toegekend na het sluiten van een cultureel-erfgoedconvenant, verschillen van de criteria om in aanmerking te komen voor een subsidie voor een cultuurbeleidscoördinator en een subsidie a rato van één euro per inwoner voor gemeenschapsvormende initiatieven. Het gemeenschapsvormende aspect van cultuur en het verhogen van de cultuurparticipatie zijn belangrijke elementen in het decreet op het lokaal cultuurbeleid. Het subsidiëren van cultuurcentra en van bibliotheken sluit hierbij aan. Het Cultureel-erfgoeddecreet streeft in de eerste plaats naar betere zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed. Een variabele subsidie waarbij de hoogte wordt bepaald op basis van het aanwezige cultureel erfgoed, de inspanningen die in het verleden zijn gebeurd en het beleid dat zal ontwikkeld worden in de volgende beleidsperiode, is meer aangewezen.

De beleidsperiode van het beleidsplan bedraagt zes jaar. De beleidsperiode van het lokale bestuursniveau wordt hierdoor gevolgd. In het eerste jaar van een nieuwe lokale beleidsperiode wordt het beleidsplan opgesteld. In het tweede jaar wordt het beoordeeld en beslist de Vlaamse Regering over het al of niet toekennen van een werkingssubsidie en over de hoogte ervan. Vanaf het derde jaar van de lokale beleidsperiode wordt de subsidie toegekend en begint de uitvoering van het cultureel-erfgoedbeleidsplan.

§2 somt de voorwaarden op waaraan een intergemeentelijk samenwerkingsverband van omliggende gemeenten moet voldoen. Het samenwerkingsverband moet rechtspersoonlijkheid hebben. Dit kan via het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking. De eenvoudigste vorm van intergemeentelijke samenwerking is de interlokale vereniging. Een dergelijk samenwerkingsverband heeft echter geen rechtspersoonlijkheid. Er zijn drie soorten samenwerkingsverbanden met rechtspersoonlijkheid. Elk van deze rechtspersonen is publiekrechtelijk van aard:

1° de projectvereniging: een samenwerkingsverband zonder beheersoverdracht dat tot doel heeft een duidelijk omschreven project te plannen, uit te voeren en te controleren;

2° de dienstverlenende vereniging: een samenwerkingsverband zonder beheersoverdracht dat tot doel heeft een duidelijk omschreven ondersteunende dienst te verlenen aan de deelnemende gemeente, eventueel voor verschillende beleidsdomeinen;

3° de opdrachthoudende vereniging: een samenwerkingsverband met beheersoverdracht waaraan de deelnemende gemeenten de uitvoering van een of meer duidelijk omschreven

bevoegdheden met betrekking tot een of meer functioneel samenhangende beleidsdomeinen toevertrouwen.

De projectvereniging is een gebruiksvriendelijke formule. De rechtspersoonlijkheid maakt het mogelijk om met eigen personeel te werken, structurele subsidies te ontvangen, enz. Ze wordt opgericht voor hernieuwbare periodes van telkens maximaal zes jaar. De projectvereniging beschikt over een raad van bestuur, die zorgt voor de uitvoering van de aan de vereniging toevertrouwde opdracht. Zowel het intergemeentelijk samenwerkingsverband van het Meetjesland als dat van de Mijnstreek maken gebruik van deze formule. Het Land van Waas heeft de uitvoering van het cultureel-erfgoedbeleid toegewezen aan een bestaande opdrachthoudende vereniging.

Het cultureel-erfgoedbeleidsplan moet afgestemd zijn op het cultuurbeleid van de verschillende deelnemende gemeenten. Als het intergemeentelijk samenwerkingsverband ook een gemeenschappelijk cultuurbeleidsplan opstelt vormt het cultureel-erfgoedbeleidsplan een addendum bij dit plan en sluit het hier inhoudelijk bij aan. Een intergemeentelijk samenwerkingsverband kan, in uitvoering van het decreet op het lokaal cultuurbeleid ook opteren om haar communicatie op elkaar af te stemmen. Dat doet ze in een cultuurnota. Indien het intergemeentelijk samenwerkingsverband over een dergelijke cultuurnota beschikt is het cultureel-erfgoedbeleidsplan hierop afgestemd. Het cultureel-erfgoedbeleidsplan moet minstens afgestemd zijn op de individuele cultuurbeleidsplannen, voor zover ze voorkomen, van de individuele gemeenten.

§3 somt de voorwaarden op voor de VGC. Aangezien de VGC een regiefunctie krijgt voor een cultureel-erfgoedbeleid in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad is overleg met de verschillende lokale besturen vereist bij het opstellen van het beleidsplan.

In tegenstelling tot de gemeenten en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden duurt de beleidsperiode 5 jaar. De beleidsperiode volgt de legislatuur van het Vlaams Parlement.

Artikel 69

§1 bepaalt dat een eerste aanvraag voor een werkingssubsidie elk jaar kan ingediend worden. Eén oktober is de datum waarop ook het cultuurbeleidsplan moet ingediend worden.

§2 bepaalt dat elke volgende aanvraag voor een werkingssubsidie ingediend kan worden op 1 oktober van het tweede jaar voorafgaand aan een beleidsperiode. Dit valt samen met de datum waarop een cultuurbeleidsplan moet worden ingediend.

Artikel 70

§1 somt de verschillende criteria op waaraan de beoordelingscommissie en de administratie het beleidsplan toetsen. Dezelfde criteria worden ook gehanteerd om de hoogte van de jaarlijkse werkingssubsidie te bepalen.

Een goed beleidsplan vertrekt van een onderbouwde omgevingsanalyse. Het eerste criterium is gebaseerd op deze omgevingsanalyse en het in kaart brengen van het cultureel-erfgoedveld op het lokale niveau. Het zesde criterium sluit hierbij aan; overleg met cultureel-erfgoedorganisaties, cultureel-erfgoedbeheerders en geïnteresseerden is wenselijk. Het tweede criterium kijkt naar de kwaliteit van de visie en het beleidsplan.

Het derde, vierde en negende criterium gaan over de wijze waarop het beleidsplan zal worden uitgevoerd. Het extra personeel dat binnen de cultureel-erfgoedcel wordt tewerkgesteld speelt een belangrijke rol in het stimuleren tot samenwerking en het uitwisselen van kennis en expertise. Er wordt doelbewust gesproken over extra personeel. Het cultureel-erfgoedveld bestaat niet alleen uit organisaties die mensen tewerkstellen, er zijn ook veel vrijwilligersverenigingen actief en collecties cultureel erfgoed waar niet of nauwelijks wordt naar omgekeken. Extra personeel is vereist om de kennisdeling en samenwerking mogelijk te maken.

Het vijfde criterium gaat over de spreiding in Vlaanderen van cultureel-erfgoedconvenants.

§2 zorgt ervoor dat de administratie en de beoordelingscommissie alle stappen kunnen ondernemen om de aanvraag en het beleidsplan te toetsen aan de criteria. Ze kunnen een bezoek ter plaatse brengen, de beleidsmakers uitnodigen of bijkomende documenten opvragen.

Artikel 71

De Vlaamse Regering moet over drie zaken een beslissing nemen. Ze beslist aan welke gemeente of intergemeentelijk samenwerkingsverband een werkingssubsidie wordt toegekend en hoe hoog de werkingssubsidie is. Ze beslist eveneens voor welke gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden de uitbouw van een cultureel-erfgoedforum in deze werkingssubsidie is inbegrepen. De werkingssubsidie is namelijk substantieel hoger wanneer zo'n forum is inbegrepen.

Wanneer ook de VGC een aanvraag voor een werkingssubsidie heeft ingediend beslist de Vlaamse Regering over de hoogte van de subsidie. De Vlaamse Gemeenschap investeert steeds in een lokaal cultureel-erfgoedbeleid voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Artikel 72

De Vlaamse Regering sluit na de beslissing een cultureel-erfgoedconvenant met de gemeente, het intergemeentelijk samenwerkingsverband of de VGC.

Elke cultureel-erfgoedconvenant wordt op maat gesloten met het lokale bestuur, het intergemeentelijke samenwerkingsverband of de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De huidige praktijk bewijst dat maatwerk mogelijk is. De doelstellingen, de acties en middelen die moeten leiden tot een geïntegreerd en integraal cultureel-erfgoedbeleid zijn telkens verschillend. De stad Gent voert een ander beleid dan de stad Kortrijk of het intergemeentelijke samenwerkingsverband Comeet (een samenwerkingsverband in het Meetjesland). Het cultureel erfgoed en de cultureel-erfgoedspelers zijn verschillend; de aanwezige expertise kan niet vergeleken worden; de noden situeren zich op andere vlakken. Het maatwerk in het ondersteunen van het lokaal cultureel-erfgoedbeleid is een *conditio sine qua non* om te komen tot een breed gedragen beleid.

Voor de VGC wordt aan het cultureel-erfgoedconvenant een addendum toegevoegd als de VGC ook inzet op de uitbouw van een depotbeleid. De aanvullende subsidies voor tewerkstelling die de VGC in dit kader bijkomend kan ontvangen worden eveneens in een addendum bij het cultureel-erfgoedconvenant verankerd.

Artikel 73

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk V. Het subsidiëren van projecten cultureel erfgoed

Afdeling I. Ontwikkelingsgerichte projecten en internationale projecten

Artikel 74 tot en met 76 hebben betrekking op de projecten cultureel erfgoed. Door middel van projecten worden mogelijkheden en kansen gecreëerd. Dat past volledig binnen de doelstellingen van een ontwikkelingsbeleid.

Artikel 74

Dit artikel regelt de subsidiëring van ontwikkelingsgerichte projecten en internationale projecten met het oog op de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed.

het tweede lid bepaalt voor welke projecten geen subsidies kunnen worden aangevraagd.

Projecten die reeds gesubsidieerd worden op basis van een ander decreet komen niet in aanmerking voor subsidiëring op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet.

Organisaties die een werkingssubsidie ontvangen op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet komen niet in aanmerking voor projectsubsidies. Hun projectmatige werking gebeurt binnen de werkingssubsidie van de organisatie.

Provinciebesturen en de VGC kunnen geen bijkomende projectsubsidies aanvragen voor de depotwerking die ze ontwikkelen. Voor de depotwerking ontvangen ze een werkingssubsidie.

Voor gemeenten geldt hetzelfde. Voor lokale projecten in gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarmee een cultureel-erfgoedconvenant is gesloten ontvangen ze een werkingssubsidie. Als een project daarbinnen niet wordt meegenomen bestaat er ofwel geen draagvlak voor bij het lokale bestuur, is het niet voldoende kwaliteitsvol uitgewerkt of heeft het geen meerwaarde. Het is dan ook niet aan de Vlaamse Gemeenschap om een dergelijk project te honoreren.

Artikel 75

Bepaalt de criteria waaraan projecten worden getoetst.

§1 bepaalt de algemene bepalingen die gelden voor zowel de ontwikkelingsgerichte projecten als de internationale projecten cultureel erfgoed.

De criteria zijn vrij algemeen en vormen belangrijke kenmerken voor goede projecten.

Voor ontwikkelingsgerichte projecten zit de meerwaarde voor een groot stuk in de wijze waarop de ervaringen en de resultaten worden teruggekoppeld en ter beschikking gesteld van het cultureel-erfgoedveld in Vlaanderen. Het is belangrijk dat de opgedane expertise niet verloren gaat. De nazorg van een project is dus minstens even belangrijk en maakt deel uit van het project.

Voor de ontwikkelingsgerichte projecten ligt de nadruk op het belang van het project in de ontwikkeling van de cultureel-erfgoedinstelling of van het cultureel-erfgoedveld in het algemeen. Originele en kleine projecten met een duidelijke voorbeeldwerking moeten een kans kunnen krijgen. Het is belangrijk mogelijke projecten hier niet verder te specificeren, zodat het decreet en zijn uitvoering kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen in het cultureel-erfgoedveld. Bijgevolg is dit een open categorie. Ze is toegankelijk voor alle soorten organisaties.

Een specifieke doelgroep waarnaar het project zich richt is van belang (publiek, erfgoedactoren, enz.). Het bereiken van veel publiek kan strikt genomen niet als een criterium worden gehanteerd bij ontwikkelingsgerichte projecten cultureel erfgoed. Het 'brede publiek' is immers geen specifieke doelgroep voor projecten die een vernieuwende bijdrage willen leveren voor het cultureel-erfgoedveld. Als de voorbeeldwerking en een innovatief karakter naar voor geschoven wordt als criteria, moet logischerwijze worden aanvaard dat 'het brede publiek' misschien niet onmiddellijk wordt bereikt.

Binnen deze categorie blijft de mogelijkheid voorzien voor de subsidiëring van tentoonstellingen. Dit is belangrijk omdat het kleinere organisaties en instellingen mogelijkheden biedt.

Ook sociaal gerichte projecten komen in aanmerking. Door toegankelijke, laagdrempelige en uitnodigende werkingen op te zetten worden mensen bereikt die anders door de mazen van het (sociaal-)culturele net glippen. Het gaat hier over een zoektocht op het raakvlak van sociaal-cultureel werk, kunst, volkscultuur, gemeenschapsvorming, persoonsontwikkeling, welzijn, opbouwwerk enz.

Een ander voorbeeld zijn voorbereidende studies voor samenwerkingsverbanden e.d. Denk aan de vele aanzetten en vooronderzoeken die momenteel plaatsvinden; ook dat wordt door deze projectsubsidies gestimuleerd. Gemeenten waarmee (nog) geen cultureel-erfgoedconvenant werd gesloten of die (nog) niet betrokken zijn bij het sluiten van een cultureel-erfgoedconvenant (in een samenwerkingsverband), kunnen een aanvraag indienen voor een ontwikkelingsgericht project cultureel erfgoed.

Organisaties die de zorg voor of de ontsluiting van het cultureel erfgoed niet als kerntaak hebben moeten samenwerken met een erkende of gesubsidieerde cultureel-erfgoedorganisatie. Dit moet een garantie geven op de aanwezigheid van de basisprincipes van de cultureel-erfgoedzorg en -ontsluiting in het project, op duurzaamheid en op mogelijkheden tot uitwisselen van informatie, kennis en expertise met betrekking tot de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed.

Memorie van toelichting bij het Voorontwerp van Cultureel-erfgoeddecreet

Projectsubsidies voor internationale projecten moeten passen binnen het internationale beleid dat erop gericht is om:

- de internationale samenwerking, uitwisseling en expertisevorming aan te moedigen;
- de bevolking in Vlaanderen goede mogelijkheden te geven tot internationale cultuurbeleving;
- Vlaamse actoren en projecten kansen te geven in het buitenland;
- de internationale uitstraling van Vlaanderen te versterken.

Het decreet voorziet in de subsidiëring van de internationale activiteiten van organisaties en individuen die actief zijn op het vlak van cultureel erfgoed. Het richt zich zowel tot organisaties en individuen met reeds een internationale reputatie als tot organisaties en individuen die hun eerste internationale stappen willen zetten.

§2 formuleert dat de Vlaamse Regering prioriteiten kan bepalen op basis van de beleidsnota Cultuur.

Voor ontwikkelingsgerichte projecten kunnen dit inhoudelijke thema's zijn. Voor internationale projecten landen en regio's.

Met sommige landen en regio's wordt namelijk prioritair samengewerkt. Historische banden, een bestaand intens cultureel verkeer, maatschappelijke ontwikkelingen of politieke prioriteiten hebben als gevolg dat met sommige landen, regio's en steden intensere contacten worden onderhouden dan met andere.

Dit kan betekenen dat uitvoering wordt gegeven aan een doorgedreven en uitgebreide samenwerking in het kader van een cultureel akkoord, door afspraken tussen de beide cultuurministeries over gemeenschappelijke programma's, maar in sommige gevallen ook door een voorkeurbehandeling bij het toekennen van subsidies voor zendingen, voor internationale culturele programma's in eigen land enz.

Artikel 76

Dit artikel behoeft geen commentaar

Afdeling II. Projectsubsidies voor eenmalige publicaties

Artikel 77 tot en met 79 hebben betrekking op projectsubsidies voor eenmalige publicaties.

Artikel 77

Dit artikel regelt de subsidiëring van eenmalige publicaties cultureel erfgoed, ongeacht de drager.

Deze regeling wenst de reflectie over het cultureel erfgoed te stimuleren evenals de verspreiding van kennis van en over het cultureel erfgoed. De subsidiëring van boeken, video's, websites, cd's, dvd's en andere media kunnen hier toe bijdragen.

Het tweede lid bepaalt voor welke projecten geen subsidies kunnen worden aangevraagd.

Publicaties die reeds gesubsidieerd worden op basis van een ander decreet komen niet in aanmerking voor subsidiëring op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet.

Organisaties die een werkingssubsidie ontvangen op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet komen niet in aanmerking voor subsidies voor eenmalige publicaties.

Provinciebesturen en de VGC kunnen geen bijkomende projectsubsidies aanvragen voor het uitgeven van een publicatie ongeacht de drager over depotwerking.

Voor gemeenten geldt hetzelfde wanneer het gaat over lokale publicaties.

Artikel 78

Bepaalt de criteria waaraan publicaties worden getoetst.

De subsidiëring van eenmalige publicaties, ongeacht de drager, vormt een flankerende maatregel. Eenmalige publicaties, zoals boeken, cd-roms of dvd's, maar ook online publicaties zoals websites kunnen de kennis over het cultureel erfgoed vergroten. Ze kunnen eveneens bijdragen tot het debat en de discussie in het cultureel-erfgoedveld. De inhoudelijke relevantie

van de publicatie en de bijdrage aan het debat is daarom een belangrijk criterium. De kwaliteit van het inhoudelijk concept en de uitwerking van dit concept sluiten hierbij aan.

De subsidiëring van eenmalige publicaties heeft eveneens tot doel het publiceren mogelijk te maken van werken met een kleiner marktpotentieel. Het moet de uitgevers over de streep trekken om dat soort publicaties wel uit te geven en te verspreiden. Het publieksgericht concept en het beogen van communicatie en distributie vormt hiervan de vertaling.

Conform het complementair beleid dat in het Cultureel-erfgoeddecreet is vervat focust de Vlaamse overheid op publicaties met een landelijke dimensie. Ook hier geldt dat dit zowel uit de voorbeeldwerking, de uniciteit als uit het publieksbereik kan spreken.

§2 formuleert dat de Vlaamse Regering prioriteiten kan bepalen op basis van de beleidsnota Cultuur.

Artikel 79

Dit artikel behoeft geen commentaar

Titel III. Organisatie van de advisering

Hoofdstuk I. De visitatiecommissie

Artikel 80

Dit artikel heeft betrekking op de visitatiecommissies die de Vlaamse Regering adviseren over de toekenning van het kwaliteitslabel aan de musea, de culturele archiefinstellingen en de erfgoedbibliotheken. Voor elke individuele aanvraag wordt een visitatiecommissie aangesteld rekening houdend met de specificiteit van de cultureel-erfgoedorganisatie die het kwaliteitslabel aanvraagt. Voor het samenstellen van elk van deze visitatiecommissies put de Vlaamse overheid uit een pool van deskundigen die de Vlaamse Regering heeft aangesteld. Voor het samenstellen van deze pool wordt rekening gehouden met de afspraken die hierover zijn gemaakt in het protocol van akkoord met de vertegenwoordigers van de Vlaamse provincies, steden en gemeenten.

Hoofdstuk II. De adviescommissie cultureel erfgoed en de beoordelingscommissies

Artikel 81 tot en met 84 hebben betrekking op de kwaliteitsbeoordeling met betrekking tot indeling en subsidiëring. Per beleidsveld is er één adviescommissie en zijn er meerdere beoordelingscommissies. De strategische advisering is opgenomen in de strategische adviesraad.

Artikel 81

§1 bepaalt dat voor het beleidsveld cultureel erfgoed een adviescommissie wordt opgericht voor de kwaliteitsbeoordeling.

§2 bepaalt de kerntaken van de adviescommissie Cultureel Erfgoed.

De opdrachten van de adviescommissie zijn divers. Zij formuleert een globale visie op de kwaliteitsbeoordeling wat methodiek, visie en werkwijze betreft. De doelstelling is te komen tot consistente advisering, een globaal kader waarin de onderscheiden dossiers kunnen worden geplaatst en beoordeeld, waardoor meer transparantie en helderheid mogelijk wordt. Op basis van deze visie kan de adviescommissie de werking van de beoordelingscommissie eventueel bijsturen.

In de tweede kerntaak wordt het verband gelegd tussen kwaliteitsbeoordeling en de bijdragen tot de beleidsvoorbereiding en -evaluatie. De adviescommissie en de beoordelingscommissie werken bijna dagelijks met het culturele veld en komen in contact met de praktijk, de werkvormen en de gevolgen van het beleid voor de ontwikkelingen in dat veld. Zij oordelen inhoudelijk maar met een brede kijk op hun beleidsveld en de diverse sectoren. Het spreekt

voor zich dat de commissies door hun werk heel wat beleidsgerichte inzichten verwerven. De adviescommissie zal in elk geval een belangrijke scharnierfunctie vervullen tussen de kwaliteitsbeoordeling en de strategische advisering.

Tot slot adviseert de adviescommissie zelf subsidiedossiers. Het betreft hier transversale dossiers met een sectoroverschrijdend karakter voorzover dit niet wordt behandeld door een beoordelingscommissie.

§3 bepaalt dat de expertise van de leden doorslaggevend is om deel uit te maken van de adviescommissie. In dezelfde paragraaf wordt ook bepaald dat slechts twee derde van de leden van hetzelfde geslacht mogen zijn, dat er expertise over het Brusselse cultureel-erfgoedveld moet aanwezig zijn in de adviescommissie en dat er moet rekening gehouden worden met de interculturaliteit.

Om de informatiedoorstroming tussen de adviescommissie en de beoordelingscommissies te kunnen garanderen kunnen leden van de beoordelingscommissie lid zijn van de adviescommissie.

Artikel 82

In dit artikel wordt bepaald dat er beoordelingscommissie worden opgericht voor de formulering van een kwalitatief, inhoudelijk advies over de indelings- en subsidiedossiers.

Voor de beoordeling van de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap die ze niet zelf beheert kan de Vlaamse Regering een afzonderlijke beoordelingscommissie oprichten.

§3 bepaalt dat de expertise van de leden doorslaggevend is om deel uit te maken van elke beoordelingscommissie. In dezelfde paragraaf wordt ook bepaald dat slechts twee derde van de leden van hetzelfde geslacht mogen zijn, dat er expertise over het Brusselse cultureel-erfgoedveld moet aanwezig zijn in elke beoordelingscommissie en dat er moet rekening gehouden worden met de interculturaliteit.

Artikel 83

Dit artikel somt te onverenigbaarheden op met het lidmaatschap van de adviescommissie of een beoordelingscommissie.

Artikel 84

Het derde lid bepaalt dat de Vlaamse Regering in een bedrag voorziet waarmee de werkzaamheden van de adviescommissie en de beoordelingscommissie kunnen worden vergoed, binnen de perken van de door het Vlaams Parlement goedgekeurde kredieten.

De beoordeling van indelings- en subsidiedossiers is immers een zeer intensieve bezigheid die een groot engagement en een grote kennis vergen.

Titel IV. Algemene bepalingen over subsidiëring, toezicht en evaluatie

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen over subsidiëring

Artikel 85 tot en met 90 hebben betrekking op de algemene bepalingen over subsidiëring.

Artikel 85

Dit artikel behoeft geen commentaar

Artikel 86

Dit artikel behoeft geen commentaar

Artikel 87

Dit artikel behoeft geen commentaar

Artikel 88

Memorie van toelichting bij het Voorontwerp van Cultureel-erfgoeddecreet

Het artikel 87 behoudt in hoofdzaak de bepalingen uit het Erfgoeddecreet van 2004, het Archiefdecreet van 2002 en het Decreet op de Volkscultuur van 1998 zoals gewijzigd in 2005.

§1 regelt de mogelijkheid om een reserve op te bouwen tijdens de lopende beleidsperiode. Dit kan onbeperkt met eigen inkomsten en subsidies. Er wordt daarbij verwezen naar de inhoud van de rekeningen 13 (bestemde fondsen) en 14 (overgedragen resultaat), vermeld in het algemeen rekeningenstelsel, gevoegd als bijlage bij het koninklijk besluit van 19 december 2003 'betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van de jaarrekening van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen'. Ten slotte wordt bepaald waarvoor de opgebouwde reserve tijdens de lopende beleidsperiode aangewend mag worden. Deze mogelijkheid tot opbouw van reserves wordt ook voorzien voor de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap die de Vlaamse Gemeenschap niet zelf beheert en waarmee de Vlaamse Regering een beheersovereenkomst moet sluiten (zie artikel 19).

§ 2 regelt wat er gebeurt als de reserve, die tijdens de beleidsperiode werd opgebouwd, niet (volledig) werd besteed tijdens de beleidsperiode zelf. Het deel dat overblijft kan onder bepaalde voorwaarden overgedragen worden naar een volgende beleidsperiode. Die voorwaarden zijn: (1) de meerjarige subsidiering vanwege de Vlaamse overheid wordt verder gezet en (2) de resterende reserve mag een bepaald bedrag niet overschrijden. Het maximaal overdraagbaar bedrag is gelijk aan de som van de bestaande reserve bij het begin van de voorbije beleidsperiode plus maximaal twintig percent van de gemiddelde jaarlijkse personeels- en werkingskosten berekend over de voorbije beleidsperiode. Er wordt verder bepaald hoe dit maximaal overdraagbaar bedrag berekend moet worden.

Er kan aan de Vlaamse Regering een afwijking gevraagd worden van de maximumgrens van twintig percent. Dit kan onder bepaalde voorwaarden (een gemotiveerd bestedingsplan is vereist). Tenslotte wordt ook hier omschreven waarvoor de overgedragen reserve tijdens de nieuwe beleidsperiode aangewend mag worden. Deze mogelijkheid tot (gelimiteerde) overdracht van reserves naar een volgende beleidsperiode wordt ook voorzien voor de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap die de Vlaamse Gemeenschap niet zelf beheert en waarmee de Vlaamse Regering een beheersovereenkomst moet sluiten (zie artikel 18).

§ 3 regelt eerst wat er gebeurt als er meer reserve werd opgebouwd dan volgens §2 naar een volgende beleidsperiode overgedragen mag worden. Nieuw in het voorstel van decreet is dat, na compensatie met het nog uit te keren saldo van de werkingssubsidie toegekend voor het laatste jaar van de voorbije beleidsperiode, het (eventueel) resterende 'overschot' niet meer teruggevorderd wordt en dus 'verdwijnt' in de algemene middelen, maar wel (tot een bepaald maximum) in mindering gebracht wordt op de voorschotten toegekend voor het eerste werkingsjaar van de nieuwe beleidsperiode. Dit heeft als voordeel dat het bedrag dat hierdoor niet uitgekeerd moet worden (onder de vorm van voorschotten), behouden blijft binnen het cultuurbudget en binnen dat budget geheroriënteerd kan worden. Verder bepaalt §3 wat er met de opgebouwde reserve moet gebeuren als de meerjarige subsidiering door de Vlaamse overheid wordt stopgezet op het einde van de beleidsperiode. De reserve mag dan onder bepaalde voorwaarden (een gemotiveerd bestedingsplan is vereist) gebruikt worden om de gevolgen van die stopzetting (reorganisatie, nieuwe beleidsrichting, afbouw van werking, vereffening enzovoort) mee te financieren. Prioritair moet de reserve gebruikt worden om de arbeidsrechtelijke verplichtingen ten aanzien van het personeel (dit kunnen bestaande of nieuwe verplichtingen zijn, bijvoorbeeld opzeggingsvergoedingen) te voldoen.

§ 4 De reserveregeling zoals opgenomen in de paragrafen 1 tot en met 3 is praktisch onwerkbaar als de structurele subsidie juridisch toegekend moet worden aan een gemeente, een provincie of de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In dat geval vormen de initiatieven die eigenlijk structureel gesubsidieerd worden (bijvoorbeeld gemeentelijke of provinciale musea of de werking in uitvoering van het erfgoedconvenant gesloten met de Vlaamse Gemeenschapscommissie) slechts een onderdeel van het geheel van activiteiten van de gemeente, provincie of Vlaamse Gemeenschapscommissie. Als men – zoals §1, tweede lid, stelt – de reserve als een onderdeel van het eigen vermogen moet opnemen in de balans van het werkelijk structureel gesubsidieerde initiatief van de gemeente, de provincie of de Vlaamse Gemeenschapscommissie, dan veronderstelt dit dat men boekhoudkundig erin slaagt om

binnen de geconsolideerde rekeningen van de betrokken gemeente of provincie of van de Vlaamse Gemeenschapscommissie alle inkomsten en uitgaven met betrekking tot het initiatief in kwestie nauwkeurig te identificeren en er ook een initiatiefspecifieke resultatenrekening en balans voor op te maken. Echter, de geldende regels inzake de comptabiliteit van de betrokken besturen maken dit in praktijk niet evident. Het is verder duidelijk dat de geconsolideerde rekeningen van de betrokken besturen, die de resultaten en financiële stand van zaken van al hun activiteiten verenigen (bijvoorbeeld de globale balans van de stad Antwerpen), helemaal niet gebruikt kunnen worden om de gestelde reservenormen te toetsen, want amper relevant. Het voorstel van decreet kiest daarom voor een vrij simpele en praktisch haalbare oplossing die de werklast beperkt zonder de reservenormering te stringent te maken. Namelijk: geen rekening houden met de eigen inkomsten van de structureel gesubsidieerde activiteit en dus voor de afrekening en verantwoording van de toegekende subsidie enkel rekening houden met alle met betrekking tot dit initiatief gemaakte (personeels- en werkings-)kosten. Met andere woorden, een verantwoording door middel van de gemaakte kosten volstaat. Er kan in dat geval dus enkel en alleen maar een 'reserve' opgebouwd worden als er, na aanrekening van alle aan het initiatief verbonden kosten, nog een niet besteed gedeelte van de subsidie overblijft. Dat 'overschot' vormt dan de 'reserve'. Volgens de boekhoudkundige normen is dat echter geen 'reserve'. Daarom wordt in de tekst van het artikel gesproken over 'overgedragen werkingssubsidies'. Verder blijven de principes van de reservenormering dezelfde:

- de mogelijkheid om binnen dezelfde beleidsperiode het 'overschot' van de werkingssubsidie als 'reserve' onbeperkt over te dragen naar een volgend werkingsjaar;
- de mogelijkheid om de overgedragen werkingssubsidie die op het einde van een beleidsperiode nog aanwezig is, over te dragen naar de volgende beleidsperiode op voorwaarde dat de aangroei van die overdracht gedurende de voorbije beleidsperiode niet meer bedraagt dan twintig percent van de gemiddelde jaarlijkse werkingssubsidie berekend over de voorbije beleidsperiode;
- de mogelijkheid om, onder bepaalde voorwaarden (vereiste van een gemotiveerd bestedingsplan), aan de Vlaamse Regering een afwijking te vragen van die twintig percent;
- en tenslotte de bepaling van de doeleinden waarvoor de overgedragen werkingssubsidie aangewend mag worden.

Om alle erfgoedconvenants op een gelijke manier te kunnen afrekenen worden ook de subsidies aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden afgerekend conform de bepalingen in §4. Voor hen geldt dus evenzeer een afrekening tegen kosten en een mogelijkheid tot onbeperkte overdracht van middelen binnen de beleidsperiode en een overdracht van maximum 20 percent van de gemiddelde werkingssubsidie over de beleidsperiode naar de volgende beleidsperiode.

Tenslotte bepaalt §5 aanvullend wat er gebeurt als:

- de overgedragen werkingssubsidie die op het einde van een beleidsperiode nog aanwezig is, meer bedraagt dan het overdraagbare maximum: eerst compensatie met het nog uit te keren saldo van de werkingssubsidie toegekend voor het laatste jaar van de voorbije beleidsperiode; vervolgens wordt het nog resterende bedrag in mindering gebracht op de voorschotten toegekend voor het eerste werkingsjaar van de nieuwe beleidsperiode (tot een bepaald maximum);
- de structurele subsidiëring vanwege de Vlaamse overheid stopgezet wordt: de nog aanwezige overgedragen werkingssubsidie mag onder bepaalde voorwaarden (vereiste van een gemotiveerd bestedingsplan) aangewend worden om de gevolgen van die stopzetting financieel op te vangen, met prioriteit voor het voldoen van alle arbeidsrechtelijke verplichtingen.

Artikel 89

De werkingssubsidie die aan de provincie of de VGC wordt toegekend voor de depotwerking is een bijdrage aan de oplossingen voor de depotproblematiek. Ze kan nooit alle kosten dekken. De werkingssubsidie die aan steden, gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of de VGC wordt toegekend voor het uitvoeren van een lokaal geïntegreerd en integraal cultureel-erfgoedbeleid is eveneens een bijdrage aan het lokaal cultureel-erfgoedbeleid. Van de provincies, de VGC en gemeenten wordt verwacht dat ze zelf ook investeren in respectievelijk de depotproblematiek en het lokaal cultureel-erfgoedbeleid. De werkingssubsidie moet ingezet worden voor de inhoudelijke uitwerking van het beleid. Ondersteunende kosten worden

gedragen door de provincie, de VGC en de gemeenten. Het gaat onder andere over huisvesting van medewerkers, nutsvoorzieningen, telefonie, standaard informatica- en telecommunicatie toepassingen maar ook over verzendingen, kosten voor kopieën, ...

Artikel 90

Dit artikel verplicht de organisaties die een werkingssubsidie of een projectsubsidie ontvangen de steun van de Vlaamse overheid duidelijk te vermelden bij alle communicatie, bij verklaringen, mededelingen, publicaties en presentaties.

Hoofdstuk II. Algemene bepalingen over toezicht en evaluatie

Artikel 91 tot en met 94 hebben betrekking op het toezicht en de evaluatie van de werkingssubsidies en de projectsubsidies.

Artikel 91

Het toezicht op de organisaties die een werkingssubsidie ontvangen op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet gebeurt door een jaarlijkse controle van de actieplannen, de begroting en het jaarverslag.

Het toezicht is in de eerste plaats een jaarlijks toezicht op de besteding van de werkingssubsidie.

De evaluatie van de werking van de organisaties die een werkingssubsidie ontvangen gebeurt maximaal twee maal per beleidsperiode. Er is een tussentijdse evaluatie en een eindevaluatie gepland. Voor organisaties die een werkingssubsidie ontvangen voor 1, 2 of 3 jaar zal er enkel een eindevaluatie plaatsvinden. Deze verkorte beleidsperiode is mogelijk voor cultureel-erfgoedconvenants, landelijke expertisecentra voor cultureel erfgoed, landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur en voor uitgevers die een subsidie ontvangen voor het uitgeven van een periodieke publicatie. Daar wordt telkens met een open beleidsperiode gewerkt.

Een evaluatie gebeurt door de administratie. Indien nodig kan de administratie omwille van de bijzondere kennis of expertise of omwille van de historiek en de oorspronkelijke advisering over de hoogte van de werkingssubsidie, een beroep doen op leden van de bevoegde beoordelingscommissie of van de adviescommissie. De evaluatie is bedoeld voor de cultureel-erfgoedorganisatie en heeft een appreciatie over de werking en de uitvoering van het beleidsplan. De evaluatie brengt de toegekende werkingssubsidie in verband met de werking. Het resultaat van een evaluatie is een verslag met bevindingen en aandachtspunten. Van de geëvalueerde organisatie wordt verwacht dat ze rekening houdt met de bevindingen en aandachtspunten bij het opstellen van het beleidsplan als aanvraag voor een werkingssubsidie voor een volgende beleidsperiode.

Artikel 92

Dit artikel behoeft geen commentaar

Artikel 93

Dit artikel regelt het toezicht en de evaluatie van gesubsidieerde projecten.

Artikel 94

Dit artikel behoeft geen commentaar

Titel V. Aanvullende subsidies voor tewerkstelling

Artikel 95 tot en met 102 hebben betrekking op de aanvullende subsidies voor tewerkstelling die in uitvoering van het decreet van 7 mei 2004 houdende aanvullende subsidies voor tewerkstelling in de culturele sector werden toegekend aan organisaties.

Dat decreet regelde de omzetting van structurele arbeidsplaatsen in reguliere werkgelegenheid. Het decreet hield echter geen rekening met het Erfgoeddecreet van 2004, het Archiefdecreet van 2002 en het Decreet op de Volkscultuur van 1998. In het decreet

worden enkel de structurele arbeidsplaatsen van de museumsector geregulariseerd. Het Cultureel-erfgoeddecreet komt hieraan tegemoet. De basisprincipes van het decreet van 7 mei 2004 worden overgenomen, wat in het decreet was voorzien voor een uitvoeringsbesluit wordt onmiddellijk via het Cultureel-erfgoeddecreet geregeld. De objectieve criteria worden in het Cultureel-erfgoeddecreet ingeschreven.

In het algemeen deel van de memorie van toelichting worden de basisprincipes van de regeling toegelicht.

Artikel 95

Op basis van een lijst worden de organisaties toegewezen aan het beleidsveld cultureel erfgoed. Dit scheidt duidelijkheid voor de organisaties die op vandaag nog steeds een aanvullende subsidie voor tewerkstelling ontvangen.

Artikel 96

Dit artikel bepaalt wanneer de subsidies geregulariseerd werden. De bepalingen uit het decreet van 7 mei 2004 worden hiervoor overgenomen.

Artikel 97

Voor een eerste categorie van organisaties wordt de aanvullende subsidie voor tewerkstelling toegevoegd aan de reguliere werkingssubsidie die de organisatie ontvangt op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet. Dit geldt evenzeer voor organisaties die stichtende leden zijn van of ondersteunende verenigingen zijn van een organisatie die een werkingssubsidie ontvangt op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet. Zo'n stichtend lid of zo'n ondersteunende organisatie draagt mee de werking van de cultureel-erfgoedorganisatie. Door toevoeging van de middelen aan de reguliere werkingssubsidies ontvangt de organisatie één werkingssubsidie die voor de volledige werking, inclusief personeelskosten, kan worden ingezet.

Artikel 98

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 99

Dit artikel stelt dat voor een geregulariseerde DAC'er de aanvullende subsidie behouden blijft zolang deze in dienst is van de organisatie. Hiermee volgt het Cultureel-erfgoeddecreet het basisprincipe van het decreet van 7 mei 2004. Van zodra een geregulariseerde DAC'er uit dienst gaat worden de aanvullende subsidies herverdeeld in overeenstemming met artikel 102.

Artikel 100

Voor de toekenning van aanvullende subsidies voor tewerkstelling wordt een bijzondere beleidsperiode ingevoerd. Deze duurt 6 jaar. Doordat de subsidie voor aanvullende tewerkstelling in de eerste plaats worden toegekend aan provinciebesturen wordt deze beleidsperiode gelijkgesteld met de beleidsperiode voor het cultureel-erfgoedbeleidsplan van de provincies. Daarom ook is de eerste beleidsperiode er één van slechts vijf jaar.

Artikel 101

Voor een tweede categorie van erkende cultureel-erfgoedorganisaties geldt dat de aanvullende subsidies voor tewerkstelling kan behouden blijven voor de vervangers van geregulariseerde DAC'ers mits het indienen van een tewerkstellingsnota. Deze tewerkstellingsnota wordt goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Deze tweede categorie bestaat uit de erkende musea ingedeeld bij het regionale niveau of het basisniveau op basis van het Erfgoeddecreet van 2004.

Artikel 102

Dit artikel beschrijft de wijze waarop de beschikbare middelen voor aanvullende subsidies voor tewerkstelling verdeeld worden. De middelen die ingezet worden voor aanvullende subsidies voor tewerkstelling blijven behouden voor tewerkstelling.

Titel VI. Slotbepalingen

Hoofdstuk I. Wijzigingsbepalingen

Artikel 103

Dit artikel bepaalt dat een aantal artikels, namelijk diegene op basis waarvan de musea worden erkend en ingedeeld bij het basisniveau, het regionale niveau of het landelijke niveau, nog van kracht blijven voor het behandelen van de aanvragen die in 2007 (aanvragen voor een erkenning en indeling) en in 2008 (aanvragen voor een indeling) werden ingediend.

Op 1 oktober 2007 dienden vijf musea een aanvraag in voor een erkenning en voor een indeling. Op 15 januari 2008 dienden alle erkende musea namelijk een aanvraag in voor een werkingssubsidie op basis van het Erfgoeddecreet van 2004. Deze wijziging is dus enkel van toepassing op deze ingediende aanvraagdossiers.

Deze artikelen ondergaan enkele wijzigingen om de basisprincipes van het Cultureel-erfgoeddecreet te kunnen toepassen:

- musea die op basis van het Erfgoeddecreet van 2004 worden ingedeeld bij het basisniveau krijgen nog gedurende één beleidsperiode van zes jaar een werkingssubsidie toegekend. Deze wordt echter uitbetaald volgens artikel 120 van het Cultureel-erfgoeddecreet.
- Musea die op basis van het Erfgoeddecreet van 2004 worden ingedeeld bij het regionale niveau kunnen een verhoogde werkingssubsidie krijgen van de provincies. De provincies moeten op basis van artikel 118, derde lid, gedurende de eerste beleidsperiode van zes jaar de werkingssubsidie die ze ontvangt voor de het voeren van een cultureel-erfgoedbeleid gebruiken voor de ondersteuning van regionale musea.
- Musea die op basis van het Erfgoeddecreet van 2004 worden ingedeeld bij het landelijke niveau ontvangen een variabele werkingssubsidie van ten minste 200.000 euro.

Hoofdstuk II. Opheffingsbepalingen

Artikel 104

Dit artikel heft zowel het Decreet op de Volkscultuur als het Archiefdecreet en het Erfgoeddecreet op. De derde paragraaf, over de opheffing van het Erfgoeddecreet is opgesplitst in twee leden omdat sommige artikelen pas opgeheven kunnen worden na het beëindigen van de lopende procedure voor indeling van erkende musea. Deze procedure loopt voor musea die een indeling hebben aangevraagd, als deel van de aanvraag voor een erkenning op 1 oktober 2007 en voor de musea die een indeling hebben aangevraagd op 15 januari 2008.

Artikel 105

Het decreet van 7 mei 2004 houdende aanvullende subsidies voor tewerkstelling in de culturele sector wordt opgeheven voor het beleidsdomein cultureel erfgoed.

Hoofdstuk III. Overgangsbepalingen

Artikel 106 tot en met 125 hebben betrekking op overgangsbepalingen.

Artikel 106

Dit artikel is van toepassing op het protocol tussen het beleidsdomein verantwoordelijk voor het cultureel erfgoed en het beleidsdomein verantwoordelijk voor het onroerend erfgoed. Per legislatuur van het Vlaams Parlement wordt een dergelijk protocol gesloten. Het protocol wordt onderhandeld in het eerste jaar van de legislatuur van het Vlaams Parlement. Het protocol volgt zo de beleidscyclus van de Vlaamse Regering.

Voor de huidige beleidsperiode wordt in 2008 nog een protocol gesloten voor 2 jaar (2008 – 2009).

Artikel 107

De eerste volledige beleidsperiode van 5 jaar voor het steunpunt begint op 1 januari 2012 en eindigt op 31 december 2016. Voorafgaand aan deze eerste beleidsperiode van 5 jaar wordt

een beheersovereenkomst gesloten met het steunpunt voor een beleidsperiode van 3 jaar die begint op 1 januari 2009 en eindigt op 31 december 2011.

De aanvraag voor een werkingssubsidie wordt ingediend op 1 september 2008. De Vlaamse Regering neemt een beslissing over de toekenning en de hoogte van de werkingssubsidie op 1 december 2008.

In het derde lid wordt bepaald dat de werkingssubsidie minstens de som is van de werkingssubsidies die de beide steunpunten, Culturele Biografie Vlaanderen en het Vlaams Centrum voor Volkscultuur in 2007 ontvangen. De fusie van beide moet zorgen voor meer beleidsruimte. Een fusie moet aanleiding geven tot minder overheadkosten, efficiënter inzetten van middelen voor infrastructuur, bibliotheek en informatievoorzieningen,

Artikel 108

Dit artikel gaat over het protocol van akkoord met de Vereniging van Vlaamse Provincies en met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. De eerste volledige beleidsperiode gaat van start op 1 januari 2011 en eindigt op 31 december 2015. Voor de beleidsperiode 2009 – 2010 moet een protocol van akkoord worden onderhandeld in 2008.

Artikel 109

Dit artikel bepaalt dat alle musea die erkend zijn op basis van het Erfgoeddecreet van 2004 hun erkenning behouden. Deze musea worden in het register opgenomen en mogen het erkenningslabel dragen.

De werking van erkende cultureel-erfgoedorganisaties wordt per periode van vijf jaar minstens 1 maal geëvalueerd en getoetst aan de voorwaarden vermeld in artikel 10. De vijfjarige periode gaat van start op 1 januari van het eerste jaar die volgt op de erkenning. Voor de organisaties erkend op basis van het Erfgoeddecreet start de vijfjarige periode op 1 januari 2009. In 2008 wordt de werking van alle erkende musea op basis van het Erfgoeddecreet van 2004 getoetst aan de erkenningsvoorwaarden vermeld in dat decreet.

Artikel 110

Dit artikel bepaalt dat de vier archief- en documentatiecentra op basis van een maatschappelijk-filosofische stroming, erkend op basis van het Archiefdecreet van 2002, hun erkenning behouden. Deze culturele archiefinstellingen worden in het register opgenomen en mogen het erkenningslabel dragen.

De werking van erkende cultureel-erfgoedorganisaties wordt per periode van vijf jaar minstens 1 maal geëvalueerd en getoetst aan de voorwaarden vermeld in artikel 10. De vijfjarige periode gaat van start op 1 januari van het eerste jaar die volgt op de erkenning. Voor de organisaties erkend op basis van het Archiefdecreet van 2002 start de vijfjarige periode op 1 januari 2008. In 2007 werden de archief- en documentatiecentra geëvalueerd met het oog op het toekennen van een werkingssubsidie voor de beleidsperiode 2008 – 2012.

Het derde lid bepaalt dat deze archief- en documentatiecentra een addendum mogen indienen bij hun beleidsplan met het oog op een verhoging van de werkingssubsidie. Het Cultureel-erfgoeddecreet vraagt een actievere rol op het vlak van dienstverlening van deze instellingen.

Artikel 111

Dit artikel bepaalt dat de drie Nederlandstalige archiefinstellingen in Brussel, gesubsidieerd op basis van het Archiefdecreet van 2002, gelijkgesteld worden met een erkende culturele archiefinstelling. Deze culturele archiefinstellingen worden in het register opgenomen en mogen het erkenningslabel dragen.

De werking van erkende cultureel-erfgoedorganisaties wordt per periode van vijf jaar minstens 1 maal geëvalueerd en getoetst aan de voorwaarden vermeld in artikel 10. De vijfjarige periode gaat van start op 1 januari van het eerste jaar die volgt op de erkenning. Voor deze drie Nederlandstalige archiefinstellingen in Brussel start de vijfjarige periode op 1 januari 2008. In 2007 werden deze archiefinstellingen geëvalueerd met het oog op het toekennen van een werkingssubsidie voor de beleidsperiode 2008 – 2012.

Artikel 112

Dit artikel bepaalt dat het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, het Kasteel van Gaasbeek en het Museum voor Hedendaagse Kunst Antwerpen instellingen van de Vlaamse Gemeenschap blijven en dat ze gelijkgesteld blijven met een erkend museum. Ook deze drie instellingen worden opgenomen in het register van erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties en mogen het erkenningslabel dragen.

Artikel 113

Voor landelijke expertisecentra voor cultureel erfgoed en voor landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur geldt een open beleidsperiode. Dit betekent dat een cultureel-erfgoedorganisatie elk jaar kan instappen in deze regeling. Daarvoor moet een aanvraag voor subsidiëring worden ingediend. Dit kan een eerste maal in 2008. Namelijk op 1 september 2008 voor een beleidsperiode van 2 jaar die begint op 1 januari 2009 en eindigt op 31 december 2010.

In het tweede lid wordt een uitzondering op deze bepaling ingeschreven voor landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volkscultuur. Voor de organisaties die erkend zijn en gesubsidieerd worden op basis van het Decreet op de Volkscultuur van 1998 volstaat een addendum op hun lopend beleidsplan om een werkingssubsidie te ontvangen als landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur. In dit addendum kan de werking verankerd worden als netwerkorganisatie binnen een cultureel-erfgoedgemeenschap en kunnen de voorzien projectsubsidies omgezet worden naar een structurele subsidie.

Artikel 114

Dit artikel gaat over de beleidsperiode voor het subsidiëren van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. De eerste beleidsperiode duurt vijf jaar, begint op 1 januari 2013 en eindigt op 31 december 2017. De beleidsperiode die daaraan voorafgaat, duurt daarom slechts vier jaar, begint op 1 januari 2009 en eindigt op 31 december 2012.

Een aanvraag voor een werkingssubsidie wordt ingediend in 2008 en beslist door de Vlaamse Regering voor het einde van hetzelfde jaar.

Artikel 115

Voor de Archiefbank Vlaanderen geldt hetzelfde als voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

Artikel 116

De beleidsperiode voor een samenwerkingsverband oude en hedendaagse kunst met het oog op de internationale profilering van kunstcollecties start de eerste beleidsperiode op 1 april 2009 en eindigt die op 31 december 2013. Om voor deze beleidsperiode een werkingssubsidie te kunnen toekennen wordt de indiendatum vastgelegd op 1 december 2008.

Artikel 117

Voor het subsidiëren van periodieke cultureel-erfgoedpublicaties geldt een open beleidsperiode. Dat betekent dat een uitgever elk jaar een subsidie kan aanvragen voor het uitgeven van een periodieke cultureel-erfgoedpublicatie. Voor de eerste beleidsperiode die start op 1 januari 2009 en eindigt op 31 december 2011 kan een uitgever een aanvraag indienen uiterlijk op 1 september 2008.

Artikel 118

Na overleg met de provincies worden de middelen verdeeld volgens de verdeelsleutel in dit artikel.

Een aanvraag voor een werkingssubsidie voor de eerste beleidsperiode wordt ingediend in 2008 en beslist door de Vlaamse Regering voor het einde van hetzelfde jaar.

Artikel 119

Voor de eerste beleidsperiode kan de Vlaamse Regering enkel beslissen dat de uitbouw van een cultureel-erfgoedforum inbegrepen is in de werkingssubsidies voor het erfgoedconvenant

gesloten met Antwerpen, Brugge en Gent. In 2008 kan de Vlaamse Regering eveneens beslissen om de subsidie voor het erfgoedconvenant met de VGC te verhogen voor de uitbouw van een cultureel-erfgoedforum en voor het ontwikkelen van een depotbeleid.

Artikel 120

Dit artikel stelt dat de subsidie van 12.500 euro aan een erkend museum ingedeeld bij het basisniveau wordt toegevoegd aan de subsidie voor de uitvoering van het erfgoedconvenant. De gemeente kan hierdoor haar verantwoordelijkheid voor de musea ingedeeld bij het lokale niveau opnemen. Voor musea gelegen in een gemeente zonder erfgoedconvenant wordt de subsidie van 12.500 euro nog één beleidsperiode van zes jaar aan het museum toegekend.

Artikel 121

Voor publicaties volkscultuur geldt dezelfde regeling als voor musea ingedeeld bij het basisniveau. De subsidie wordt toegevoegd aan de subsidie voor de uitvoering van het erfgoedconvenant. Voor publicaties uitgegeven door een organisatie buiten het grondgebied van een erfgoedconvenant geldt dat de subsidie wordt toegekend aan de organisatie mits het indienen van een verantwoordingsnota.

Artikel 122

Aangezien de in dit artikel vermeld organisaties nog gesubsidieerd worden op basis van het Archiefdecreet van 2002 kunnen ze nog projectsubsidies aanvragen op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet.

Artikel 123

Met het oog op het uitbetaling van de werkingssubsidies en het toezicht op deze werkingssubsidies blijven het Erfgoeddecreet van 2004, het Archiefdecreet van 2002 en het Decreet op de Volkscultuur van 1998 van kracht zolang organisaties op basis van deze decreten een werkingssubsidie ontvangen.

Hoofdstuk IV. Slotbepalingen

Artikel 124

Dit artikel bepaalt dat dit decreet met de verkorte benaming 'Cultureel-erfgoeddecreet' kan aangehaald worden.

Artikel 125

Dit artikel behoeft geen commentaar.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel,

Bert ANCIAUX